

**Ocena programowa
Profil praktyczny**

Raport Samooceny

**Państwowa Uczelnia Zawodowa im. Ignacego Mościckiego
w Ciechanowie**

ul. Gabriela Narutowicza 9
06 – 400 Ciechanów

Nazwa ocenianego kierunku studiów: EKONOMIA

1. Poziom studiów: studia I stopnia, licencjackie
2. Forma studiów: studia stacjonarne i niestacjonarne
3. Nazwa dyscypliny, do której został przyporządkowany kierunek: **Obszar nauk społecznych**

Nazwa dyscypliny wiodącej	Punkty ECTS	
	liczba	%
1. Obszar nauk społecznych A. dziedziny nauk ekonomicznych, nauki społeczne, nauki prawne • dyscypliny: ekonomia i finanse, nauki o zarządzaniu i jakości, nauki socjologiczne, geografia społeczno-ekonomiczna i gospodarka przestrzenna, nauki prawne, nauki o polityce i administracji	161	89,4%
2. Obszar nauk ścisłych A. dziedzina nauk matematycznych • dyscypliny: matematyka, informatyka	13	7,3%
3. Obszar nauk humanistycznych A. dziedzina nauk humanistycznych • dyscypliny naukowe: językoznawstwo, filozofia	6	3,3%

Efekty uczenia się zakładane dla ocenianego kierunku, poziomu i profilu studiów

Efekty uczenia się zostały zatwierdzone w drodze **Uchwały nr 140/V/2019 Senatu Państwowej Wyższej Szkoły Zawodowej w Ciechanowie z dnia 18 czerwca 2019 r. w sprawie: ustalenia programu studiów na kierunku *Ekonomia*.**

TABELA EFEKTÓW UCZENIA SIĘ NA STUDIACH PIERWSZEGO STOPNIA DLA KIERUNKU EKONOMIA I ICH ODNIESIENIE DO POLSKIEJ RAMY KWALIFIKACJI

Objaśnienie oznaczeń:

- Ek – efekty kierunkowe dla Ekonomii
 W – wiedza
 U – umiejętności
 K – kompetencje społeczne
 01, 02, 03... - numer efektu uczenia się
 S – obszar uczenia w zakresie nauk społecznych
 1 – studia pierwszego stopnia
 P – profil praktyczny

Symbol	Efekty uczenia się dla kierunku studiów: Ekonomia Po ukończeniu studiów pierwszego stopnia na kierunku Ekonomia Absolwent:	Odniesienie do Polskiej Ramy Kwalifikacji (poziom kwalifikacji 6)
Wiedza		
EK_W01_01	Zna i rozumie podstawową terminologię stosowaną w ekonomii, ma wiedzę o jej źródłach pochodzenia oraz miejscu i znaczeniu w relacji do innych nauk społecznych.	P6S_WG P6S_WK
EK_W02_01	Ma podstawową wiedzę z zakresu innych nauk społecznych.	P6S_WG

EK_W02_02	Zna ogólne zależności między kształtowaniem się idei filozoficznych a zmianami w kulturze i w społeczeństwie, ma podstawową wiedzę o miejscu i znaczeniu filozofii w relacji do nauk ekonomicznych.	P6S_WG P6S_WK
EK_W03_01	Posiada wiedzę umożliwiającą ocenę relacji ekonomicznych w skali krajowej, międzynarodowej i międzykulturowej.	P6S_WG P6S_WK
EK_W04_01	Zna podstawowe prawidłowości i uwarunkowania powiązań działalności gospodarczej w skali międzynarodowej, krajowej, regionalnej i lokalnej; ma wiedzę dotyczącą głównych mechanizmów funkcjonowania gospodarki i instytucji ekonomicznych na szczeblu kraju i Unii Europejskiej.	P6S_WG
EK_W05_01	Ma podstawową wiedzę o roli i miejscu człowieka jako podmiotu tworzącego i działającego w strukturach ekonomicznych.	P6S_WG P6S_WK
EK_W05_02	Rozumie problem wyborów gospodarczych i społecznych oraz zna podstawowe narzędzia realizacji polityki społecznej.	P6S_WK
EK_W06_01	Ma wiedzę z zakresu nauk ilościowych, obejmującą podstawowe metody, techniki i narzędzia wykorzystywane w badaniach ekonomicznych oraz przy podejmowaniu decyzji operacyjnych i strategicznych.	P6S_WG P6S_WK
EK_W06_02	Ma wiedzę z matematyki dotyczącą zastosowań w ekonomii rachunku różniczkowego, rachunku prawdopodobieństwa i metod optymalizacyjnych.	P6S_WG
EK_W06_03	Zna mechanizmy finansowania różnych sfer działalności podmiotów gospodarczych, zasady gospodarowania i obrotu aktywami finansowymi, a także metody oceny podejmowanych przedsięwzięć i wynikającego z nich ryzyka.	P6S_WK
EK_W06_04	Ma podstawową wiedzę o technikach i narzędziach oddziaływania na rynek, zna i rozumie zasady komunikowania interpersonalnego, organizacyjnego oraz komunikacji międzykulturowej, obowiązujące w podmiotach gospodarczych i ich otoczeniu.	P6S_WG
EK_W06_05	Ma podstawową wiedzę na temat algorytmów, metod programowania, programowania strukturalnego i obiektowego oraz tworzenia aplikacji internetowych.	P6S_WG
EK_W06_06	Ma uporządkowaną wiedzę w zakresie: podstawowych struktur danych oraz relacyjnych baz danych, funkcjonalności pakietu Office przydatną w rozwiązywaniu zagadnień ekonomicznych.	P6S_WG
EK_W06_07	Ma wiedzę dotyczącą funkcjonowania technologii teleinformatycznych (ICT), sieci komputerowych i systemów informatycznych w podmiotach gospodarczych oraz z zakresu i funkcjonalności informatycznych zintegrowanych systemów zarządzania.	P6S_WG
EK_W06_08	Ma wiedzę dotyczącą technicznych aspektów tworzenia materiałów tekstowych i multimedialnych, a także ich publikacji w Internecie.	P6S_WG P6S_WK

EK_W07_01	Ma wiedzę dotyczącą norm i reguł prawnych, organizacyjnych i etycznych, ich źródeł pochodzenia, zmian i sposobów działania.	P6S_WG P6S_WK
EK_W07_02	Ma podstawową wiedzę dotyczącą stosowania informatyki w zakresie prawa, kodeksów etycznych, zna zasady "etykiety" i ochrony danych osobowych oraz rozumie zagrożenia związane z przestępczością.	P6S_WG P6S_WK
EK_W07_03	Zna zasady tworzenia i funkcjonowania informacyjnego systemu służącego do wspomagania procesów decyzyjnych oraz zna najważniejsze narzędzia zarządzania kosztami i rentownością.	P6S_WK
EK_W08_01	Ma wiedzę dotyczącą kluczowych aspektów funkcjonowania zmieniającej się gospodarki rynkowej i jej komponentów.	P6S_WK
EK_W08_02	Dostrzega i rozumie rolę kultury, etyki, postępu technicznego oraz ochrony środowiska w procesach i zjawiskach zachodzących we współczesnych gospodarkach.	P6S_WG P6S_WK
EK_W08_03	Posiada wiedzę z zakresu najważniejszych metod prognozowania gospodarczego stosowanych w planowaniu strategicznym i wewnątrz poszczególnych podmiotów.	P6S_WG
EK_W08_04	Ma wiedzę na temat funkcjonowania rynków finansowych, rynków pracy, sposobów ich analizy oraz wyceny aktywów finansowych.	P6S_WK
EK_W09_01	Zna najważniejsze nurty i teorie ekonomiczne, ich historyczne uwarunkowania, rozróżnia i charakteryzuje podstawowe typy systemów gospodarczych i ich elementy.	P6S_WG
EK_W09_02	Ma wiedzę dotyczącą przydatności zastosowań teorii ekonomii w rzeczywistych zjawiskach i procesach gospodarczych.	P6S_WK
EK_W09_03	Ma wiedzę dotyczącą roli państwa, najważniejszych jego funkcji i ich kontekstu instytucjonalnego.	P6S_WG
EK_W09_04	Zna historyczny charakter kształtowania się idei filozoficznych oraz główne kierunki i stanowiska współczesnej filozofii.	P6S_WG
EK_W10_01	Zna i rozumie podstawowe pojęcia i uregulowania z zakresu ochrony własności intelektualnej i praw autorskich.	P6S_WG P6S_WK
EK_W10_02	Zna podstawowe zasady bezpieczeństwa i higieny pracy oraz ergonomii podczas realizacji przedsięwzięć	P6S_WG
EK_W11_01	Ma wiedzę dotyczącą przedsiębiorczości, zasad tworzenia, funkcjonowania i rozwoju podmiotów gospodarczych.	P6S_WG P6S_WK
Umiejętności		
EK_U01_01	Potrafi prawidłowo posługiwać się podstawowymi kategoriami w obszarze nauk społecznych w szczególności w naukach ekonomicznych.	P6S_UW

EK_U01_02	Posiada umiejętność prawidłowej analizy i oceny zjawisk zachodzących we współczesnej gospodarce w skali globalnej, regionalnej, lokalnej. Interpretuje wybrane problemy współczesnej gospodarki w świetle dorobku i poglądów autorytetów ekonomii, formułuje i rozwiązuje złożone i nietypowe problemy oraz wykonywać zadania .	P6S_UW
EK_U02_01	Potrafi wykorzystywać podstawową wiedzę teoretyczną z zakresu ekonomii i powiązanych z nią dyscyplin w celu analizowania i interpretowania różnorodnych problemów gospodarczych i społecznych oraz formułować praktyczne wnioski użyteczne dla decydentów, stosując odpowiednią prezentację swoich poglądów i obronę przyjętej argumentacji.	P6S_UW P6S_UO
EK_U02_02	Potrafi wykorzystać zdobytą wiedzę z matematyki do rozstrzygnięcia dylematów pojawiających się w pracy zawodowej, dotyczących zagadnień optymalizacji praktycznych umiejętności, inżynierii finansowej, rachunku prawdopodobieństwa oraz rozkładów zmiennych losowych.	P6S_UW
EK_U02_03	Potrafi budować modele służące do objaśniania i przewidywania zjawisk zachodzących w gospodarce oraz wewnątrz poszczególnych podmiotów. Posiada umiejętność raportowania efektów zrealizowanych działań.	P6S_UW P6S_UO
EK_U02_04	Wykorzystuje poznane techniki pozyskiwania i gromadzenia danych z różnych źródeł, stosować standardowe metody statystyczne i narzędzia informatyczne do ich przetwarzania, analizowania oraz prezentacji.	P6S_UW
EK_U02_05	Potrafi w przypadku tworzenia działalności na własny rachunek wykorzystać wiedzę z dziedziny ekonomii, prawidłowo interpretować podstawowe przepisy prawne, regulujące procesy zachodzące w całej gospodarce i wewnątrz poszczególnych podmiotów.	P6S_UW
EK_U02_06	Potrafi efektywnie porozumiewać się w praktyce w różnych sytuacjach wykorzystując techniki komunikacji interpersonalnej, organizacyjnej oraz komunikacji międzykulturalnej związanej z problemami zarządzania organizacją .	P6S_UK
EK_U02_07	Potrafi wykorzystać podstawową wiedzę dotyczącą uregulowań i zasad BHP oraz ergonomii.	P6S_UW
EK_U03_01	Posiada umiejętność wykorzystywania mierników i wskaźników ekonomicznych do opisu zjawisk i procesów gospodarczych; potrafi interpretować i oceniać tendencje rozwojowe i zależności zachodzące w rzeczywistości gospodarczej w skali krajowej i międzynarodowej.	P6S_UW
EK_U03_02	Posiada praktyczną umiejętność ewidencjonowania operacji gospodarczych na kontach księgowych, sporządzania sprawozdań finansowych, wyceny składników majątku oraz ustalenia wyniku finansowego.	P6S_UW

EK_U03_03	Potrafi sporządzać zestawienia, analizy i raporty, ułatwiające podejmowanie decyzji ekonomicznych i weryfikować ich poprawność oraz korzystać z metod oceny różnych przedsięwzięć gospodarczych.	P6S_UW
EK_U03_04	Potrafi pracować i współdziałać w grupie, przyjmując w niej różne role; jest zdolny do skutecznego komunikowania się ze specjalistami w swojej dziedzinie oraz otwarty na budowanie relacji. Potrafi samodzielnie i grupowo zaplanować i przeprowadzić proste badania, sformułować logiczne wnioski oraz zaprezentować je wraz z argumentacją.	P6S_UK P6S_UO
EK_U03_05	Posiada umiejętność rozliczania i kalkulacji kosztów oraz potrafi posługiwać się nowoczesnymi narzędziami controllingu wspierającymi proces podejmowania decyzji.	P6S_UW
EK_U04_01	Potrafi wykorzystać wiedzę z zakresu prognozowania i symulacji do przewidywania zjawisk i procesów gospodarczych.	P6S_UW
EK_U05_01	Potrafi w celu rozwiązania konkretnego zadania związanego z praktyką gospodarczą, prawidłowo posługiwać się systemami normatywnymi oraz wybranymi normami i regułami prawnymi, zawodowymi oraz etycznymi.	P6S_UW
EK_U05_02	Umie posługiwać się regułami logiki języka i prawami logiki formalnej oraz potrafi wykorzystać poznaną aparaturę pojęciową do analizy wypowiedzi słownych.	P6S_UK P6S_UK
EK_U05_03	Potrafi identyfikować zagrożenia bezpieczeństwa informacji przetwarzanych w przedsiębiorstwie, przy wykorzystaniu technologii teleinformatycznych oraz dostosować do nich odpowiednie środki bezpieczeństwa.	P6S_UW
EK_U06_01	Potrafi wykorzystać zdobytą wiedzę do rozstrzygnięcia dylematów pojawiających się w pracy zawodowej, jednocześnie ma świadomość konieczności ciągłego uzupełniania i doskonalenia nabytej wiedzy i umiejętności.	P6S_UW P6S_UU
EK_U06_02	Potrafi zaprojektować i zrealizować, wykorzystując język znaczników, arkusze stylów i języki programowe, serwis internetowy lub wykorzystując do tego system zarządzania treścią.	P6S_UK
EK_U06_03	Posiada umiejętność przetwarzania obrazów, dźwięków i plików filmowych w celu ich wykorzystania w różnorodnych publikacjach.	P6S_UK
EK_U06_04	Potrafi zastosować uniwersalne techniki i narzędzia marketingowego oddziaływania na różne rodzaje rynków, na różnym terenie i w różnych organizacjach.	P6S_UW
EK_U06_05	Wykorzystując wiedzę dotyczącą rynku kapitałowego potrafi analizować zalety i wady poszczególnych instrumentów finansowych i obliczać ich rentowność.	P6S_UW
EK_U07_01	Potrafi ocenić przydatność typowych metod i narzędzi do rozwiązywania konkretnych problemów związanych z różnymi sferami praktyki gospodarczej.	P6S_UW

EK_U07_02	Potrafi dokonać analizy własnych i grupowych działań związanych z praktyką gospodarczą oraz wskazać ewentualne obszary wymagające modyfikacji w przyszłości.	P6S_UO
EK_U07_03	Potrafi sprecyzować podstawowe wymagania dla informatyzacji niektórych obszarów biznesowych przedsiębiorstwa, uczestniczy w ich wdrażaniu i ocenie. Potrafi wykorzystać technologie teleinformatyczne (ICT).	P6S_UW P6S_UO
EK_U07_04	Potrafi, stosując wybrane języki programowania i podstawowe struktury oraz bazy danych, zrealizować proste zadania programistyczne, a także tworzyć proste aplikacje według paradygmatu programowania zorientowanego obiektowo.	P6S_UK
EK_U07_05	Umie analizować sposób funkcjonowania wybranych elementów systemu informatycznego z uwzględnieniem zastosowanych metod algorytmicznych i struktur danych oraz potrafi rozwiązywać wybrane problemy ekonomiczne przy pomocy zaawansowanych funkcji arkusza kalkulacyjnego.	P6S_UW
EK_U08_01	Potrafi identyfikować relacje zachodzące między podmiotami gospodarczymi oraz innymi instytucjami społecznymi tworzącymi ich otoczenie.	P6S_UW
EK_U08_02	Potrafi ocenić skutki ekonomiczne, finansowe i społeczne podejmowanych decyzji dotyczących przedsięwzięć gospodarczych oraz przedstawić ich merytoryczne uzasadnienie.	P6S_UW
EK_U09_01	Wykorzystuje zdobytą wiedzę teoretyczną i inne materiały źródłowe do przygotowania w języku polskim i w wybranym języku obcym prac pisemnych dotyczących zagadnień ekonomicznych w zakresie właściwym dla praktyki biznesu.	P6S_UK
EK_U09_02	Posiada w podstawowym zakresie umiejętność prawidłowego redagowania dokumentów tekstowych oraz prezentacji multimedialnych i grafiki komputerowej, potrafi przetwarzać dane za pomocą arkusza kalkulacyjnego i systemu baz danych.	P6S_UK
EK_U10_01	Potrafi w sposób precyzyjny i spójny wypowiadać się na tematy dotyczące wybranych zagadnień ekonomicznych, wykorzystując różne ujęcia teoretyczne z dorobku ekonomii i innych dyscyplin pokrewnych oraz innych źródeł. Jest odpowiednio przygotowany do podjęcia pracy zawodowej i otwarty na szansę komercyjnego wykorzystania swojej wiedzy, a także do podjęcia kształcenia na studiach magisterskich, podyplomowych i różnych kursach, wyznacza kierunki własnego rozwoju zawodowego i osobistego.	P6S_UK P6S_UU
EK_U11_01	Potrafi posługiwać się wybranym językiem obcym zgodnie z wymaganiami określonymi dla poziomu B2 Europejskiego Systemu Opisu Kształcenia Językowego w zakresie nauk ekonomicznych i pokrewnych.	P6S_UK
Kompetencje społeczne		

EK_K01_01	Wie o konieczności uczenia się przez całe życie. Myśli i działania w sposób przedsiębiorczy. Potrafi podejmować odpowiedzialność za swoje zadania oraz zespołu, którym kieruje.	P6S_KK P6S_KO P6S_KR
EK_K02_01	Potrafi pracować i współdziałać w grupie, przyjmując w niej różne role; jest zdolny do skutecznego komunikowania się ze specjalistami w swojej dziedzinie oraz otwarty na budowanie relacji.	P6S_KO
EK_K03_01	Jest zdolny do logicznego i analitycznego myślenia i potrafi prowadzić samodzielnie pracę badawczą w sposób rzetelny i obiektywny, jest krytyczny wobec wyników własnej pracy.	P6S_KK
EK_K04_01	Postępuje zgodnie z zasadami etyki zawodowej i poszanowaniem praw autorskich i wymaga tego od innych, prawidłowo interpretuje i rozstrzyga moralne dylematy związane z wykonywaniem zawodu, dba o tradycje zawodu, ma świadomość ważności profesjonalnego zachowania, wykazuje wrażliwość na problemy społeczne, ekonomiczne i ekologiczne.	P6S_KK P6S_KR
EK_K04_02	Potrafi odpowiednio identyfikować zagrożenia związane z realizacją określonego przez siebie lub innych zadania dla zapewnienia bezpieczeństwa i higieny pracy, a także stosować się do zasad ergonomii.	P6S_KK P6S_KR
EK_K05_01	Umie aktywnie uczestniczyć w przygotowaniu projektów przedsięwzięć gospodarczych, uwzględniając aspekty prawne, ekonomiczne i etyczne, współorganizuje działania na rzecz środowiska społecznego.	P6S_KK P6S_KR P6S_KO
EK_K06_01	Jest zdolny do samodzielnej, krytycznej oceny zjawisk zachodzących we współczesnej gospodarce globalnej, potrafi na forum grupy dyskutować na ich temat i formułować własne wnioski, stosując odpowiednią prezentację swoich poglądów i obronę przyjętej argumentacji; jest świadom znaczenia wiedzy w rozwiązywaniu problemów poznawczych i praktycznych.	P6S_KK
EK_K06_02	Jest przygotowany do odpowiedzialnego pełnienia ról zawodowych i otwarty na szansę komercyjnego wykorzystania swojej wiedzy.	P6S_KR
EK_K07_01	Wykazuje postawę kreatywną i przedsiębiorczą, jest gotowy do podejmowania zawodowych wyzwań, wytrwale dąży do realizacji indywidualnych i zespołowych przedsięwzięć, jest zdolny do brania odpowiedzialności za pracę własną i innych; inicjuje działania na rzecz interesu publicznego.	P6S_KO

Skład zespołu przygotowującego raport samooceny

Imię i nazwisko	Tytuł lub stopień naukowy/stanowisko/funkcja pełniona w uczelni
Leszek Zygnier	prof. dr hab./ Rektor Państwowej Uczelni Zawodowej im. Ignacego Mościckiego w Ciechanowie
Małgorzata Marcysiak	Pełnomocnik Rektora ds. Jakości Kształcenia
Elżbieta Gąsiorowska	doc. dr / Dziekan Wydziału Inżynierii i Ekonomii
Barbara Jank	mgr inż./ Prodziekan Wydziału Inżynierii i Ekonomii/ Pełnomocnik ds. Jakości Kształcenia
Katarzyna Szymańska	dr/ Kierownik Zakładu Ekonomii i Zarządzania
Emil Antoniszyn	dr hab./ starszy wykładowca w Zakładzie Ekonomii i Zarządzania
Ewa Listopadzka	dr/ starszy wykładowca w Zakładzie Ekonomii i Zarządzania
Małgorzata Niestępska	dr inż./ starszy wykładowca w Zakładzie Ekonomii i Zarządzania
Anna Schulz	dr/ starszy wykładowca w Zakładzie Ekonomii i Zarządzania
Małgorzata Górską	mgr/ Kierownik Dziekanatu Wydziału Inżynierii i Ekonomii

Efekty uczenia się zakładane dla ocenianego kierunku, poziomu i profilu studiów.....	2
Skład zespołu przygotowującego raport samooceny.....	9
Prezentacja uczelni.....	11
Część I. Samoocena uczelni w zakresie spełniania szczegółowych kryteriów oceny programowej na kierunku studiów o profilu praktycznym	11
Kryterium 1. Konstrukcja programu studiów: koncepcja, cele kształcenia i efekty uczenia się	11
Kryterium 2. Realizacja programu studiów: treści programowe, harmonogram realizacji programu studiów oraz formy i organizacja zajęć, metody kształcenia, praktyki zawodowe, organizacja procesu nauczania i uczenia się.....	18
Kryterium 3. Przyjęcie na studia, weryfikacja osiągnięcia przez studentów efektów uczenia się, zaliczanie poszczególnych semestrów i lat oraz dyplomowanie.....	30
Kryterium 4. Kompetencje, doświadczenie, kwalifikacje i liczebność kadry prowadzącej kształcenie oraz rozwój i doskonalenie kadry.....	35
Kryterium 5. Infrastruktura i zasoby edukacyjne wykorzystywane w realizacji programu studiów oraz ich doskonalenie.....	41
Kryterium 6. Współpraca z otoczeniem społeczno-gospodarczym w konstruowaniu, realizacji i doskonaleniu programu studiów oraz jej wpływ na rozwój kierunku.....	47
Kryterium 7. Warunki i sposoby podnoszenia stopnia umiędzynarodowienia procesu kształcenia na kierunku.....	49
Kryterium 8. Wsparcie studentów w uczeniu się, rozwoju społecznym, naukowym lub zawodowym i wejściu na rynek pracy oraz rozwój i doskonalenie form wsparcia	51
Kryterium 9. Publiczny dostęp do informacji o programie studiów, warunkach jego realizacji i osiągniętych rezultatach.....	58
Kryterium 10. Polityka jakości, projektowanie, zatwierdzanie, monitorowanie, przegląd i doskonalenie programu studiów.....	60
Część II. Perspektywy rozwoju kierunku studiów	65

Prezentacja uczelni

Państwowa Uczelnia Zawodowa im. Ignacego Mościckiego w Ciechanowie jest uczelnią publiczną, powołaną rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 24 lipca 2001 roku w sprawie utworzenia Państwowej Wyższej Szkoły Zawodowej w Ciechanowie (Dz. U. Nr 79, poz. 838). Rozporządzeniem Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 12 sierpnia 2019 r. Państwowej Wyższej Szkoły Zawodowej w Ciechanowie została zmieniona nazwa na Państwową Uczelnię Zawodową im. Ignacego Mościckiego w Ciechanowie.

Uczelnia działa na podstawie ustawy z dnia 27 lipca 2005 roku – Prawo o szkolnictwie wyższym (Dz. U. z 2012 roku, poz. 572 t.j. z późn. zm.) – zwaną dalej ustawą Prawo o szkolnictwie wyższym, innych ustaw i przepisów dotyczących szkolnictwa wyższego oraz statutu Uczelni.

Kierunek EKONOMIA realizowany w PUZ w Ciechanowie rozpoczął swoje funkcjonowanie w roku akademickim 2006/2007 na podstawie decyzji nr DSW-2-BR-4002-82/06 Ministra Edukacji i Nauki z dnia 20 kwietnia 2006 roku.

Obecnie kierunek Ekonomia przyporządkowany jest do :

- dziedziny nauki: nauki społeczne,
- wiodącej dyscypliny naukowej: ekonomia i finanse.

Siedzibą Wydziału Inżynierii i Ekonomii, pod który podlega bezpośrednio kierunek EKONOMIA jest nowoczesny budynek usytuowany przy ulicy Gabriela Narutowicza 9 w Ciechanowie.

Studia na kierunku EKONOMIA w Państwowej Uczelni Zawodowej w Ciechanowie są studiami I stopnia i trwają sześć semestrów. Kształcenie odbywa się w ramach studiów stacjonarnych i niestacjonarnych. W ramach funkcjonującego kierunku studiów studenci mają do wyboru cztery moduły fakultatywne:

- Moduł I. Finanse i rachunkowość przedsiębiorstw
- Moduł II. Administracja i finanse sektora publicznego
- Moduł III. Bankowość i rynek finansowy
- Moduł IV. Zarządzanie i finanse w przedsiębiorstwie

Kierunek EKONOMIA kształci studentów wszystkich modułach na profilu praktycznym.

Państwowa Uczelnia Zawodowa im. Ignacego Mościckiego w Ciechanowie działa zgodnie z wypracowaną przez siebie misją jaką jest działalność dydaktyczna skierowana na młodzież i dorosłych wg. potrzeb lokalnego otoczenia ze szczególnym zwróceniem uwagi na zapotrzebowanie interesariuszy zewnętrznych jakimi są lokalne przedsiębiorstwa i organizacje użytku publicznego. Uczelnia przygotowuje również absolwentów do wejścia na europejski rynek pracy jako wykwalifikowaną kadrę , odznaczającą się nie tylko wysokim poziomem między merytorycznej i zawodowej, ale prezentującą proeuropejskie postawy obywatelskie i społeczne.

Misja Uczelni jest spójna z misją Wydziału Inżynierii i Ekonomii. Wydział kształci przyszłych potencjalnych pracowników lokalnego rynku pracy na I stopniu w zakresie ekonomii, inżynierii środowiska, informatyki, mechaniki i budowy maszyn, rolnictwa oraz na stopniu II w zakresie zarządzania.

Studia na w/w kierunkach w pełni odpowiadają założeniom strategii i celom Państwowej Uczelni Zawodowej im. Ignacego Mościckiego w Ciechanowie.

Część I. Samoocena uczelni w zakresie spełniania szczegółowych kryteriów oceny programowej na kierunku studiów o profilu praktycznym

Kryterium 1. Konstrukcja programu studiów: koncepcja, cele kształcenia i efekty uczenia się

Koncepcja kształcenia w Państwowej Uczelni Zawodowej im. Ignacego Mościckiego w Ciechanowie opiera się na tworzeniu równowagi pomiędzy wiedzą teoretyczną a umiejętnościami zawodowymi. Kształcenie studentów na kierunku *Ekonomia* w pełni nawiązuje do misji i strategii przyjętej przez Państwową Uczelnię Zawodową im. Ignacego Mościckiego w Ciechanowie, które opracowane są z uwzględnieniem potrzeb gospodarki krajowej i regionalnej.

Misja Państwowej Uczelni Zawodowej im. Ignacego Mościckiego w Ciechanowie

Misją uczelni jest działalność dydaktyczna młodzieży i dorosłych skierowana głównie na potrzeby lokalnego otoczenia, bez względu na posiadany stan beneficjentów. Swoją elastycznością reagowania odpowiada na potrzeby lokalnego rynku pracy, wychodzi naprzeciw oczekiwaniom środowiska, biznesu, administracji i edukacji. Przygotowuje także do wejścia na europejski rynek pracy wykwalifikowaną kadrę, odznaczającą się nie tylko wysokim poziomem wiedzy merytorycznej i zawodowej, ale prezentującą proeuropejskie postawy obywatelskie i społeczne. Poprzez swoją działalność oraz działalność absolwentów, wdrożony system **Krajowych Ram Kwalifikacji**, a obecnie **Polskiej Ramy Kwalifikacji** w coraz większym stopniu wpływa na zmianę oblicza regionu, stając się równorzędny partnerem o znaczeniu ogólnoeuropejskim.

Misja uczelni jest spójna z misją Wydziału Inżynierii i Ekonomii. Wydział poprzez swoją działalność, postawy i zachowania swoich absolwentów kształci przyszłych potencjalnych pracowników lokalnego rynku pracy w zakresie ekonomii, inżynierii środowiska, informatyki, mechaniki i budowy maszyn, rolnictwa oraz na stopniu II w zakresie zarządzania. Przez ciągłą współpracę z lokalnym otoczeniem biznesu, przemysłu, administracji i edukacji dostosowuje swoją ofertę edukacyjną do potrzeb rynku pracy oraz w coraz większym stopniu wpływa na zmianę oblicza regionu. Dzięki bogatej ofercie edukacyjnej, potrzebom oraz pełnej elastyczności reagowania na ciągle zmieniające się warunki otoczenia przygotowuje także do wejścia na europejski rynek pracy w pełni wykwalifikowaną kadrę, odznaczającą się wysokim poziomem wiedzy merytorycznej i praktycznej o proeuropejskich postawach obywatelskich i społecznych.

Studia na kierunku *Ekonomia* w szczególności sposób odpowiadają też założeniom strategii Państwowej Uczelni Zawodowej im. Ignacego Mościckiego w Ciechanowie.

Strategia Państwowej Uczelni Zawodowej im. Ignacego Mościckiego w Ciechanowie

Strategia uczelni jest skoncentrowana na 4 założonych celach strategicznych, którym zostały przyporządkowane cele operacyjne, a każdemu z nich karta strategiczna z wyszczególnionym działaniem niezbędnym w osiągnięciu celu. W karcie tej wskazano również osoby odpowiedzialne na uczelni wykonanie celu, przewidywany termin zakończenia realizacji oraz osiągnięty rezultat. Każdemu z działań przypisano określoną wagę. Cele strategiczne Uczelni są następujące:

1. Innowacyjne kształcenie i nowoczesna oferta dydaktyczna - obejmuje następujące cele operacyjne: opracowanie zasad organizacyjnych i programowych na pierwszym poziomie kształcenia; podnoszenie jakości kształcenia poprzez rozbudowywanie wewnętrznego systemu zapewnienia jakości kształcenia i zapewnianie wysokiej jakości kształcenia potwierdzonej akredytacjami; budowanie oferty i promowanie idei uczenia się przez całe życie poprzez tworzenie oferty dla dorosłych mającej na celu ich aktywizację odpowiadającą potrzebom rynku pracy; otwartość i innowacyjność w obszarze kształcenia poprzez tworzenie i modyfikowanie programów zgodnych z oczekiwaniami rynku pracy i wzrost umiędzynarodowienia w procesie kształcenia poprzez rozszerzanie zakresu wykorzystania ERASMUS+; zwiększanie dostępności studiów i wyrównywanie szans edukacyjnych poprzez wsparcie dla studentów oraz przystosowanie warunków kształcenia do potrzeb osób niepełnosprawnych – niektóre z wymienionych celów np. opracowywanie opisów kwalifikacji oraz efektów kształcenia, czy też przebudowa programów studiów zgodnie z Polskimi Ramami Kwalifikacji zostały zakończone, inne mają charakter działania ciągłego.
2. Aktywne współdziałanie uczelni z otoczeniem - obejmuje następujące cele operacyjne: kształtowanie pozytywnych relacji PUZ im. Ignacego Mościckiego w Ciechanowie z otoczeniem poprzez udostępnianie infrastruktury Uczelni organizacjom samorządowym oraz otoczeniu społeczno – gospodarczemu do organizowania przedsięwzięć ważnych dla kraju i regionu, obejmowanie patronatem przedsięwzięć realizowanych w kraju i regionie czy budowanie pozytywnego wizerunku Uczelni w Ciechanowie w mediach oraz świadomości marki; stała współpraca Państwowej Uczelni Zawodowej im. Ignacego Mościckiego w Ciechanowie z otoczeniem poprzez wspieranie przedsiębiorczości wśród studentów, współpracę z samorządami lokalnymi i regionalnymi oraz administracją, intensyfikację współpracy ze szkołami w mieście i regionie a także wzmocnienie więzi z absolwentami Uczelni - wszystkie

działania w zakresie celu strategicznego II mają charakter zadania ciągłego.

3. zintegrowany system zarządzania uczelnią - obejmuje następujące cele operacyjne: zintegrowany, sprawny system zarządzania Uczelnią poprzez nadzór nad wszystkimi obszarami działalności, przystosowanie struktury organizacyjnej Uczelni do nowych zadań oraz wspieranie samorządności studentów; budowanie systemu komunikacji wewnętrznej oraz dbanie o kulturę organizacyjną w Uczelni; udoskonalenie systemu zarządzania kadrami poprzez planowanie i rozwój kapitału ludzkiego, udoskonalenie systemu zarządzania finansami, optymalizację procesu analiz i dalsze wdrażanie systemu kontroli finansowej - wszystkie zadania przypisane celowi strategicznemu III mają w większości charakter zadania ciągłego.
4. Badania naukowe – obejmują następujące cele operacyjne: identyfikację i rozwijanie priorytetowych kierunków badań z uwzględnieniem zrównoważonego rozwoju regionu, kraju, Europy i świata; otwartość, kreatywność i innowacyjność w obszarze badań naukowych poprzez pojawienie się Państwowej Uczelni Zawodowej im. Ignacego Mościckiego w Ciechanowie w obszarze badań naukowych, wdrażanie interdyscyplinarności badań naukowych oraz prowadzenie badań naukowych ważnych dla regionu i gospodarki; aktywność w pozyskiwaniu środków na badania naukowe i działalność wydawnicza - wszystkie działania w zakresie celu strategicznego IV mają charakter zadań ciągłych.

Realizacja celów strategicznych oraz celów operacyjnych za pomocą odpowiednio dostosowanych działań pozwala by Uczelnia oferowała studentom wysoką jakość uczenia, będącą podstawą kreatywnego i krytycznego myślenia na tematy gospodarki i szeroko rozumianej ekonomii. Uczelnia kształci studentów świadomych swych przekonań, rozumiejących i respektujących światopogląd innych, otwartych i tolerancyjnych. Koncepcja uczenia stanowi odzwierciedlenie działań Uczelni na rzecz kształcenia kompetentnych kadr, wyposażonych w specjalistyczną i praktyczną wiedzę z zakresu ekonomii oraz nauk pokrewnych. Absolwenci kierunku *Ekonomii* są zdolni do samodzielnego postrzegania, badania i rozwiązywania problemów życia gospodarczego, świadomego wypełniania obowiązków i korzystania z praw obywatelskich, pełnienia w społeczeństwie roli intelektualnych liderów oraz odpowiedzialnego wykonywania funkcji publicznych. Przedmioty realizowane w ramach programu studiów ułatwiają im zrozumienie procesów zachodzących we współczesnej gospodarce i nabycie odpowiednich umiejętności umożliwiających znalezienie pracy.

Koncepcja kształcenia na studiach I stopnia na kierunku *Ekonomia* **jest zgodna z potrzebami otoczenia społeczno-gospodarczego i rynku pracy** w powiecie ciechanowskim, jest nastawiona na łączenie wiedzy teoretycznej z praktyczną oraz kształtowanie kompetencji społecznych.

Wydział Inżynierii i Ekonomii zgodnie z Ustawą, postanowieniami statutu i władz Uczelni, realizuje swoje cele kształcenia poprzez opracowaną i zaakceptowaną, a następnie konsekwentnie realizowaną koncepcję kształcenia, w tym poprzez:

1. programy kształcenia (i przewidziane w nich sześciomiesięczne praktyki zawodowe) opracowane w zgodzie z aktualnym stanem wiedzy i praktyką gospodarczą oraz obowiązującym stanem prawnym;
2. realizację celów kształcenia przez nauczycieli akademickich o właściwych kompetencjach dydaktycznych i praktycznych oraz doświadczonych praktyków i ekspertów, spełniających kryterium potwierdzonego doświadczenia praktycznego;
3. udział studentów w spotkaniach z przedsiębiorcami;
4. stałą współpracę władz Uczelni z przedstawicielami miasta i regionu;
5. aktywny udział studentów w życiu uczelni, miasta i regionu;
6. aktywny udział studentów w kulturze, sporcie i rekreacji;
7. aktywną realizację regionalnych, centralnych i Unijnych programów, stwarzających możliwość nabywania i ugruntowywania konkretnych, zawodowych i osobowościowych kompetencji.

Oferta edukacyjna Wydziału Inżynierii i Ekonomii budowana jest w dialogu z lokalnym środowiskiem gospodarczym i społecznym, przy aktywnie prowadzonym monitoringu potrzeb rynku pracy. W procesie definiowania celów kształcenia i dostosowywania do nich programów studiów biorą udział interesariusze wewnętrzni (pracownicy naukowo – dydaktyczni, studenci, pracownicy dziekanatu) oraz interesariusze zewnętrzni (związani z otoczeniem społeczno – gospodarczym

Uczelni). Uczestnictwo przedstawicieli praktyki gospodarczej w definiowaniu efektów uczenia się i doskonalenie z tego punktu widzenia programów studiów realizowane jest poprzez liczne konsultacje. Stojąc przed koniecznością ciągłego dostosowywania się do zmiennych warunków otoczenia i podejmowania nowych wyzwań przedstawiciele środowiska nauki i edukacji oraz praktyki podjęli stałą współpracę (Umowy) (porozumienia z dotychczasowymi interesariuszami do wglądu w czasie wizytacji), w ramach której określono zakres współpracy na polu edukacji. Nawiązano współpracę m.in. z bankami, biurami rachunkowymi, urzędami skarbowymi, urzędami gmin.

Przedstawiciele praktyki uczestniczą w przygotowywaniu programów kształcenia oraz charakteryzowaniu sylwetki przyszłego absolwenta, który powinien odznaczać się:

1. szeroką wiedzą ekonomiczną, dzięki której będzie mógł poznać i właściwie zinterpretować stan finansowy przedsiębiorstwa;
2. znajomością instytucji materialnego i formalnego prawa finansowego;
3. sprawną umiejętnością dokonywania samodzielnej oceny projektów gospodarczych;
4. znajomością administrowania finansami publicznymi w jednostkach samorządu terytorialnego;
5. biegłością w samodzielnym analizowaniu zjawisk gospodarczych o charakterze makro – mikroekonomicznym;
6. biegłym opanowaniem języka obcego, łącznie ze słownictwem specjalistycznym;
7. umiejętnością wykorzystania nowoczesnych środków przekazu.

Interesariusze zewnętrzni wskazywali także na dużą rolę etyki zawodowej. Absolwent kierunku *Ekonomia* powinien odznaczać się wrażliwością społeczną i wysokim poziomem etycznym. Powinien współdziałać w grupie, przejmując w niej różne role, a także skutecznie komunikować się ze specjalistami w swojej dziedzinie oraz być otwartym na budowanie relacji międzyludzkich. Absolwent tego kierunku powinien także wykazywać chęć związania się z firmą w dłuższym okresie czasu.

Interesariusze zewnętrzni wskazywali również na duże znaczenie takiego przygotowania zawodowego przyszłych absolwentów, które pozwoli na szybkie podjęcie pracy po ukończeniu studiów na kierunku *Ekonomia*. Takie przygotowanie może być zapewnione poprzez wprowadzenie do oferty studiów większej ilości praktyk i przedmiotów praktycznych prowadzonych przez osoby posiadające bogate doświadczenie zawodowe. Stąd też wprowadzono profil praktyczny w roku akademickim 2013/2014.

Od 01.10.2015 r. Państwowa Uczelnia Zawodowa im. Ignacego Mościckiego (jako Państwowa Wyższa Szkoła Zawodowa w Ciechanowie) przystąpiła do projektu pt.: *Program praktyk zawodowych w Państwowych Wyższych Szkołach Zawodowych*, który był projektem pozakonkursowym o charakterze koncepcyjnym, realizowanym z POWER - Oś III *Szkolnictwo Wyższe dla gospodarki i rozwoju*. Projekt ten miał na celu wypracowanie jednolitego systemu prowadzenia sześciomiesięcznych praktyk zawodowych, który po odpowiednich regulacjach prawnych może być wprowadzony jako rozwiązanie systemowe dla wyższych szkół zawodowych na pierwszym stopniu studiów na kierunkach o profilu praktycznym. Wypracowanie jednolitego systemu sześciomiesięcznych praktyk zawodowych możliwe było tylko w ścisłej współpracy z pracodawcami oraz władzami regionalnymi i samorządowymi. Projekt zakładał, że wzorcowy system praktyk zawodowych we wszystkich polskich publicznych uczelniach zawodowych doprowadzi do wzmocnienia kompetencji zawodowych absolwentów tych szkół wyższych, dostosowanych do lokalnych rynków pracy w rejonach działania uczelni. Projekt zakończył się 30.08.2019 r., objął on swoim zasięgiem 633 studentów (w tym 141 studentów ekonomii). Dzięki projektowi studenci podnieśli swoje kompetencje zawodowe i uzyskali szanse na zatrudnienie w wyuczonym zawodzie na lokalnych rynkach pracy (kilku studentów po odbytych praktykach podjęło pracę). Projekt dał możliwość ściślejszego powiązania studiów ze środowiskiem pracy. Zauważono, że dzięki sześciomiesięcznym praktykom studenci są lepiej przygotowywani do wejścia na rynek pracy. **Program sześciomiesięcznych praktyk został wpisany w program studiów na Uczelni od roku 2019/2020.**

Sylwetka absolwenta

Absolwent studiów I stopnia kierunku *Ekonomia* otrzymuje tytuł zawodowy licencjata. Posiada on zaawansowaną wiedzę o ekonomii, gospodarce i finansach oraz umiejętności dokonywania analiz mikro- i makroekonomicznych, przy użyciu odpowiedniej metodologii i przy zastosowaniu określonych narzędzi, także przy użyciu technologii informatycznych. Absolwent studiów I stopnia dysponuje wiedzą społeczną i cechuje się kompetencjami zarządczymi. Potrafi samodzielnie podejmować decyzje, oceniać działania swoje i podległych mu zespołów, ponosząc za nie odpowiedzialność. Potrafi także analizować problemy praktyczne, prowadzić dyskusję, komunikować się ze specjalistami ze swojej dziedziny (również w języku obcym - zna język obcy na poziomie B2 Europejskiego Systemu Opisu Kształcenia Językowego Rady Europy), przez co spełnia wymogi ustawowe w zakresie uniwersalnych charakterystyk PRK poziomu 6. Absolwenci studiów I stopnia są także przygotowani do realizacji koncepcji kształcenia przez całe życie. Te cechy połączone z posiadaną wiedzą pozwalają mu podjąć pracę na stanowiskach przeznaczonych dla ekonomistów i przedstawicieli podobnych zawodów w każdym sektorze gospodarki. W ramach funkcjonującego kierunku studiów studenci mają do wyboru cztery moduły fakultatywne do wyboru:

Moduł I. Finanse i rachunkowość przedsiębiorstw

Moduł II. Administracja i finanse sektora publicznego

Moduł III. Bankowość i rynek finansowy

Moduł IV. Zarządzanie i finanse w przedsiębiorstwie

Absolwent w ramach **modułu fakultatywnego I** nabywa umiejętności rozumienia mechanizmów funkcjonowania przedsiębiorstw i rynków finansowych, rozumie współzależności między finansami a sferą realną gospodarki, zdobywa wiedzę na temat rachunkowości finansowej, analizy ekonomiczno-finansowej (z uwzględnieniem otoczenia gospodarczo-prawnego, w jakim dany podmiot funkcjonuje), efektywności poszczególnych instrumentów finansowych oraz wykształca umiejętność oceny skutków podejmowanych decyzji i przedsięwzięć.

Absolwent w ramach **modułu fakultatywnego II** jest przygotowany do sprawowania funkcji w szeroko rozumianej administracji - zarówno w administracji publicznej (rządowej i samorządowej), jak też w instytucjach i podmiotach niepublicznych; poznaje funkcjonowanie sektora publicznego, budowy budżetu, posiada umiejętności analizy wydatków oraz zamówień publicznych.

Absolwent w ramach **modułu fakultatywnego III** posiada wiedzę na temat instytucji rynków finansowych oraz mechanizmów funkcjonowania rynku i jego segmentów. Zna czynniki determinujące bezpieczne i stabilne funkcjonowanie banków, cechy charakterystyczne podstawowych rodzajów ryzyka w działalności bankowej, rozumie zasady identyfikacji, analizy i zarządzania ryzykiem bankowym, a także etapy i metody zarządzania ryzykiem.

Absolwent w ramach **modułu fakultatywnego IV** rozwija kompetencje umożliwiające prowadzenie działalności gospodarczej na własny rachunek, ma wiedzę z zakresu zagadnień finansowo-księgowych, aspektów funkcjonowania oraz zarządzania przedsiębiorstwem, rynku kapitałowego i pieniężnego.

Absolwenci kierunku *Ekonomia* są przygotowani do pracy w biurach rachunkowych, urzędach skarbowych, kancelariach doradztwa podatkowego, administracji państwowej i samorządowej (jednostkach gminnych, powiatowych i wojewódzkich), firmach konsultingowych, przedsiębiorstwach różnych branż, bankach, towarzystwach ubezpieczeniowych, instytucjach zarządzających finansami publicznymi i mieniem komunalnym, korporacjach, organizacjach pozarządowych i własnych przedsiębiorstwach. Absolwenci kierunku *Ekonomia* są przygotowani do pracy w zespołach, wykorzystujących kreatywność i innowacyjność, umiejętność porozumiewania się na poziomie analitycznym i realizacji zadań zespołowych.

Cechy wyróżniające kierunek *Ekonomia* to:

1. sześciomiesięczne praktyki zawodowe podczas których studenci zapoznają się z działalnością instytucji, realizują praktyczne zadania, rozwiązują rzeczywiste problemy, mają możliwość współpracować w zespołach zadaniowych;
2. modułowy charakter programu kierunku - poszczególne przedmioty są pogrupowane w moduły kształcenia, pokrewne wg treści i istoty; taka budowa programu studiów ma na celu

uzupełnianie efektów uczenia się w ramach danej grupy tematycznej - pełniejsze, bardziej kompleksowe uzyskiwanie efektów uczenia się przez studentów; ponadto we wszystkich realizowanych modułach kładziony jest nacisk na praktyczny wymiar realizowanych treści, ze szczególnym uwzględnieniem modułów kierunkowych;

3. programy kształcenia dostosowane do potrzeb zmieniającego się otoczenia gospodarczego i interesariuszy;
4. wykwalifikowana kadra prowadząca zajęcia współpracująca z praktyką gospodarczą;
5. wykłady otwarte prowadzone przez ekspertów i praktyków w ramach transferu wiedzy z otoczenia społeczno-gospodarczego;
6. interdyscyplinarność - studenci otrzymują wiedzę teoretyczną oraz umiejętności praktyczne uczestnicząc w różnorodnych warsztatach tj. w ramach projektu POWR. 03.05.00-IP.08-00-PZ1/17, pn. *Kompetentni i nowocześni PWSZ w Ciechanowie* studenci kierunku *Ekonomia* biorą udział w warsztatach: *Księga przychodów i rozchodów w praktyce* oraz *Rachunkowość jednostek budżetowych oraz jednostek samorządu terytorialnego* (szkolenie z tego zakresu jest zaplanowane dla 60 studentów kierunku *Ekonomii*); studenci biorą także udział w *Warsztatach interpersonalnych*, a także w projekcie Akademickiego Biura Karier w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego *Dobry start* przeznaczonego dla studentów rozpoczynających aktywność zawodową na rynku pracy, w zakresie poradnictwa zawodowego oraz w zakresie zakładania własnej działalności gospodarczej (szkolenie z tego zakresu odbywa/odbyło 29 studentów kierunku *Ekonomii*).

Kierunkowe efekty uczenia się przyjęte Uchwałą Senatu nr 140/V/2019 z dnia 18 czerwca 2019 w sprawie ustalenia programu studiów na kierunku "ekonomia" stanowią podstawę dla konstrukcji programu studiów, i znajdują odzwierciedlenie w kartach kursów, zawierających m.in. szczegółowe efekty kształcenia, treści programowe prowadzące do ich uzyskania, formy weryfikacji efektów, i in. Kierunkowe efekty uczenia się na studiach pierwszego stopnia dla kierunku *Ekonomia* odnoszą się do dziedziny nauk społecznych, dyscypliny ekonomia i finanse (wiodąca).

Kierunkowe efekty uczenia się realizowane na poziomie studiów pierwszego stopnia dla kierunku *Ekonomia* obejmują 29 efektów z kategorii wiedza, 34 efektów z kategorii umiejętności oraz 9 efektów z kategorii kompetencje społeczne. Łącznie efektów uczenia się dla kierunku *Ekonomia* studia pierwszego stopnia jest 72. Tak duża liczba efektów związana jest z bogatą ofertą zakresu kształcenia kierowaną do studentów tego kierunku. Efekty uczenia się są takie same dla studiów stacjonarnych i niestacjonarnych. Kluczowe kierunkowe efekty uczenia się związane z koncepcją, poziomem oraz profilem studiów na kierunku *Ekonomia* obejmują:

1. wiedzę z zakresu ekonomii, w szczególności na temat powiązań działalności gospodarczej w skali międzynarodowej, krajowej, regionalnej i lokalnej; funkcjonowania rynków finansowych, rynków pracy, sposobów ich analizy oraz wyceny aktywów finansowych a także w zakresie podstawowych narzędzi oraz metod ilościowych i jakościowych umożliwiających podejmowanie decyzji operacyjnych i strategicznych; mechanizmów finansowania różnych sfer działalności podmiotów gospodarczych, zasad gospodarowania i obrotu aktywami finansowymi, metod oceny podejmowanych przedsięwzięć i wynikającego z nich ryzyka; przykładowe efekty uczenia się zaprezentowano poniżej:

EK_W04_01	Zna podstawowe prawidłowości i uwarunkowania powiązań działalności gospodarczej w skali międzynarodowej, krajowej, regionalnej i lokalnej; ma wiedzę dotyczącą głównych mechanizmów funkcjonowania gospodarki i instytucji ekonomicznych na szczeblu kraju i Unii Europejskiej.
EK_W06_01	Ma wiedzę z zakresu nauk ilościowych, obejmującą podstawowe metody, techniki i narzędzia wykorzystywane w badaniach ekonomicznych oraz przy podejmowaniu decyzji operacyjnych i strategicznych.
EK_W06_03	Zna mechanizmy finansowania różnych sfer działalności podmiotów gospodarczych, zasady gospodarowania i obrotu aktywami finansowymi, a

	także metody oceny podejmowanych przedsięwzięć i wynikającego z nich ryzyka.
EK_W08_02	Dostrzega i rozumie rolę kultury, etyki, postępu technicznego oraz ochrony środowiska w procesach i zjawiskach zachodzących we współczesnych gospodarkach.
EK_W08_04	Ma wiedzę na temat funkcjonowania rynków finansowych, rynków pracy, sposobów ich analizy oraz wyceny aktywów finansowych.

2. umiejętności wykorzystania nabytej wiedzy z zakresu ekonomii w praktycznej realizacji zadań zawodowych, rozstrzyganiu dylematów i proponowaniu ich rozwiązań, a także umiejętności interpretacji zdarzeń gospodarczych w aspekcie finansów i rachunkowości, przykładowe efekty uczenia się zaprezentowano poniżej:

EK_U03_01	Posiada umiejętność wykorzystywania mierników i wskaźników ekonomicznych do opisu zjawisk i procesów gospodarczych; potrafi interpretować i oceniać tendencje rozwojowe i zależności zachodzące w rzeczywistości gospodarczej w skali krajowej i międzynarodowej.
EK_U03_02	Posiada praktyczną umiejętność ewidencjonowania operacji gospodarczych na kontach księgowych, sporządzania sprawozdań finansowych, wyceny składników majątku oraz ustalenia wyniku finansowego.
EK_U04_01	Potrafi wykorzystać wiedzę z zakresu prognozowania i symulacji do przewidywania zjawisk i procesów gospodarczych.
EK_U06_01	Potrafi wykorzystać zdobytą wiedzę do rozstrzygania dylematów pojawiających się w pracy zawodowej, jednocześnie ma świadomość konieczności ciągłego uzupełniania i doskonalenia nabytej wiedzy i umiejętności.
EK_U06_05	Wykorzystując wiedzę dotyczącą rynku kapitałowego potrafi analizować zalety i wady poszczególnych instrumentów finansowych i obliczać ich rentowność.

3. umiejętności posługiwania się językiem obcym w zakresie ekonomii zgodne z wymaganiami określonymi dla poziomu B2 Europejskiego Systemu Opisu Kształcenia Językowego, przykładowe efekty uczenia się zaprezentowano poniżej:

EK_U09_01	Wykorzystuje zdobytą wiedzę teoretyczną i inne materiały źródłowe do przygotowania w języku polskim i w wybranym języku obcym prac pisemnych dotyczących zagadnień ekonomicznych w zakresie właściwym dla praktyki biznesu.
EK_U11_01	Potrafi posługiwać się wybranym językiem obcym zgodnie z wymaganiami określonymi dla poziomu B2 Europejskiego Systemu Opisu Kształcenia Językowego w zakresie nauk ekonomicznych i pokrewnych.

4. kompetencje społeczne odnoszące się do etycznego wymiaru pracy zawodowej jako np. księgowego, zasadności współpracy w zespole i ponoszenia odpowiedzialności za efekty pracy własnej oraz zespołu; przykładowe efekty uczenia się zaprezentowano poniżej:

EK_K02_01	Potrafi pracować i współdziałać w grupie, przyjmując w niej różne role; jest zdolny do skutecznego komunikowania się ze specjalistami w swojej dziedzinie oraz otwarty na budowanie relacji.
EK_K04_01	Postępuje zgodnie z zasadami etyki zawodowej i poszanowaniem praw autorskich i wymaga tego od innych, prawidłowo interpretuje i rozstrzyga moralne dylematy związane z wykonywaniem zawodu, dba o tradycje zawodu, ma świadomość ważności profesjonalnego zachowania, wykazuje wrażliwość na problemy społeczne, ekonomiczne i ekologiczne.

EK_K06_02	Jest przygotowany do odpowiedzialnego pełnienia ról zawodowych i otwarty na szansę komercyjnego wykorzystania swojej wiedzy.
EK_K07_01	Wykazuje postawę kreatywną i przedsiębiorczą, jest gotowy do podejmowania zawodowych wyzwań, wytrwale dąży do realizacji indywidualnych i zespołowych przedsięwzięć, jest zdolny do brania odpowiedzialności za pracę własną i innych; inicjuje działania na rzecz interesu publicznego.

Kierunkowe efekty uczenia się dla studiów pierwszego stopnia tworzą ramy do przygotowania studentów do wykonywania prostych zadań badawczych z zakresu ekonomii.

Rozwinięcia kierunkowych efektów uczenia się w odniesieniu do poszczególnych przedmiotów tworzących plany studiów zawarte są w kartach przedmiotów. W każdej karcie wskazane są powiązania pomiędzy kierunkowymi efektami uczenia się na poziomie wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych z przedmiotowymi efektami uczenia się, zdefiniowanymi przez wykładowcę realizującego treści kształcenia. Programy uczenia się dla kierunku *Ekonomia* pierwszego stopnia są elastyczne, uwzględniające rozwój dyscyplin naukowych, z których kierunek się wywodzi oraz dopasowane do profilu kariery studenta.

Dodatkowe informacje, które uczelnia uznaje za ważne dla oceny kryterium 1:

Programy Uczenia dla kierunku *Ekonomia* studia pierwszego stopnia są modyfikowane i dostosowywane do zmieniającego się otoczenia gospodarczego w oparciu o ciągły rozwój naukowy i doświadczenia badawcze osób prowadzących zajęcia na ocenianym Kierunku. Dostosowywane są także efekty uczenia się. Nowe efekty uczenia się dla kierunku *Ekonomia*, przygotowane w oparciu o rozporządzenie Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 14 listopada 2018 r. w sprawie charakterystyk drugiego stopnia efektów uczenia się dla kwalifikacji na poziomach 6-8 Polskiej Ramy Kwalifikacji (Dz. U. 2018, poz. 2218) oraz ustawę z dnia 22 grudnia 2015 r. o Zintegrowanym Systemie Kwalifikacji (Dz.U. 2018, poz. 2153) zostały opracowane w marcu 2019 r. oraz pozytywnie zaopiniowane przez przedstawicieli studentów, a następnie Radę Wydziału Inżynierii i Ekonomii. Po pozytywnej opinii Senackiej zostały przyjęte Uchwałą Senatu nr 140/V/2019 z dnia 18 czerwca 2019 w sprawie ustalenia programu studiów na kierunku *Ekonomia*.

Kryterium 2. Realizacja programu studiów: treści programowe, harmonogram realizacji programu studiów oraz formy i organizacja zajęć, metody kształcenia, praktyki zawodowe, organizacja procesu nauczania i uczenia się

Dobór treści kształcenia na kierunku *Ekonomia* wynika z potrzeb rynku pracy, został skonstruowany w powiązaniu z badaniami naukowymi prowadzonymi przez wykładowców, misją i strategią Uczelni, a także w oparciu o współpracę i uzgodnienia z interesariuszami wewnętrznymi i zewnętrznymi. Dobór kluczowych treści kształcenia został dokonany zgodnie z aktualnym stanem wiedzy i praktyki w obu obszarach oraz z zachowaniem zasad problemowego podejścia do treści, kształtowania umiejętności praktycznych oraz aktywizacji studentów i włączania ich w obszar działalności zawodowej.

Treści programowe kształcenia odnoszą się kompleksowo do dziedziny nauk ekonomicznych. Kluczowe treści kształcenia wyrażone w przedmiotach kształcenia ogólnego (mikroekonomia, podstawy makroekonomii, matematyka, statystyka opisowa, ekonometria, zarządzanie, prawo, rachunkowość, międzynarodowe stosunki gospodarcze, technologia informacyjna w praktyce) i przedmiotach kierunkowych (m.in. polityka gospodarcza, analiza ekonomiczna w praktyce, prognozowanie gospodarcze, polityka społeczna, metody oceny projektów gospodarczych w praktyce, podstawy marketingu, badania marketingowe w praktyce, finanse publiczne i rynki finansowe w praktyce, finanse przedsiębiorstwa w praktyce, zarządzanie strategiczne w praktyce, gospodarka regionalna, ekonomia integracji europejskiej oraz przedmiotach związanych z zakresem

rozszerzonych kompetencji) są ściśle powiązane z wiodącą dla kierunku dyscypliną nauki – ekonomią i finansami, do których kierunek został przypisany.

Treści przedmiotów są **ściśle powiązane z zakładanymi efektami uczenia się**. Rozwinięcie treści kształcenia na poziomie studiów I stopnia znajduje się w sylabusach poszczególnych przedmiotów. Przykładowe powiązania pomiędzy przedmiotami a kierunkowymi efektami uczenia się:

1. Podstawy makroekonomii – EK_W09_02 - ma wiedzę dotyczącą przydatności zastosowań teorii ekonomii w rzeczywistych zjawiskach i procesach gospodarczych; EK_U02_01 - potrafi wykorzystywać podstawową wiedzę teoretyczną z zakresu Ekonomii i powiązanych z nią dyscyplin w celu analizowania i interpretowania różnorodnych problemów gospodarczych i społecznych i formułować praktyczne wnioski użyteczne dla decydentów; EK_K01_01 - ma świadomość konieczności ciągłego uzupełniania i doskonalenia nabytej wiedzy i umiejętności, wyznacza kierunki własnego rozwoju zawodowego i osobistego;
2. Rachunkowość – EK_W01_01 - zna podstawową terminologię stosowaną w rachunkowości, ma wiedzę o jej źródłach pochodzenia oraz miejscu i znaczeniu w relacji do innych nauk społecznych; EK_W09_02 - ma wiedzę dotyczącą przydatności zastosowań rachunkowości w rzeczywistych zjawiskach i procesach gospodarczych; EK_U03_02 - posiada umiejętność ewidencjonowania operacji gospodarczych na kontach księgowych, sporządzania sprawozdań finansowych, wyceny składników majątku oraz ustalenia wyniku finansowego; EK_K01_01 - ma świadomość konieczności ciągłego uzupełniania i doskonalenia nabytej wiedzy i umiejętności, wyznacza kierunki własnego rozwoju zawodowego i osobistego;
3. Międzynarodowe stosunki gospodarcze – EK_W03_01 - posiada wiedzę umożliwiającą ocenę relacji ekonomicznych w skali krajowej, międzynarodowej i międzykulturowej; EK_U01_02 - posiada w podstawowym zakresie umiejętność prawidłowej analizy relacji występujących w skali globalnej, regionalnej, lokalnej; EK_K06_01 - jest zdolny do samodzielnej oceny zjawisk zachodzących we współczesnej gospodarce globalnej, potrafi na forum grupy dyskutować na ich temat i formułować własne wnioski, stosując odpowiednią prezencję swoich poglądów i obronę przyjętej argumentacji;
4. Prognozowanie gospodarcze - EK_W08_03 - posiada wiedzę z zakresu najważniejszych metod prognozowania gospodarczego stosowanych w planowaniu strategicznym i wewnątrz poszczególnych podmiotów; EK_U04_01 - potrafi wykorzystać wiedzę z zakresu prognozowania i symulacji do przewidywania zjawisk i procesów gospodarczych; EK_K03_01 - jest zdolny do logicznego i analitycznego myślenia i potrafi prowadzić samodzielnie pracę badawczą w sposób rzetelny i obiektywny, jest krytyczny wobec wyników własnej pracy;
5. Badania marketingowe w praktyce - EK_W06_01 - ma wiedzę z zakresu nauk ilościowych, obejmującą podstawowe metody, techniki i narzędzia wykorzystywane w badaniach ekonomicznych oraz przy podejmowaniu decyzji operacyjnych i strategicznych; EK_U02_04 - wykorzystuje poznane techniki pozyskiwania i gromadzenia danych z różnych źródeł, stosować standardowe metody statystyczne i narzędzia informatyczne do ich przetwarzania, analizowania oraz prezentacji; EK_U03_04 - potrafi samodzielnie zaplanować i przeprowadzić proste badania, sformułować logiczne wnioski oraz zaprezentować je wraz z argumentacją; EK_K02_01 - potrafi pracować i współdziałać w grupie, przyjmując w niej różne role; jest zdolny do skutecznego komunikowania się ze specjalistami w swojej dziedzinie oraz otwarty na budowanie relacji; EK_K03_01 - jest zdolny do logicznego i analitycznego myślenia i potrafi prowadzić samodzielnie pracę badawczą w sposób rzetelny i obiektywny, jest krytyczny wobec wyników własnej pracy;
6. Język angielski – EK_U09_01 - wykorzystuje zdobytą wiedzę teoretyczną i inne materiały źródłowe do przygotowania w języku obcym prac pisemnych dotyczących zagadnień ekonomicznych w zakresie omawianym na zajęciach; EK_U11_01 - potrafi posługiwać się językiem angielskim zgodnie z wymaganiami określonymi dla poziomu B1/B2 Europejskiego Systemu Opisu Kształcenia Językowego w zakresie nauk ekonomicznych i pokrewnych.

Treści kształcenia podlegają okresowym przeglądom i korektom mającym na celu optymalizację realizacji procesu kształcenia i efektów uczenia się, w odniesieniu do zaleceń interesariuszy wewnętrznych i zewnętrznych oraz otoczenia społeczno-gospodarczego. Zadaniem tych działań jest

także umożliwienie zdobycia jak najbardziej aktualnej wiedzy uwzględniającej zmiany zachodzące w otoczeniu badawczym i praktycznym.

Dobór treści kształcenia na studiach I stopnia pozwala na dalszy indywidualny i samodzielny rozwój naukowy i zawodowy, w tym ciągle aktualizowanie już zdobytej wiedzy, udział w konferencjach i badaniach, partycypację w wymianie międzynarodowej oraz odbywaniu praktyk, czy staży.

Przy **doborze metod kształcenia** uwzględniono specyfikę przedmiotów, treści kształcenia, formę zajęć i praktyczny profil kierunku. W toku nauczania stosowane są zróżnicowane narzędzia i metody kształcenia umożliwiające studentom osiąganie zakładanych efektów uczenia się w bezpośrednim kontakcie z nauczycielem akademickim, takie jak: wykład (często z prezentacją multimedialną), ćwiczenia, laboratoria, warsztaty na których pojawia się studium przypadku (*case study* - studenci otrzymują do rozwiązania konkretny przypadek np. z zakresu problematyki marketingowej, który muszą przeanalizować i zaproponować jego rozwiązanie wraz z uzasadnieniem merytorycznym), ukierunkowana dyskusja dotycząca konkretnych zagadnień, rozwiązywania zadanych problemów (burza mózgów), zespołowe lub indywidualne opracowanie projektu (student otrzymuje zadanie przygotowania projektu na podstawie wiedzy zdobytej podczas zajęć np. z zajęć z przedsiębiorczości, podstaw marketingu), seminarium dyplomowe, lektorat, praktyki zawodowe i zajęcia z wychowania fizycznego. Prowadzi się także zajęcia konsultacyjne, które polegają na udzielaniu przez prowadzącego zajęcia wyjaśnień, informacji i wskazówek w zakresie problemów zgłaszanych przez studentów związanych z tematyką przedmiotu.

Metody te, sprzyjając realizacji efektów uczenia się, aktywizują studentów w procesie nauczania i umożliwiają przygotowanie ich do wykonywania zawodów wymagających wiedzy eksperckiej z zakresu ekonomii. Poniżej przedstawiono przykładowe przedmioty i powiązania metod z efektami uczenia się w szczególności umożliwiające rozwijanie umiejętności praktycznych:

1. Mikroekonomia – w ramach realizacji efektu EK_W09_02: Ma wiedzę dotyczącą przydatności zastosowań teorii ekonomii w rzeczywistych zjawiskach i procesach gospodarczych studenci rozwiązując zadania problemowe potrafią analizować rynek i optymalizować decyzje produkcyjne w krótkim i długim czasie, popyt i podaż na rynku, rynek pracy i pracowników;
2. Podstawy marketingu – w ramach realizacji efektu EK_U06_04: Potrafi zastosować uniwersalne techniki i narzędzia marketingowego oddziaływania na różne rodzaje rynków, na różnym terenie i w różnych organizacjach studenci w ramach dyskusji, debaty, *case study* analizują proces podejmowania decyzji i postępowanie zakupowe klientów, budują profile konsumencie i strategię dotarcia do różnych typów klientów;
3. Rachunkowość – w ramach realizacji efektu EK_U03_02: Posiada umiejętność ewidencjonowania operacji gospodarczych na kontach księgowych, sporządzania sprawozdań finansowych, wyceny składników majątku oraz ustalenia wyniku finansowego studenci w oparciu o problemowe zadania omawiają i ewidencjonują operacje gospodarcze na kontach księgowych (kontach bilansowych i wynikowych), sporządzają zestawienia obrotów i sald, bilanse początkowe i końcowe, rachunek zysków i strat w wariantach kalkulacyjnym i porównawczym – studenci dzięki zajęciom zdobywają umiejętności analitycznego i warsztatowe;
4. Gospodarka regionalna – w ramach realizacji efektu EK_U06_01: Jest zdolny do samodzielnej oceny zjawisk zachodzących we współczesnej gospodarce globalnej, potrafi na forum grupy dyskutować na ich temat i formułować własne wnioski, stosując odpowiednią prezencję swoich poglądów i obronę przyjętej argumentacji studenci w oparciu o dyskusję potrafią analizować regionalne i lokalne zjawiska społeczno-gospodarcze, czynniki rozwoju regionalnego, potrzeby społeczności lokalnych, zasoby środowiska, zasoby pracy, infrastruktura, potencjał gospodarczy, rynek zbytu, kapitał inwestycyjny i zasoby finansowe, nauka, technologia, innowacje itd.

Powiązanie metod kształcenia z założonymi efektami uczenia się szczegółowo prezentują karty przedmiotów. W nich również zostały określone szczegółowo informacje dotyczące wymiaru samodzielnej pracy studentów (samodzielnego przygotowania do egzaminu i ćwiczeń, zapoznanie z literaturą, konsultacje), liczby godzin i przypisanych punktów ECTS.

W procesie kształcenia wykorzystywane są techniki informacyjno-komunikacyjne. Studenci korzystają z sal komputerowych wyposażonych w odpowiednie oprogramowanie, służące realizacji określonych

efektów kształcenia, związanych z wnioskowaniem statystycznym czy umiejętnością gromadzenia, analizowania i przetwarzania danych (np. na zajęciach z przedmiotów: *Statystyka opisowa, Ekonometria*) oraz na zajęciach związanych z analizą danych potrzebną w działalności biznesowej (np. na zajęciach z przedmiotów: *Badania marketingowe, Metody wyceny przedsiębiorstwa*). Zajęcia laboratoryjne prowadzone są na zasadzie wykonywania praktycznych zadań problemowych lub projektowych, przy wykorzystaniu programów komputerowych odpowiednich dla danego przedmiotu. Wyniki tych zadań podlegają bieżącej analizie i ocenie. Ich realizacja uczy studentów rozwiązywania realnych problemów, typowych dla sektora gospodarki.

Zajęcia z języka obcego trwają 4 semestry i kończą się egzaminem sprawdzającym poziom kompetencji językowych. Osiągnięcie poziomu B2 stanowi warunek ukończenia studiów. W Państwowej Uczelni Zawodowej im. Ignacego Mościckiego w Ciechanowie najczęściej wybieranym językiem wśród proponowanych języków (język angielski, niemiecki, rosyjski) jest język angielski. W ramach lektoratu studenci zdobywają kompetencje ogólne oraz uczą się języka specjalistycznego. Stosowane jest przy tym poziomowanie studentów ze względu na zakres umiejętności początkowych.

Wszystkie zajęcia na kierunku *Ekonomia* realizowane są w postaci zajęć odbywających się z bezpośrednim udziałem nauczycieli akademickich. Państwowa Uczelnia Zawodowa im. Ignacego Mościckiego w Ciechanowie zapewnia pracownikom i studentom dostęp do zdalnej komunikacji internetowej - **Platforma PUZ w Ciechanowie** (<http://pwszciechanow.home.pl/we/>), na której umieszczane są materiały dydaktyczne i zadania w formie – tekstowej i multimedialnej, do większości prowadzonych zajęć. Platforma służy do wspomaganie zajęć tradycyjnych, publikacji wyników sprawdzianów czy też jako forma komunikacji (np. poprzez fora dyskusyjne - wymiana informacji, aktywnego komunikowania i konsultowania się ze studentami). Platforma działa na lokalnym serwerze utrzymywanym przez dział IT uczelni (szerzej o platformie *Moodle* w kryterium 5).

Wszyscy studenci w trakcie pierwszego semestru obligatoryjnie są szkoleni z zasad użytkowania platformy e-learningowej, mają założone konta i aktywnie korzystają z takiej formy dostępu do wykładowców, materiałów zajęć i forów informacyjnych.

Państwowa Uczelnia Zawodowa im. Ignacego Mościckiego w Ciechanowie **dostosowuje proces uczenia się do zróżnicowanych potrzeb grupowych i indywidualnych studentów, w tym potrzeb studentów z niepełnosprawnością, jak również możliwości realizowania indywidualnych ścieżek kształcenia.**

Szczególnie uzdolnionym i wyróżniającym się studentom, a także studentom przyjętym na studia w wyniku potwierdzenia efektów uczenia się, zgodnie z Uchwałą Senatu nr 167/V/2019 w sprawie potwierdzania efektów uczenia się w Państwowej Uczelni Zawodowej im. Ignacego Mościckiego w Ciechanowie, Uczelnia zapewnia warunki i opiekę naukową.

Studenci uzdolnieni i szczególnie wyróżniający się, mogą realizować studia z uwzględnieniem indywidualnego planu i programu studiów. Studenci kierunku *Ekonomia* mogą studiować według indywidualnego planu studiów, który umożliwia realizację efektów uczenia się przewidzianych na kierunku studiów realizowanym przez studenta. Przyjmowana jest zasada, że efekty uczenia się i ich liczba powinna być taka sama, a liczba ECTS nie może być mniejsza jak w obowiązującym planie studiów na danym semestrze.

Indywidualny plan studiów polega na:

1. ustaleniu indywidualnych terminów realizacji obowiązków dydaktycznych wynikających z planu studiów, jednak bez przedłużenia lub skrócenia terminu ukończenia studiów;
2. indywidualny plan studiów nie zwalnia z obowiązku uczestniczenia i zaliczania przedmiotów/modułów i praktyk przewidzianych programem studiów;
3. okresem rozliczeniowym jest semestr;
4. wniosek o indywidualny plan studiów wraz z uzasadnieniem składa student w terminie do dnia rozpoczęcia semestru, na którym indywidualny plan studiów ma obowiązywać; indywidualny plan studiów przysługuje studentom po pierwszym roku studiów;

5. Dziekan ustala ze studentem zasady i tryb indywidualnego planu studiów na okres nie dłuższy niż rok akademicki; warunkiem otrzymania indywidualnego planu studiów jest zaliczenie semestrów wcześniejszych;
6. w przypadku naruszenia przez studenta ustalonych zasad realizacji indywidualnego planu studiów lub braku postępów w nauce, Dziekan może cofnąć zgodę na ten tryb studiów.

Indywidualny program studiów wymaga ustanowienia opiekuna naukowego i polega na rozszerzeniu zakresu wiedzy, bądź skróceniu okresu studiów w ramach studiowanego kierunku - indywidualny program studiów może prowadzić do skrócenia okresu studiów o jeden semestr, a w sytuacjach szczególnych o dwa semestry, jeżeli organizacyjnie jest to możliwe. Ustalenie indywidualnego programu studiów może nastąpić najwcześniej po zaliczeniu pierwszego roku studiów z bardzo dobrymi osiągnięciami.

Dziekan, na wniosek studenta, może wyrazić zgodę na studiowanie według indywidualnego programu studiów z opieką naukową pod kierunkiem wybranego opiekuna naukowego z tytułem, co najmniej doktora, który jest odpowiedzialny za ustalenie programu studiów dla tego studenta. Opiekun naukowy do dnia 30 września każdego roku przedstawia dziekanowi pisemną informację o osiągnięciach studenta studiującego według indywidualnego programu studiów oraz ocenę tych osiągnięć. W przypadku, gdy student nie uzyskuje zadowalających osiągnięć w nauce, dziekan w porozumieniu z opiekunem naukowym cofa zgodę na studiowanie według indywidualnego programu studiów.

Dziekan, na wniosek studenta może wyrazić zgodę na studiowanie w trybie indywidualnej organizacji studiów. W szczególności może to dotyczyć: studentów realizujących naukę na więcej niż jednym kierunku/specjalności, ciężarnych i wychowujących dzieci, niepełnosprawnych, szczególnie zaangażowanych w działalność społeczną w środowisku akademickim, znajdujących się w trudnej sytuacji, uznanej przez dziekana w porozumieniu z wydziałowym organem Samorządu Studenckiego, członków sportowej kadry narodowej, rezerwy kadry narodowej lub kadry uczelnianej, bez względu na przynależność klubową, odbywających część studiów w innych uczelniach krajowych lub zagranicznych, przyjętych na studia w ramach procedury potwierdzania efektów uczenia się czy uzdolnionych i szczególnie wyróżniających się.

Wybitnie uzdolnieni uczniowie szkół średnich mogą uczestniczyć w zajęciach przewidzianych programem studiów na kierunkach zgodnych z ich uzdolnieniami, na pisemny wniosek, za zgodą Dziekana właściwego wydziału, po uzyskaniu rekomendacji dyrektora szkoły, a w przypadku uczniów niepełnoletnich także zgody rodziców lub prawnych opiekunów ucznia. Uczniowie dopuszczeni do udziału w zajęciach, mają prawo do:

1. korzystania z pomieszczeń dydaktycznych i urządzeń Uczelni oraz pomocy ze strony jej pracowników i organów, mogą również uczestniczyć w działalności studenckiego ruchu naukowego,
2. zobowiązani są do przestrzegania przepisów i zasad obowiązujących w Uczelni,
3. zaliczają zajęcia na zasadach określonych w niniejszym Regulaminie, które dokumentowane są w karcie okresowych osiągnięć - nie oznacza to jednak możliwości zaliczania tych zajęć na poczet przyszłych studiów.

W roku akademickim 2019/2020 w PUZ im. Ignacego Mościckiego w Ciechanowie jest 3 studentów, którzy studiuje na dwóch kierunkach. Wszystkie kwestie w tym zakresie regulują przepisy Regulaminu studiów Uczelni. Uczelnia zapewnia także możliwość **dostosowania procesu kształcenia do potrzeb osób niepełnosprawnych**. Osobami tymi opiekuje się Kierownik Działu Kształcenia, który koordynuje problematykę studentów niepełnosprawnych do którego zadań należy: wsparcie procesu dydaktycznego (organizacja dodatkowych, uzupełniających i wyrównawczych zajęć dydaktycznych i lektoratów) i zapewnienie opieki asystenta osoby niepełnosprawnej; monitoring potrzeb; współpraca z środowiskami i instytucjami reprezentującymi i działającymi na rzecz osób niepełnosprawnych w zakresie realizującym potrzeby studentów; współpraca z Działem Rozwoju w zakresie pozyskiwania praktyk studenckich; oraz aktywizacji zawodowej studentów niepełnosprawnych, tworzenie informacji o usprawnieniach, jakie Uczelnia oferuje obecnym i przyszłym studentom; zgodne z przepisami wydatkowanie środków publicznych dla studentów

niepełnosprawnych. W zależności od rodzaju niepełnosprawności zapewnia się studentom dostęp do specjalistycznych urządzeń, materiałów dydaktycznych i naukowych dostosowanych do potrzeb niepełnosprawnych, umożliwia odpowiednie i bezpieczne warunki odbywania zajęć, pełny udział w procesie kształcenia.

Obecnie w Państwowej Uczelni Zawodowej im. Ignacego Mościckiego w Ciechanowie studiuje 22 studentów z orzeczeniem o stopniu niepełnosprawności, ale żaden nie wnioskował o możliwość studiowania według indywidualnego toku studiów.

Kierunek Ekonomia jest realizowany w ramach studiów **stacjonarnych i niestacjonarnych**. Studia w Państwowej Uczelni Zawodowej im. Ignacego Mościckiego w Ciechanowie prowadzone są zgodnie z programem studiów uchwalonym przez Senat Uczelni oraz efektami uczenia się, dostosowanymi do programu studiów. Plany studiów przewidują na studiach pierwszego stopnia realizację 1 819 godzin oraz na studiach niestacjonarnych 1 057 godzin dydaktycznych realizowanych w bezpośrednim kontakcie z nauczycielem. System punktowy stosowany w Państwowej Uczelni Zawodowej im. Ignacego Mościckiego w Ciechanowie odpowiada standardowi ECTS (*European Credit Transfer System*), który umożliwia uznanie okresu studiów odbywanych w innych uczelniach w kraju i za granicą. Opracowane programy kształcenia gwarantują uzyskanie 180 punktów ECTS dla studiów stacjonarnych i niestacjonarnych pierwszego stopnia (liczba punktów ECTS dla studiów stacjonarnych i niestacjonarnych jest jednolita), przy czym w każdym roku studiów student obowiązany jest uzyskać 60 punktów ECTS, co zapewnia równomierny podział nakładu pracy studenta.

Program studiów na kierunku *Ekonomia* ulegał modyfikacjom wynikającym z przepisów zewnętrznych i wewnętrznych uczelni, dążenia do lepszego dostosowania go do potrzeb rynku pracy oraz zapewnienia studentom skutecznego osiągania założonych efektów uczenia się. Aktualna struktura programu studiów na I stopniu obejmuje zajęcia obowiązkowe przypisane do kierunku lub profilu w ramach kierunku oraz zajęcia do wyboru, spośród których student może wybrać przedmioty do zaliczenia, zgodnie z wymaganiami punktowymi, kierując się własnymi preferencjami i zainteresowaniami.

Struktura programu kształcenia zakłada pogrupowanie przedmiotów w moduły kształcenia, według pokrewnych treści, zgodnych co do istoty i treści. Sekwencja modułów jest przemyślana tak, aby student rozpoczął studia od nabycia kompetencji podstawowych, poprzez bazowe, po kompetencje profesjonalne (np. zajęcia *Podstawy marketingu* występują przed zajęciami *Badania marketingowe w praktyce*, zajęcia z *Zarządzania* przed zajęciami z *Zarządzania strategicznego*, *Rachunkowość* przed zajęciami *Wybrane aspekty rachunkowości finansowej w praktyce* itd.). Układ przedmiotów dyktowany jest zasadami logiki, stopniowania trudności i wzajemnych zależności pomiędzy poszczególnymi grupami treści programowych. Taka budowa programu studiów ma na celu uzupełnianie się efektów kształcenia w ramach danej grupy tematycznej, tym samym głębsze i kompleksowe osiągnięcie efektów uczenia się przez studentów.

Kierunkowe efekty kształcenia realizowane są poprzez następujące grupy modułów przedmiotów:

- A. **Moduł przedmiotów kształcenia społecznego** obejmuje przedmioty do wyboru tj.: Wychowanie fizyczne, Język angielski, Język niemiecki, Język rosyjski (**końcowym potwierdzeniem kompetencji językowych jest egzamin na poziomie B2 prowadzony na 5 semestrze**), Filozofia, Socjologia, Etyka biznesu, Historia gospodarcza, Geografia ekonomiczna, przedmiot ogólnouczelniany, Bezpieczeństwo, higiena pracy i ergonomia, Ochrona własności intelektualnej. **Moduł ma przypisane 9 pkt. ECTS.**
- B. **Moduł przedmiotów kształcenia ogólnego** obejmuje przedmioty tj.: Mikroekonomia, Podstawy makroekonomii, Matematyka, Statystyka opisowa, Ekonometria, Zarządzanie, Prawo, Rachunkowość, Międzynarodowe stosunki gospodarcze, Technologia informacyjna w praktyce. **Moduł ma przypisane 47 pkt. ECTS.**
- C. **Moduł przedmiotów kierunkowych** obejmuje przedmioty tj.: Polityka społeczna, Metody oceny projektów gospodarczych w praktyce, Polityka gospodarcza, Analiza ekonomiczna w praktyce, Prognozowanie gospodarcze, Podstawy marketingu, Badania marketingowe w praktyce, Finanse publiczne i rynki finansowe w praktyce, Finanse przedsiębiorstwa w praktyce, Zarządzanie strategiczne w praktyce, Gospodarka regionalna, Ekonomia integracji europejskiej, Metodologia

badań naukowych i pisanie pracy licencjackiej, Seminarium licencjackie oraz Przygotowanie pracy dyplomowej.

Przedmioty w zakresie rozszerzonych kompetencji:

- C.1. *Administracja i Finanse sektora Publicznego:* Zamówienia publiczne w praktyce, Finanse lokalne w praktyce, Prawne podstawy zatrudnienia w praktyce, Postępowanie administracyjne w praktyce, Formalne systemy rozliczeń z organami administracji w praktyce, Programy i fundusze strukturalne Unii Europejskiej w praktyce, Prawo podatkowe w praktyce, Komputerowe wspomaganie działalności administracyjnej w praktyce, Ubezpieczenia społeczne w praktyce, Rozliczenia podatkowe w praktyce.
- C.2. *Finanse i Rachunkowość Przedsiębiorstw:* Rynek pieniężny i kapitałowy w praktyce, Rachunkowość małych firm w praktyce, Rachunek kosztów i rachunkowość zarządcza w praktyce, Wybrane aspekty rachunkowości finansowej w praktyce, Metody wyceny przedsiębiorstw w praktyce, Dokumentacja kadrowo-płacowa w praktyce, Standardy Sprawozdawczości Finansowej w praktyce, Rachunkowość w przedsiębiorstwie w praktyce, Ubezpieczenia społeczne w praktyce, Rozliczenia podatkowe w praktyce.
- C.3. *Zarządzanie i finanse w przedsiębiorstwie:* Rynek pieniężny i kapitałowy w praktyce, Rachunkowość małych firm w praktyce, Rachunek kosztów i rachunkowość zarządcza w praktyce, Działalność gospodarcza w praktyce, Metody wyceny przedsiębiorstw w praktyce, Dokumentacja kadrowo-płacowa w praktyce, Zarządzanie ryzykiem w przedsiębiorstwie w praktyce, Rachunkowość w przedsiębiorstwie w praktyce, Ubezpieczenia społeczne w praktyce, Rozliczenia podatkowe w praktyce.
- C.4. *Bankowość i Rynek Finansowy:* Rynek pieniężny i kapitałowy w praktyce, Bankowość w praktyce, Techniki sprzedaży w bankowości w praktyce, Prawo bankowe i dewizowe w Polsce i UE w praktyce, Bankowe rozliczenia pieniężne w praktyce, Procedury kredytowe w praktyce, Standardy Sprawozdawczości Finansowej w praktyce, Rachunkowość bankowa w praktyce, Bankowość hipoteczna i rynek nieruchomości w praktyce, Zarządzanie ryzykiem bankowym w praktyce.

Moduł ma przypisane 92 pkt. ECTS.

D. Moduł praktyka zawodowa - studenci kierunku **Ekonomia** zobowiązani są do zrealizowania praktyk zawodowych w wymiarze 960 godzin o wartości **32 punkty ECTS** w całym cyklu studiów, według następującego harmonogramu:

- 240 godz. w III semestrze;
- 240 godz. w IV semestrze;
- 240 godz. w V semestrze;
- 240 godz. w VI semestrze.

Liczba punktów ECTS konieczna do uzyskania kwalifikacji odpowiadających poziomowi kształcenia 180 ECTS (moduły zajęć wraz z przypisaną do każdego modułu liczbą godzin oraz punktów ECTS)

Grupy przedmiotów	Godziny		ECTS
	s. stacjonarne	s. niestacjonarne	
I. Moduł przedmiotów kształcenia społecznego	274	130	9
II. Moduł przedmiotów kształcenia ogólnego	525	315	47
III. Moduł przedmiotów kierunkowych	1 020	612	92
IV. Moduł praktyka zawodowa	960	960	32
Ogółem – bez praktyki zawodowej	1 819	1 057	180

Wszystkie moduły objęte programem studiów wymagają bezpośredniego udziału nauczycieli akademickich, innych osób (opiekunów praktyk) i studentów. Poza standardowym procesem kształcenia obejmującym bezpośredni kontakt z nauczycielami akademickimi, zgodnie z Regulaminem

studiów, studia mogą odbywać się w ramach indywidualnego planu studiów, o którym szerzej pisano w punkcie 2.4.

Program studiów przewiduje **przedmioty do wyboru** w wymiarze 34% liczby punktów ECTS - przedmiotom do wyboru przypisano 62 punkty ECTS, co odpowiada 754 godzinom zajęć na studiach stacjonarnych i 418 godzinom na studiach niestacjonarnych.

Program studiów o profilu praktycznym obejmuje zajęcia **związane z praktycznym przygotowaniem zawodowym** w wymiarze większym niż 50% liczby punktów ECTS, koniecznej do ukończenia studiów (139 punktów ECTS – co daje 1 200 godzin na studiach stacjonarnych i 720 godzin na studiach niestacjonarnych).

Program studiów zapewnia również **realizację lektoratów z języka obcego** w wymiarze 120 godzin dydaktycznych na studiach stacjonarnych i 72 godzin na studiach niestacjonarnych. W cyklu kształcenia student uzyskuje 5 punktów ECTS. Studenci deklarują wybór nauczania języka obcego przed rozpoczęciem pierwszych zajęć (angielski, niemiecki, rosyjski) prowadzanych przez lektorów języków obcych. Zajęcia językowe kończą się certyfikowanym egzaminem na poziomie B2.

Program studiów pierwszego stopnia **uwzględnia praktyki zawodowe**, których celem jest poszerzanie wiedzy zdobytej podczas studiów i jej praktyczne wykorzystanie w wymiarze 6 miesięcy, za które student uzyska 32 punkty ECTS. Obowiązek odbycia praktyki zawodowej mają studenci studiów stacjonarnych i niestacjonarnych w tym samym wymiarze. Praktyki zawodowe odbywają się w zakładach, które podpisały umowę z uczelnią.

W programie studiów prowadzonych w formie studiów stacjonarnych, określa się również zajęcia z wychowania fizycznego, w wymiarze nie mniejszym niż 60 godzin. Zajęciom z wychowania fizycznego nie przypisuje się punktów ECTS.

Do dyplomowania (zamknięcia cyklu kształcenia oraz przyszłej pracy badawczej) przygotowują studentów seminaria prowadzone na semestrze 5 i 6.

Studenci mają możliwość uzyskania dodatkowych kompetencji poprzez uczestnictwo w bezpłatnych kursach np.: w ramach projektu *Kompetentni i nowocześni PWSZ w Ciechanowie* prowadzone są szkolenia dla studentów z zakresu: *Księga przychodów i rozchodów w praktyce oraz Rachunkowość jednostek budżetowych oraz jednostek samorządu terytorialnego*.

W planie studiów zwrócono szczególną uwagę na organizację i formę prowadzonych zajęć dydaktycznych. Na kierunku Ekonomia ze względu na praktyczny profil studiów i specyfikę kierunku **przeważającą formą prowadzonych zajęć są ćwiczenia i warsztaty**. Poza tym stosowane są: wykłady, laboratoria, seminarium w bezpośrednim kontakcie z nauczycielem akademickim. Metody kształcenia dobierane przez wykładowców (np. zadania problemowe, *case study*, dyskusje problemowe, projekty) motywują studentów do aktywnego udziału w procesie nauczania i uczenia się oraz umożliwiają przygotowanie do prowadzenia działalności zawodowej lub naukowej.

Proporcje pomiędzy poszczególnymi formami zajęć

Forma zajęć	Liczba godz.			
	studia stacjonarne	% w planie studiów	studia niestacjonarne	%w planie studiów
Wykłady	814	45	490	46
Warsztaty	300	17	180	17
Ćwiczenia	495	27	261	25
Laboratorium	150	8	90	9
Seminarium	60	3	36	3
RAZEM	1 819	100%	1 057	100%

W planie studiów z łącznej liczby na studiach stacjonarnych 1 819 godzin i na studiach niestacjonarnych 1 057 wykłady stanowią proporcjonalnie 814 godz. (stacjonarne) i 490 godzin (niestacjonarne) – ok. 45%, warsztaty stanowią 300 godzin (stacjonarne) i 180 godzin

(niestacjonarne) – 17%, ćwiczenia stanowią 495 godzin (stacjonarne) i 261 godzin (niestacjonarne) – ok. 25-27%, laboratorium stanowi 150 godzin (stacjonarne) i 90 godzin (niestacjonarne) – ok. 8-9%, seminarium stanowi 60 godzin (stacjonarne) i 36 godzin (niestacjonarne) – ok. 3%.

Liczebność grup studenckich uregulowana jest Zarządzeniem Nr 23/2016 Rektora Państwowej Wyższej Szkoły Zawodowej w Ciechanowie z dnia 23 maja 2016 r. w sprawie: określenia liczebności grup studenckich na zajęciach dydaktycznych do poszczególnych form zajęć - grup wykładowych, ćwiczeniowych, warsztatowych i seminaryjnych. Wykłady odbywają się dla wszystkich studentów danego roku z kierunku studiów. W miarę możliwości wykłady z tego samego przedmiotu z różnych kierunków studiów na wydziale lub między wydziałami można łączyć, jeżeli pozwalają na to warunki wynikające z realizacji efektów kształcenia, liczby godzin i punktów ECTS. Ćwiczenia audytoryjne prowadzi się w grupach studenckich liczących nie mniej niż 25 osób. Przykładowe zajęcia w grupie ćwiczeń to: *Mikroekonomia, Podstawy makroekonomii, Rachunkowość*. Lektoraty języków obcych (*Język angielski, Język rosyjski, Język niemiecki*) i seminarium (*Seminarium dyplomowe*) prowadzi się w grupach studenckich liczących nie mniej niż 20 osób, podobnie zajęcia z wychowania fizycznego (z wyjątkiem zajęć na basenie - zajęcia z pływania odbywają się w grupach 15 osobowych). Zajęcia laboratoryjne (np. z: *Technologii informacyjnej w praktyce, Statystyki opisowej, Ekonometrii, Badań marketingowych w praktyce*; zajęcia warsztatowe z: *Wyceny przedsiębiorstw w praktyce, Badań marketingowych w praktyce, Analizy ekonomicznej w praktyce*) z uwzględnieniem liczby stanowisk prowadzi się w grupach studenckich liczących nie mniej niż 20 osób, a zajęcia warsztatowe w grupach studenckich liczących nie mniej niż 15 osób. Na uzasadniony wniosek Dziekana Wydziału za zgodą Prorektora, możliwe jest indywidualne ustalenie innej liczebności grup studenckich.

Nieodłącznym elementem programu studiów dla studentów kierunku *Ekonomia* są **obowiązkowe praktyki zawodowe**, weryfikujące umiejętności praktyczne studentów, a jednocześnie rozwijające ich kompetencje zawodowe w miejscu pracy. Od roku akademickiego 2019/2020 mają one wymiar 6 miesięcy. W celu umożliwienia studentom zdobycia szerokiego doświadczenia i wyboru właściwej dla siebie ścieżki zawodowej, realizowane są w czterech semestrach: na 2 i 3 roku studiów – w trakcie semestru zimowego i letniego. Praktyce zawodowej przypisano 32 punkty ECTS.

Celem praktyk jest kształtowanie kompetencji zawodowych związanych z pogłębieniem treści przekazywanych w toku zajęć dydaktycznych i skonfrontowanie ich z praktyką życia codziennego, jak również umożliwienie bezpośredniego pozyskiwania doświadczeń, umiejętności i kompetencji miękkich, kształtowanie umiejętności analitycznych, organizacyjnych, interpersonalnych, negocjacyjnych, umiejętności pracy zespołowej; kształtowanie samodzielności i odpowiedzialności w zakresie powierzonych zadań, poznanie praktycznych warunków prowadzenia działalności gospodarczej, nabycie umiejętności dokumentowania działań przedsiębiorstwa (instytucji), w tym umiejętności dokumentowania czasu pracy i jego rozliczania, pozyskanie materiałów do prac dyplomowych i zajęć projektowych (jeśli istnieje taka możliwość), rozpoznanie własnych szans na rynku pracy, nawiązywanie kontaktów zawodowych oraz aktywizacja zawodowa studentów.

Praktyki mogą być zrealizowane według następujących form praktyk: porozumienia (umowy) z uczelnią - praktyka organizowana przez uczelnię w oparciu o zawarte umowy o współpracy pomiędzy Państwową Uczelnią Zawodową im. Ignacego Mościckiego w Ciechanowie a zakładami pracy, pracy zawodowej - na wniosek studenta można zaliczyć pracę zawodową, w tym działalność gospodarczą prowadzoną osobiście przez studenta związaną z kierunkiem studiów na poczet praktyki zawodowej, jeśli jest ona zgodna z zakresem merytorycznym zawartym w karcie przedmiotu i umożliwia mu realizowanie założonych efektów uczenia się, stażu zawodowego, praktyki zaaranżowanej samodzielnie przez studenta, który dostarcza informację z zakładu pracy o przyjęciu na praktykę - na tej podstawie jest zawierane porozumienie o organizacji praktyki pomiędzy uczelnią a zakładem pracy oraz wyjazdu w ramach wymiany zagranicznej.

Zakładane efekty uczenia się dla praktyki zawodowej na kierunku studiów Ekonomia

Nr	Efekty uczenia się
01	Zna i potrafi opisać zasady funkcjonowania wybranych działów przedsiębiorstwa (instytucji), w którym odbywa praktykę. Ma wiedzę na temat funkcjonowania rynków finansowych, rynków pracy, sposób ich analizy, funkcjonowania i rozwoju podmiotów gospodarczych.
02	Potrafi opisać wybrane elementy struktury organizacyjnej wybranego przedsiębiorstwa (instytucji)Ma wiedzę dotyczącą kluczowych aspektów funkcjonowania zmieniającej się gospodarki rynkowej i jej komponentów.
03	Ma doświadczenie związane z pracą na stanowisku typowym dla studiowanego kierunku. Potrafi sporządzać zestawienia, analizy, raporty, ułatwiające podejmowanie decyzji ekonomicznych i weryfikować ich poprawność oraz korzystać z metod oceny różnych przedsięwzięć gospodarczych.
04	Potrafi identyfikować rzeczywiste zagrożenia BHP występujące w przedsiębiorstwie (instytucji) oraz zna praktyczne sposoby zapobiegania im.
05	W oparciu o kontakty z pracownikami przedsiębiorstwa (instytucji) podnosi swoje kompetencje zawodowe (praktyczne umiejętności oraz wiedzę) w zakresie: a) obsługi systemów księgowych, oprogramowania biurowego, b) opracowania sprawozdań finansowych, analizy poszczególnych instrumentów finansowych, obliczania ich rentowności c) prowadzenia działalności...(np.. dokumentacji finansowej, itp.); d) realizacji procesów dotyczących ewidencjonowania operacji gospodarczych na kontach księgowych, sporządzania wyceny składników majątku , ustalania wyniku finansowego e) organizacji i kierowania pracami .... (np. komórki finansowej, itp.)
06	Potrafi dostrzec problem występujący w danym przedsiębiorstwie (instytucji), opisać go oraz przedstawić koncepcję rozwiązania. Potrafi ocenić przydatność typowych metod i narzędzi do rozwiązywania konkretnych problemów związanych z różnymi sferami praktyki gospodarczej. Potrafi w celu rozwiązania konkretnego zadania związanego z praktyką gospodarczą, prawidłowo posługiwać się systemami normatywnymi oraz wybranymi normami i regułami prawnymi, zawodowymi i etycznymi.
07	Potrafi rozwiązać praktyczne zadania (co najmniej mini -zadania) z zakresu działalności finansowej przedsiębiorstwa (instytucji). Wykazuje postawę kreatywną i przedsiębiorczą, jest gotowy do podejmowania zawodowych wyzwań, wytrwale dąży do realizacji indywidualnych i zespołowych przedsięwzięć, jest zdolny do brania odpowiedzialności za pracę własną i innych.
12	Potrafi efektywnie porozumiewać się w praktyce w różnych sytuacjach wykorzystując techniki komunikacji interpersonalnej, organizacyjnej związanej z problemami zarządzania organizacją, komórką ds. finansów.

W trakcie odbywania praktyki zawodowej wymagane jest od studenta rozwiązanie co najmniej ośmiu mini zadań.

Warunkiem zaliczenia praktyki jest osiągnięcie i udokumentowanie wszystkich zakładanych efektów uczenia się przewidzianych na praktyce zawodowej na kierunku Ekonomia. Zaliczenia praktyki zawodowej dokonuje Opiekun praktyk.

System i metody weryfikacji efektów uczenia się praktyki zawodowej na kierunku Ekonomia

Symbol	System i metody weryfikacji efektów uczenia się dla praktyki zawodowej	Nr efektu uczenia się
U	Bezpośredni nadzór na pracami studenta (wpis do dziennika praktyki, opinia i ocena wydana przez opiekuna zakładowego)	03, 04, 06, 07, 08, 09, 10, 11, 12
W	Sprawozdanie z praktyki (opinia i ocena wydana przez opiekuna uczelnianego)	01, 02, 04, 06, 07, 12
K	Rozwiązywanie mini zadań zawodowych opracowanych przez opiekuna zakładowego i opiekuna uczelnianego	03, 05, 06, 07

Student zobowiązany jest do przedstawienia Opiekunowi praktyk dokumentacji potwierdzającej odbycie praktyki zgodnie z wymogami dla kierunku Ekonomia. Student, który nie odbył wszystkich wymaganych w planach studiów praktyk, nie może być dopuszczony do egzaminu dyplomowego.

Miejsca odbywania praktyk zawodowych przez studentów pozwalają osiągnąć zakładane efekty uczenia się i prawidłową realizację praktyk oraz podlegają ewaluacji przez studentów i przedstawicieli uczelni. Zatwierdzenie miejsca odbywania praktyk wybranego przez studenta odbywa się po przeprowadzeniu analizy profilu działalności organizacji z ramowych programem studiów, celem weryfikacji, czy student będzie miał możliwość osiągnięcia efektów uczenia się. Podpisywaniem umów z zakładami pracy zajmuje się Dział Rozwoju.

Realizacja praktyk zawodowych na studiach I stopnia na kierunku *Ekonomia* poddawana jest systematycznej ewaluacji przez interesariuszy wewnętrznych i zewnętrznych, której wyniki służą doskonaleniu programu praktyk i jego realizacji, np. rozwiązywaniu lub nieprzedłużaniu umów o realizację praktyk zawodowych z nierzetelnymi praktykodawcami. Organizacja praktyk zawodowych na kierunku *Ekonomia* odbywa się w oparciu o formalnie przyjęte i opublikowane zasady w postaci *Regulaminu praktyk*. *Regulamin praktyk dla kierunku Ekonomia* szczegółowo określa wymiar, zasady organizacji, realizacji i uzyskiwania zaliczeń z praktyk.

Za właściwy wybór instytucji przyjmującej na praktykę, organizację oraz zaliczanie praktyki odpowiada opiekun uczelniany. Zadania opiekunów praktyk oraz procedura odbywania, monitorowania i zaliczenia praktyk zawodowych są określone dwóch regulaminach. „*Ramowy regulamin studenckich praktyk zawodowych w Państwowej Uczelni Zawodowej im. Ignacego Mościckiego w Ciechanowie*” wprowadzony Zarządzeniem Rektora nr 38/2019, obowiązuje od roku akademickiego 2019/2020 oraz *Regulamin praktyki zawodowej na kierunku studiów: Ekonomia, profil praktyczny*, będący uszczegółowieniem, uwzględniającym specyfikę kierunku Ekonomia.

Treści programowe praktyk, efekty uczenia się i metody weryfikacji opisano w sylabusie praktyk. W sylabusie praktyk określono metody weryfikacji i oceny osiągania przez studentów efektów uczenia się oraz sposób dokumentowania przebiegu praktyk i wykonywanych zadań (Dziennik Praktyk), dokumentowania i oceniania przez opiekuna praktyk.

Studenci realizujący praktyki zawodowe na Kierunku *Ekonomia* odbywają je w podmiotach gospodarczych- państwowych i prywatnych (przedsiębiorstwach produkcyjnych, handlowych i usługowych np. biurach rachunkowych,) spełniających kryteria merytoryczne dla kierunku studiów; w instytucjach administracji państwowej, rządowej i organach samorządu terytorialnego (np. Urząd Gminy, Urząd Marszałkowski, Urząd Miasta, Starostwo Powiatowe, Urząd Skarbowy, szkoły itp.) pod warunkiem, że profil praktyki jest zgodny z profilem kierunku studiów; w bankach oraz wszelkich instytucjach finansowych (np. towarzystwa inwestycyjne, towarzystwa ubezpieczeniowe, firmy maklerskie) pod warunkiem, że profil praktyki jest zgodny z profilem kierunku studiów.

Wydział Inżynierii i Ekonomii współpracuje z następującymi zakładami w ramach realizacji praktyk zawodowych:

1. A-consulting Aldona Olszewska;
2. Bank Spółdzielczy w Nasielsku;
3. Bank Spółdzielczy w Płońsku;
4. Bankowe Centrum Finansowe BCF Adam Nowotka;

5. BEST FOOD Spółka Cywilna Krzysztof Andrzejewski, Elżbieta Rykowska;
6. Biuro Geodezyjne „GEOMET” Marek Dymkowski;
7. Biuro Projektów INWEST – P;
8. Biuro Rachunkowe "Perfect-Office";
9. Biuro Rachunkowe Mariola Balkowska;
10. Biuro Rachunkowe Teresa Grabińska;
11. Biuro Rachunkowe – Księgowe MAT-MAR S.C. Teresa, Marek Jurkiewicz;
12. CEDROB S.A.;
13. CHEMIKO-PLON;
14. Ciechanowska Spółdzielnia Mleczarska;
15. COMA S.C.;
16. EKO Mirosław Miączyński Zakłady Handlowo-Usługowo- Produkcyjne;
17. Europolgaz S.A.- Tłocznia gazu w Lekowie;
18. EXPOM Sp. z o.o.;
19. Fabryka Maszyn LUKA Sp. z o.o.;
20. Firma Handlowo-Usługowa Agnieszka Stryjewska;
21. Gospodarstwo Rolne Strzałkowo Sp. z o.o.;
22. Izba Administracji Skarbowej w Warszawie;
23. JAWAR Sp. z o.o.;
24. Lubas Poliuretany Sp. J.;
25. MARDOM PRO Sp. z o.o.;
26. Mazowiecka Izba Gospodarcza;
27. Mazowiecki Ośrodek Doradztwa Rolniczego w Warszawie;
28. Norcospectra Industries Sp. z o.o.;
29. Perfect Systems Tomasz Sarnecki;
30. Polska Spółka Gazownictwa-Zakład gazowniczy w Ciechanowie;
31. Prod-Met Sp. z o.o.;
32. Przedsiębiorstwo Usług Komunalnych Sp. z o.o. w Ciechanowie;
33. PZH Kalchem Sp. z o.o. Oddział Żurominek;
34. RESULT Sławomir Lubomir Cendrowski;
35. SOFIDEL Poland Sp z o.o.;
36. Spółdzielnia Mleczarska w Gąsolinie;
37. Starostwo Powiatowe w Ciechanowie;
38. SYSTEM PLUS s.c. P. Księżakowski, T. Pawłowski;
39. T4B Sp. z o.o. w Warszawie, oddział Ciechanów;
40. Urząd Gminy Ciechanów;
41. Urząd Gminy Nowe Miasto;
42. Urząd Gminy Świercze;
43. Urząd Gminy w Karniewie;
44. Urząd Gminy w Sońsku;
45. Urząd Gminy w Strzegowie;
46. Urząd Miasta i Gminy w Głinojecku;
47. Zakład Komunikacji Miejskiej w Ciechanowie Sp. z o. o.;
48. Zakład Wodociągów i Kanalizacji Sp. z o.o. w Ciechanowie;
49. Zespół Szkół Centrum Kształcenia Rolniczego im. A. Świętochowskiego w Gołotczyźnie.

Dodatkowe informacje, które uczelnia uznaje za ważne dla oceny kryterium 2:

Zajęcia prowadzone na kierunku *Ekonomia* prowadzone są w różnorodnych formach: wykłady, ćwiczenia, warsztaty, laboratoria, seminaria, lektoraty uwzględniające studia przypadków, analizę rzeczywistych problemów gospodarczych, metody/narzędzia wykorzystywane w praktyce (zatrudniona kadra ma doświadczenie praktyczne). Program studiów uwzględnia sześciomiesięczne

praktyki studenckie i bezpłatne warsztaty dla studentów podnoszące ich kompetencje i ułatwiające znalezienie pracy.

Kryterium 3. Przyjęcie na studia, weryfikacja osiągnięcia przez studentów efektów uczenia się, zaliczanie poszczególnych semestrów i lat oraz dyplomowanie

Wymagania stawiane kandydatom oraz kryteria stosowane w postępowaniu kwalifikacyjnym określa Regulamin studiów Państwowej Uczelni Zawodowej im Ignacego Mościckiego w Ciechanowie - obowiązujący od 1 października 2019 roku oraz Uchwała Senatu nr 118/V/2019 (z dnia 24 kwietnia 2019 roku w sprawie warunków i trybu rekrutacji na studia w roku akademickim 2020/2021).

Rekrutacja przeprowadzana jest przez powołane przez Rektora organy Uczelni tj. Wydziałowe Komisje Rekrutacyjne, które decydują o przyjęciu kandydata. Postępowanie rekrutacyjne na studia na kierunku *Ekonomia* przeprowadzane jest w Systemie Internetowej Rekrutacji Kandydatów (IRK) na stronie internetowej www.irk.pwszciechanow.edu.pl. Podstawą kwalifikacji do przyjęcia na studia jest wynik konkursu świadectw. Przyjęcie na kierunek studiów *Ekonomia* na studia pierwszego stopnia odbywa się na podstawie świadectwa maturalnego/dojrzałości. Kandydat do rekrutacji wybiera trzy przedmioty z najlepszymi wynikami. Kandydaci z tzw. „starą maturą” mogą do postępowania rekrutacyjnego uzupełnić przedmiot ze świadectwa ukończenia szkoły.

Nabór na studia kandydatów legitymujących się dyplomem IB Matury Międzynarodowej następuje na podstawie liczby punktów uzyskanych z egzaminu maturalnego, którego wynik określony został na dyplomie IB według zasady przeliczania wyników Matury Międzynarodowej na punkty określone w stosownej uchwale.

W celu ubiegania się o przyjęcie na studia kandydat z zagranicy (cudzoziemiec) musi posiadać wydane w Rzeczypospolitej Polskiej świadectwo dojrzałości lub inny dokument wydany za granicą uprawniające do podjęcia studiów na odpowiednim poziomie w kraju jego wydania. Ponadto posiadane przez cudzoziemca świadectwo uzyskane za granicą musi zostać opatrzone *apostille* lub zalegalizowane, przetłumaczone i uznane w Polsce za równorzędne świadectwu dojrzałości wydanemu w Polsce (z mocy prawa lub w drodze decyzji właściwego kuratora oświaty).

Na uczelni funkcjonują dobre praktyki dotyczące warunków kwalifikacji osób niepełnosprawnych oraz szczególnie uzdolnionych i cudzoziemców. Wydziałowa Komisja Rekrutacyjna, na wniosek kandydata-osoby niepełnosprawnej, która nie uzyskała wystarczającej do przyjęcia na studia liczby punktów, może zdecydować o przyjęciu go na studia poza limitem miejsc. Laureaci lub finaliści olimpiady stopnia centralnego, a także laureaci konkursu międzynarodowego lub ogólnopolskiego, przyjmowani są w pierwszej kolejności na podstawie złożenia wymaganych dokumentów.

Zasady, warunki i tryb uznawania efektów uczenia się i okresów kształcenia oraz kwalifikacji uzyskanych w innej uczelni, w tym uczelni zagranicznej określone zostały w Uchwale Senatu nr 167/V/2019 (z dnia 13 listopada 2019 r. w sprawie potwierdzania efektów uczenia się w Państwowej Uczelni Zawodowej im. Ignacego Mościckiego w Ciechanowie) oraz Regulaminie potwierdzania efektów uczenia się - obowiązującym od 13 listopada 2019 roku. Regulamin określa: cele potwierdzenia efektów uczenia się, zasady, warunki oraz tryb potwierdzenia uczenia się, sposób powoływania i tryb działania komisji weryfikujących efekty uczenia się na poziomie wydziałów i Uczelni. Przepisy regulaminu mają zastosowanie do osób wnioskujących o potwierdzenie efektów kształcenia się na każdym etapie studiów oraz do kandydatów ubiegających się o przyjęcie na studia. Celem potwierdzenia efektów uczenia się, uzyskanych poza systemem studiów jest: ułatwienie osobom posiadającym doświadczenie zawodowe dostępu do studiów dostępnych na Uczelni oraz skrócenie czasu odbywanych studiów poprzez zaliczenie określonych przedmiotów czy modułów oraz praktyk studenckich i przypisanie im odpowiedniej liczby punktów ECTS oraz zwolnienie z konieczności uczestnictwa w pełnym wymiarze zajęć dydaktycznych przewidzianych programem studiów.

Weryfikacja efektów uczenia się dokonywana jest w oparciu o efekty uczenia się określone w programie studiów dla danego kierunku, poziomu i profilu kształcenia. W trybie potwierdzenia efektów uczenia się dopuszcza się zaliczenie kandydatowi na studia nie więcej niż 50 % punktów ECTS

przypisanych do danego programu studiów, kierunku i profilu kształcenia. Z potwierdzenia efektów uczenia się wyłączone są kierunki, dla których określono standardy kształcenia na podstawie art. 68 ustawy Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce. Efekty uczenia się potwierdzanie są wyłącznie osobom spełniającym kryteria zapisane w § 5 ust. 1., w tym osobie posiadającej świadectwo dojrzałości, tytuł magistra lub równorzędny oraz odpowiednie doświadczenie zawodowe, kwalifikację pełną na poziomie 5 krajowych ram kwalifikacji lub kwalifikację nadaną w ramach zagranicznego systemu szkolnictwa wyższego odpowiadającą 5 europejskich ram kwalifikacji w przypadku ubiegania się o przyjęcie na studia I stopnia lub jednolite studia magisterskie.

Procedura potwierdzenia uczenia się może być rozpoczęta przez osobę ubiegającą się w dowolnym momencie roku akademickiego, natomiast przyjęcie na studia następuje wraz z początkiem cyklu dydaktycznego. Osoby przyjęte na studia na podstawie pozytywnego przejścia procedury potwierdzenia efektów uczenia się są włączone do regularnego trybu studiów i zwolnione z przedmiotów/ modułów lub praktyk, dla których zostały potwierdzone efekty uczenia się zgodnie z regulaminem.

W przypadku osób ubiegających się o przyjęcie na studia I stopnia lub jednolite studia magisterskie w oparciu o kwalifikację nadaną w ramach zagranicznego systemu kształcenia efekty uczenia się mogą być potwierdzone w Uczelni na podstawie kwalifikacji pełnej na poziomie 5 europejskich ram kwalifikacji. Uznanie zagranicznego świadectwa w celu ubiegania się o przyjęcie na studia pierwszego stopnia za równoważne z odpowiednim świadectwem polskim następuje z mocy prawa, czyli bez poświadczania przez inne instytucje lub organy na terenie Polski

Student ma prawo realizacji części studiów również poza granicami kraju, na warunkach określonych w porozumieniach lub umowach zawartych przez PUZ im. Ignacego Mościckiego w Ciechanowie, w tym w programach międzynarodowych dostępnych dla studentów uczelni polskich. Zaliczenie okresu studiów odbytych za granicą zostaje dokonane po powrocie studenta i przedłożeniu przez niego dokumentów z uczelni zagranicznej, zawierających potwierdzenie zaliczonych przedmiotów, z wyszczególnieniem ich programu, liczby uzyskanych punktów ECTS, liczby godzin zaliczonych zajęć oraz uzyskanych ocen. Jeśli to możliwe to również efekty uczenia się przypisane są do realizowanych za granicą przedmiotów lub modułów. Punkty ECTS uznaje się bez ponownego sprawdzenia wiedzy, jeżeli kształcenie odbywało się zgodnie z porozumieniem zawartym pomiędzy uczelniami, punkty ECTS uzyskane poza PUZ im. Ignacego Mościckiego w Ciechanowie są uznawane w miejsce punktów za przedmioty zawarte w planie studiów w przypadku zbieżności efektów uczenia się w obu uczelniach. Przedmiotom zaliczonym poza Uczelnią, którym nie przypisano punktów ECTS, punkty te przypisuje dziekan, zgodnie z zasadami przyjętymi w Regulaminie Studiów. Student winien złożyć ww. dokumenty w terminie właściwym dla uzyskania wpisu na kolejny semestr. Potwierdzenie efektów uczenia się realizowane jest przez specjalnie do tego powołaną Komisję, składającą się z osób o odpowiednim poziomie wiedzy i kompetencji. Dzięki temu zapewnione zostają warunki dotyczące właściwej identyfikacji efektów uczenia się uzyskanych poza formalnym systemem studiów oraz zachowana jest możliwość ich adekwatności do efektów przypisanych w programie studiów.

Prawną podstawą **potwierdzania efektów uczenia się uzyskanych w procesie uczenia się poza systemem studiów** (uzyskanych w systemie kształcenia poza formalnym i nieformalnym) jest Uchwała Senatu nr 167/V/2019 (z dnia 13 listopada 2019 r. w sprawie potwierdzania efektów uczenia się w Państwowej Uczelni Zawodowej im. Ignacego Mościckiego w Ciechanowie) oraz Regulamin potwierdzania efektów uczenia się - obowiązujący od 13 listopada 2019 roku.

Edukacja pozaformalna jest rozumiana jako uczenie się poza system studiów obejmujące kursy, szkolenia, naukę języków obcych i inne formy kształcenia z wykorzystaniem otwartych zasobów edukacyjnych. Edukacja nieformalna to uczenie się niezorganizowane instytucjonalnie, realizowane w sposób i metodami zwiększającymi zasób wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych. Zapisy Regulaminu określają zasady, warunki i tryb potwierdzania efektów uczenia się uzyskanych w procesie uczenia się poza systemem studiów. Efekty uczenia się uzyskane w ramach obu form edukacji mogą być poddane na wniosek kandydata, potwierdzeniu efektów uczenia się w oparciu

o Regulamin. Doświadczenie zawodowe stanowiące jedną z form uczenia się poza system studiów oznacza doświadczenie zdobyte w ramach umowy o pracę, umów cywilnoprawnych lub staży zawodowych. W § 5 Regulaminu określono szczegółowo wymagane lata doświadczenia zawodowego, które uprawniają do wszczęcia procedury potwierdzenia uczenia się w przypadku poszczególnych stopni studiów. W przypadku ubiegania się o potwierdzenie efektów uczenia się dla języka obcego wnioskodawca jest zobowiązany do przedstawienia stosownego certyfikatu uznawanego przez Uczelnię o czym mówi § 12 Regulaminu.

Proces dyplomowania unormowany jest przez Regulamin Studiów w Państwowej Uczelni Zawodowej w Ciechanowie - obowiązujący od 1 października 2019 roku, Uchwałą Senatu nr 148/V/2019 (z dnia 11 września 2019 w sprawie zatwierdzenia wzoru dyplomu ukończenia studiów wydawanego przez Uczelnię od dnia 1 października 2019 r. absolwentom studiów rozpoczętych przed rokiem akademickim 2019/2020, w zw. ze zmianą Rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego w sprawie studiów z dnia 27 września 2018 r., Dz.U. z 2018 r. poz. 1861 z późn. zm.), wprowadzoną Rozporządzeniem Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 6 sierpnia 2019 r. zmieniającego rozporządzenie w sprawie studiów (Dz.U. z 2019 r. poz. 1498)) oraz Uchwałą Senatu nr 133/V/2019 (z dnia 18 czerwca 2019 w sprawie zatwierdzenia wzorów dyplomu). Ponadto, w procedurze dyplomowania obowiązuje Zarządzenie Rektora nr 5/2019 (z dnia 27 marca 2019 roku w sprawie wprowadzenia Regulaminu antyplagiatowego prac dyplomowych).

Podstawą uzyskania dyplomu i tytułu zawodowego jest uzyskanie wymaganych w programie studiów 180 punktów ECTS tj. zaliczenia wszystkich przedmiotów realizowanych w ramach programu studiów. Obowiązkowym elementem programu studiów pierwszego stopnia na kierunku *Ekonomia* jest wykonanie pracy dyplomowej. Przygotowanie studenta do napisania pracy dyplomowej i złożenia egzaminu dyplomowego jest realizowane w ramach seminarium dyplomowego. Student ma swobodę wyboru promotora. Pracę dyplomową student wykonuje pod kierunkiem uprawnionego do tego nauczyciela akademickiego z tytułem naukowym profesora, stopniem naukowym doktora habilitowanego lub doktora, chyba że przepisy stanowią inaczej. Praca dyplomowa ma odzwierciedlać wiedzę i umiejętności właściwe dla odpowiedniego stopnia studiów, poziomu i profilu kształcenia. Problematyka prac dyplomowych na studiach licencjackich jest ściśle powiązana z kierunkiem *Ekonomia*. Zakres tematyczny odnosi się zarówno do ekonomii, bankowości, ubezpieczeń, finansów publicznych, finansów samorządowych, finansów przedsiębiorstw, rynków finansowych czy doradztwa podatkowego. W załączniku 2 (*Wykaz materiałów uzupełniających – Cz. I. Dokumenty, które należy dołączyć do raportu samooceny, pkt. 7 Wykaz tematów prac dyplomowych*) zaprezentowano zbiorcze dane na temat prac dyplomowych absolwentów kierunku *Ekonomia* w roku akademickim 2016/2017, 2017/2018, 2018/2019.

Wśród metod badawczych wykorzystywanych w pracach dyplomowych obronionych na kierunku *Ekonomia* wymienić można:

1. metody zbierania materiałów – metody ilościowe (ekonometryczne, statystyczne, badania operacyjne), metody badań społecznych (ankietyzacja, wywiady), analiza dokumentacji źródłowej (np. sprawozdań finansowych), opis przypadku (*case study*),
2. metody przetwarzania materiałów – ilościowe i jakościowe ujmowanie problemów, analiza, synteza, indukcja, dedukcja,
3. metody systematyzowania wyników – interpretacja, wnioskowanie, definiowanie, modelowanie.

Praca dyplomowa podlega badaniu antyplagiatowemu, zgodnie z obowiązującym regulaminem. Regulamin antyplagiatowy prac dyplomowych w Państwowej Uczelni Zawodowej im. Ignacego Mościckiego w Ciechanowie określa zakresy i harmonogram czynności obowiązujących studentów i pracowników PUZ im. Ignacego Mościckiego w Ciechanowie w zakresie sprawdzania oryginalności pisemnych prac dyplomowych.

Warunkiem ukończenia studiów jest złożenie egzaminu dyplomowego. Egzamin dyplomowy jest egzaminem ustnym, którego celem jest sprawdzenie wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych dyplomanta z zakresu studiowanego kierunku. Na egzaminie dyplomowym student otrzymuje trzy pytania – jedno dotyczące tematyki pracy, jedno związane z kierunkiem studiów i jedno związane

z rozszerzonym zakresem kompetencji. Egzamin dyplomowy odbywa się przed komisją powoływaną przez Rektora, w składzie minimum 3 osobowym. Skład komisji egzaminacyjnej wyznacza Dziekan. Promotor i recenzent są członkami Komisji. Egzamin dyplomowy na kierunku *Ekonomia* obejmuje sprawdzenie poziomu wiedzy z zakresu kierunku kształcenia oraz dyskusję nad pracą dyplomową. W dyplomie ukończenia studiów wyższych Uczelnia podaje końcową ocenę studiów, obliczoną na podstawie: średniej oceny ze studiów, obliczonej zgodnie z § 14 Regulaminu studiów, oceny pracy dyplomowej, będącej średnią arytmetyczną ocen pracy wystawionych przez promotora i recenzenta oraz oceny egzaminu dyplomowego, ustalonej przez komisję.

Ogólne zasady sprawdzania i oceniania stopnia osiągnięcia efektów uczenia się zawiera Regulamin studiów. Uczelnia **potwierdza efekty uczenia się na danym kierunku, poziomie i profilu** kształcenia w zakresie odpowiadającym efektom uczenia się zawartym w programie studiów określonego kierunku i poziomu. Postępy studenta dokumentowane są na platformie Wirtualna Uczelnia. Prowadzący i student ma zapewniony dostęp do protokołów z ocenami semestralnymi danych przedmiotów, co usprawnia wzajemną komunikację i stanowi bieżącą dokumentację weryfikacji efektów uczenia się. Na Uczelni przyjęto wyrażanie poziomu osiągnięcia danego przedmiotowego efektu uczenia w następującej skali ocen: bardzo dobry (5), dobry plus (4+), dobry (4), dostateczny plus (3+), dostateczny (3), niedostateczny (2). Warunkiem promocji na kolejne semestry jest osiągnięcie odpowiedniej liczby punktów ECTS przypisanych do przedmiotów w danym semestrze. W przypadku otrzymania oceny negatywnej (niedostatecznej) studentowi przysługuje prawo zdawania jednego egzaminu poprawkowego/zaliczenia poprawkowego. W sytuacjach szczególnych, określonych w Regulaminie Studiów, Dziekan może wyrazić zgodę na komisyjne sprawdzenie stopnia osiągnięcia efektów uczenia się przez studenta. Z wnioskiem takim występuje student lub prowadzący zajęcia. Ocena końcowa z przedmiotu jest wystawiana, jeżeli student zaliczył pozytywnie wszystkie zajęcia wchodzące w skład przedmiotu/ modułu i złożył egzamin przewidziany w programie i planie studiów. Ocena końcowa z przedmiotu wpisywana jest do systemu informatycznego Uczelni. Warunkiem uzyskania wpisu na dany semestr (z wyłączeniem semestru pierwszego, na który wpis otrzymuje student przyjęty na studia) jest uzyskanie przez studenta do momentu rozpoczęcia tego semestru łącznej liczby 30 punktów ECTS określonej w systemie punktowym PWSZ w Ciechanowie. W przypadku rozliczenia rocznego powyższa zasada obowiązuje dla roku akademickiego, na który dokonywany jest wpis. Zaliczenie semestru (roku) studiów oraz potwierdzenie uzyskania wpisu na kolejny semestr (rok) studiów dokonywane jest w systemie informatycznym Uczelni, nie później niż w ciągu tygodnia od rozpoczęcia kolejnego okresu rozliczeniowego. Potwierdzenie uzyskania wpisu dokonywane jest również w karcie okresowych osiągnięć studenta. Warunkiem zrealizowania przez studenta programu studiów jest uzyskanie 180 punktów ECTS.

Weryfikacja efektów uczenia się, to potwierdzenie przez przedstawienie dowodu obiektywnego, że zostały spełnione wszystkie wymagania, dokumentowane przez: sylabus, semestralną kartę przedmiotu/ćwiczeń (dokument wydziałowy), Dziennik praktyk i dokumenty związane z praktyką (dokument wydziałowy), protokół z zaliczeń i egzaminów, raport z systemu antyplagiatowego do weryfikacji samodzielności prac dyplomowych, protokół z egzaminu dyplomowego, indeks, dyplom i suplement do dyplomu.

Dobór metod sprawdzania i weryfikacja oraz ocena stopnia osiągnięcia efektów uczenia się na Wydziale Inżynierii i Ekonomii obejmuje wszystkie kategorie efektów: wiedzę, umiejętności i kompetencje społeczne. Jej podstawowym elementem jest sprawdzenie, czy wszystkie z zakładanych efektów kierunkowych są przewidziane do realizacji poprzez system przedmiotów programowych. Weryfikacja przedmiotowych efektów uczenia się, ściśle korespondujących z efektami kierunkowymi, prowadzona jest na wszystkich etapach procesu kształcenia poprzez: bieżącą ocenę pracy studenta w trakcie zajęć (projekty, zadania problemowe, kolokwia, itp.), egzaminy przedmiotowe, praktyki zawodowe, ocenę prac dyplomowych, egzamin dyplomowy, semestralną analizę wyników nauczania, śledzenie losów absolwentów oraz badanie jakości kształcenia.

Sposoby sprawdzania i oceniania stopnia osiągnięcia przedmiotowych efektów uczenia się obejmują też: egzamin, projekt zespołowy lub indywidualny, prezentację, aktywność na zajęciach lub inne formy sprawdzenia określone w sylabusach poszczególnych przedmiotów przez osoby prowadzące zajęcia. Wszystkie przedmioty (moduły) kończą się egzaminem lub zaliczeniem bez egzaminu. Najczęstszą stosowaną formą weryfikacji wiedzy z modułów jest egzamin pisemny. Warunki przeprowadzania egzaminu muszą zapewnić studentowi samodzielność pracy. Egzaminator ma obowiązek przerwać egzamin studentowi, jeśli stwierdzi, że korzysta z pomocy innych studentów, urządzeń, materiałów, itp. Na prośbę zdającego egzaminator ma obowiązek udostępnić pracę oraz uzasadnić wystawioną ocenę. Egzamin może mieć formę ustną. Na egzaminie ustnym, w celu jego obiektywizacji, wskazane jest losowanie pytań. Pytania każdego studenta, z krótką oceną jakościową lub punktową, wymagają zaprotokołowania. Świadkiem odpowiedzi studenta winien być inny student lub inny pracownik lub zespół kolegialny (egzamin dyplomowy). W zakresie weryfikacji umiejętności najczęściej wykorzystywane są metody umożliwiające sprawdzenie umiejętności studenta zastosowania posiadanej wiedzy.

Podstawą zaliczenia ćwiczeń jest spełnienie następujących warunków: udział w zajęciach, zgodnie z zasadami określonymi w regulaminie przedmiotu, należyte wykonanie powierzonych zadań, opanowanie, w co najmniej dostatecznym stopniu, wiedzy i umiejętności określonych w sylabusie, na podstawie bieżącej kontroli osiąganych przez studenta efektów uczenia, weryfikowanych w oparciu o wytwory jego pracy, w tym kolokwia, projekty, sprawozdania, referaty, prezentacje, eseje i in., a także, w zależności od charakteru ćwiczeń, aktywności w dyskusji, postawy i rzetelności wykonywanych zadań.

Do form zaliczenia przedmiotu nie kończącego się egzaminem zalicza się: udział w obowiązkowych zajęciach z przedmiotu (modułu), zaliczenie wszystkich form zajęć objętych przedmiotem (modułem), wykonanie i zaliczenie dodatkowych prac, projektów tj. prezentacja, esej, zadanie domowe i innych, określonych w sylabusie.

Weryfikacja kompetencji językowych w zakresie znajomości języka obcego, odbywa się na drodze zastosowania takich form sprawdzania jak ćwiczenia, zadania, kolokwia, udział w dyskusji i egzamin.

Weryfikacja efektów uczenia się uzyskanych na praktykach zawodowych jest dokonywana przez opiekunów praktyk, w porozumieniu z przedstawicielami instytucji, w których praktyka jest realizowana. Weryfikację przeprowadza się na podstawie: programu i harmonogramu zakładowej praktyki zawodowej, Dziennika zakładowej praktyki zawodowej, sprawozdania z zakładowej praktyki zawodowej oraz protokołu zaliczenia praktyki zawodowej.

Weryfikacja efektów uczenia się w procesie dyplomowania następuje na podstawie przygotowanej pracy dyplomowej oraz podczas egzaminu dyplomowego. Praca dyplomowa jest pisemnym opracowaniem przygotowanym pod kontrolą i z pomocą promotora. Może mieć charakter teoretyczny, opisowy, projektowy lub eksperymentalny. Musi zawierać część, w której autor samodzielnie interpretuje i wyciąga wnioski. Na ocenę pracy ma wpływ jej wartość merytoryczna oraz poprawność formalna i edytorska.

Weryfikacja efektów uczenia się dokumentowana jest przez nauczyciela prowadzącego przedmiot w: protokołach zaliczenia/egzaminu przedmiotu, sporządzonych w postaci wydruków pobranych z systemu informatycznego Uczelni; kartach okresowych osiągnięć studenta, sporządzonych w postaci wydruków danych z systemu informatycznego Uczelni oraz w systemie informatycznym dokumentującym przebieg studiów funkcjonującym w Uczelni - na koniec semestru prowadzący przedmiot składa raport z osiągnięcia efektów kształcenia w danym przedmiocie na podstawie wyników zaliczeń przeprowadzonych w oparciu o narzędzia wpisane w sylabusie danego przedmiotu i formę wynikającą z programu studiów oraz wykaz efektów kształcenia przypisanych do przedmiotu, z komentarzem, które efekty uczenia się zostały osiągnięte z łatwością, a które z trudnością.

Wyniki monitoringu losu absolwentów stanowią ważny element oceny osiągnięcia efektów uczenia się, dostosowywania ich do potrzeb otoczenia społeczno-gospodarczego i oczekiwań przyszłych studentów na studiach I stopnia. Jednostką odpowiedzialną za monitoring losów zawodowych absolwentów jest Biuro Karier. Dodatkowe analizy z zakresu adaptatywności absolwentów do

potrzeb rynku pracy są tworzone na podstawie raportów MNiSW/ZUS w ramach danych dostępnych w systemie ELA (system Ekonomicznych Losów Absolwentów). System ELA przetwarza informacje z ZUS oraz z bazy POL-on gromadzącej dane o uczelniach wyższych. System pomaga ustalić, czy pracują i ile zarabiają absolwenci określonego kierunku studiów z danej uczelni, jak długo po studiach szukają pracy i ilu wśród nich jest bezrobotnych. System pokazuje nie tylko wysokość pensji absolwenta, ale odnosi się też do jego sytuacji na rynku pracy tam, gdzie mieszka.

Uczelnia pozyskuje także informacje o losach absolwentów m.in. poprzez procedurę monitorowania losów ankietą wysyланą do absolwent po roku trzech i pięciu latach od zakończenia studiów. Z danych otrzymanych od studentów (grupa odpowiadająca na pytania to ok. 20 % pytaných średnia ogólnopolska to ok. 17-18%) wynika, że ok. 70% pracuje zgodnie z profilem studiów 12,5% pracuje częściowo zgodnie z kierunkiem studiów. Ponad 60% podjęło studia II stopnia w większości przypadków na studiach niestacjonarnych, kontynuowała dalszą naukę, łącząc ją z pracą zarobkową. Z uzyskanych opinii absolwentów wynika, że ich obecna praca jest zgodna z kwalifikacjami uzyskanymi w trakcie studiów, co potwierdza przydatność efektów uczenia się w pracy zawodowej. Z analizy wynika, iż absolwenci pozytywnie oceniają stopień przygotowania specjalistycznego, przydatność doświadczenia zdobytego w trakcie praktyk zawodowych oraz umiejętności w zakresie języków obcych.

Dane ze wspomnianych źródeł (na temat monitorowanej grupy absolwentów) są przedmiotem analiz przeprowadzanych na Uczelni. Wyniki badań ankietowych stanowią podstawę do modyfikacji programów studiów w części dotyczącej efektów uczenia się na kierunku *Ekonomia* i dostosowywania ich do potrzeb rynku pracy (oczekiwań interesariuszy zarówno wewnętrznych, jak i zewnętrznych).

Kryterium 4. Kompetencje, doświadczenie, kwalifikacje i liczebność kadry prowadzącej kształcenie oraz rozwój i doskonalenie kadry

Zajęcia na studiach pierwszego stopnia na kierunku *Ekonomia* prowadzi 17 nauczycieli, w tym: 1 doktor habilitowany, 10 doktorów oraz 6 magistrów na podstawowym miejscu pracy. Dorobek naukowy kadry prowadzącej zajęcia jest różnorodny i mieści się w takich dyscyplinach jak: ekonomia i finanse, nauki o zarządzaniu i jakości, nauki socjologiczne nauki o polityce i administracji,. Wśród osób z wykształceniem magisterskim zatrudnione są osoby z doświadczeniem zawodowym z zakresu ekonomii, zarządzania i finansów, a ponadto osoby wspierające proces dydaktyczny jako lektorzy nauki języków obcych z odpowiednim wykształceniem filologicznym i dorobkiem dydaktycznym, nauczyciele matematyki z ukończonymi studiami w zakresie matematyki i odpowiednim stażem dydaktycznym i naukowym.

Struktura obsady zajęć dydaktycznych na Kierunku *Ekonomia* w roku akademickim 2019/2020

Wyszczególnienie	I stopień	
	Z Zakładu Ekonomii	Spoza Zakładu
Wykładowcy prowadzący zajęcia, w tym:	17	9
1. samodzielny pracownik naukowy	1	2
2. doktor	10	4
3. magister	7	3
Prowadzący zajęcia na kierunku łącznie	18	9
RAZEM	27	

Struktura kwalifikacji kadry z uwagi na dorobek naukowy i zawodowy ma charakter kompleksowy, gdyż umożliwia zarówno przekazywanie studentom teoretycznych aspektów wiedzy, jak i z uwagi na doświadczenie zawodowe kadry kształtować u studentów umiejętności praktyczne, w szczególności związane z ekonomią i finansami, co w konsekwencji pozwala na realizację wszystkich efektów uczenia się założonych dla kierunku *Ekonomia* na poziomie studiów pierwszego stopnia, zarówno

w zakresie wiedzy, jak i umiejętności oraz kompetencji społecznych. **Stosunek ilości wykładowców do ilości studentów na dzień 11.12.2019 r. wynosi 13 osób** (na kierunku studiuje 212 studentów w obu trybach, zatrudnionych wykładowców jest 17: $212/17 = 12,5 \approx 13$ studentów).

Zasadą stosowaną w odniesieniu do obsady zajęć na kierunku *Ekonomia* jest brane pod uwagę wykształcenie z właściwej dyscypliny/ dziedziny oraz **zgodność dorobku naukowego i kompetencji merytorycznych nauczycieli akademickich prowadzących zajęcia z dyscyplinami**, z którymi te zajęcia są powiązane (problematyka publikacji naukowych oraz posiadane doświadczenie zawodowe są adekwatne do tematyki prowadzonych zajęć dydaktycznych). Zgodność ta potwierdzona jest dorobkiem naukowym z dziedziny nauk społecznych (przede wszystkim z dyscypliny ekonomia i finanse - dyscypliny wiodącej, oraz dyscypliny nauki o zarządzaniu i jakości).

Spośród kadry Zakładu Ekonomii i Zarządzania PUZ im. Ignacego Mościckiego w Ciechanowie 16 nauczycieli ma bogate doświadczenie praktyczne w zakresie prowadzonych zajęć zdobyte poza uczelnią, w trakcie pracy zawodowej w instytucjach i przedsiębiorstwach z branży finansowej i ekonomicznej albo poprzez realizację projektów czy szkoleń w partnerstwie z nimi związanych z przygotowywaniem ekspertyz i analiz z zakresu finansów, rachunkowości i in.. Pracownicy Zakładu pełnią (lub pełnili) różne funkcje w średnich i dużych jednostkach gospodarczych, ciałach doradczych i eksperckich, przynależą i aktywnie działają w organizacjach zawodowych. Taki dobór kadry pozwala realizować zajęcia dydaktyczne w oparciu o autorskie programy wykładów oraz programy ćwiczeń dostosowywane do aktualnych potrzeb praktycznego programu studiów i efektów uczenia się.

Przy **przydzielaniu przedmiotów nauczycielom akademickim** brane są pod uwagę wykształcenie z właściwej dyscypliny/ dziedziny, dorobek naukowy oraz doświadczenie zawodowe. Przydzielanie przedmiotów realizowane jest także pod kątem liczby godzin. Po wyczerpaniu pensum – zajęcia przydzielane są osobom z istniejącej bazy w formie umowy cywilnej.

Praktyczne osiągnięcia zawodowe kadry przedstawia poniższa lista:

1. doc. dr Elżbieta Gąsiorowska - ponad 5 lat doświadczenia zawodowego zdobytego poza uczelnią - umiejętności praktyczne z ekonomii, finansów, marketingu i zarządzania;
2. dr hab. Emil Antoniszyn – dyrektor ekonomiczny PP Polmozbyt we Wrocławiu, dyrektor oddziału ŁBR SA w Jeleniej Górze, dyrektor Oddziału PBKS SA we Wrocławiu, dyrektor VI oddziału CBSA we Wrocławiu, specjalista w Departamencie Klientów Korporacyjnych Cenrala BZ WBK SA we Wrocławiu;
3. dr Elwira Duś-Prieto - własna działalność gospodarcza „Mesbis” od 12.2005r. do 06.2015r.; wspólnik w spółce cywilnej „Royal Hill Residence” od 03.2017r.;
4. dr Paweł Korneta – pracownik Centrum Medyczne Corten Medic (odpowiedzialność za strategię i zarządzanie marketingiem, sprzedażą i obsługą pacjentów w Centrum Medycznym Corten Medic; zarządzanie 7 osobowym zespołem pracowników; kierowanie i wdrożenie kilkunastu projektów; OC&C Strategy Consultants (realizacja projektów strategicznych oraz z zakresu sprzedaży, marketingu i przejęć w Polsce, Niemczech, Wielkiej Brytanii i Rosji dla korporacji i funduszy inwestycyjnych); TP.S.A. (obecnie Orange Polska): lider projektu: Zarządzanie wartością klienta na rynku telekomunikacyjnym;
5. dr Ewa Listopadzka - starszy specjalista odpowiedzialny za wprowadzenie norm zarządzania jakością w Departamencie Spraw Europejskich w Ministerstwie Gospodarki; Dyrektor Biura Promocji i Informacji Akademickiego Centrum Medycznego przy Fundacji Nowe Horyzonty; stanowiska kierownicze lub koordynacyjne w ramach struktur uczelnianych;
6. dr Agnieszka Mikołajczak - członek zespołu egzaminatorów do oceniania egzaminu maturalnego z języka niemieckiego w Okręgowej Komisji Egzaminacyjnej w Warszawie (nr ewidencyjny egzaminatora: 733202762);
7. dr inż. Małgorzata Niestępska - Przedsiębiorstwo Energetyki Ciepłej w Ciechanowie Sp. z o.o.; Prezes Zarządu; Drukarnia Bauer Sp. z o.o., Sp.k.; w Ciechanowie; Wojewódzkie Przedsiębiorstwo Usług Inwestycyjnych w Ciechanowie; Inżynier Budowy;
8. dr Anna Schulz - kierownik Działu Rozwoju Zasobów Personalnych w Orlen SA, starszy specjalista ds. analiz społecznych (Dział Informacji Ogólnozakładowej), koordynator Pracowni Psychologii i Socjologii Pracy, koordynator ds. adaptacji społeczno – zawodowej, socjolog- przygotowywanie

- i prowadzenie rozmów kwalifikacyjnych z kandydatami do pracy; badanie przyczyn fluktuacji pracowników; udział w wielu projektach badawczych;
9. dr Katarzyna Szymańska – wykładowca, konsultant, doradca na kursach rachunkowości Stowarzyszenie Księgowych w Polsce przygotowujących do wykonywania zawodów księgowych zakończonych przyznaniem certyfikatu księgowy (kod zawodu 331301), uczestnik spotkań kształtujących program szkoleń i egzaminów zawodowych; wykładowca kursów z finansów, rachunkowości, działań administracyjnych, analiz marketingowych z licznymi podmiotami na rynku tj.: Urzędy Pracy, Zakłady Doskonalenia Zawodowego w Warszawie, Legionowie i Płocku, Stowarzyszenie Lokalnej Samopomocy - Lokalna Grupa Działania, NOT Ciechanów, Ośrodek Doradztwa Edukacyjnego w Ostrołęce, Pro Consulting Group Inspiracje dla rozwoju w Warszawie, NTE – New Trainig Era Beata Kuchalska; Sekretarz Urzędu Miasta i Gminy Głinojeck; recenzent w dwóch amerykańskich pismach naukowych; uczestnik międzynarodowego komitetu naukowego konferencji organizowanych przez ESD zarejestrowanej na Web of Science; recenzent krajowego Rocznika Naukowego Wydziału Zarządzania w Ciechanowie WSM;
  10. dr Janusz Wiśniewski – staż w Commerzbanku w Monachium, praktyka obejmowała, wydział dla indywidualnych klientów, wydział handlu i inwestycji dla firm w obszarze papierów wartościowych, wydział planowania i kontroling dla centrali banku dla Bawarii, wydział kontroli filii zewnętrznych banku dla Bawarii w zakresie organizacji i papierów wartościowych;
  11. mgr Mirosław Boniakowski - zdobycie kwalifikacji zawodowych instruktora lekkiej atletyki, pływania, kajakarstwa, piłki siatkowej; organizator wielu turniejów piłkarskich, siatkarskich, szachowych, tenisa stołowego, w wyciskaniu na ławeczce; trener wieloletnich mistrzyń powiatu w piłce siatkowej dziewcząt; organizator licznych rajdów rowerowych i spływów kajakowych;
  12. mgr Hanna Dworecka - Zastępca Skarbnika Powiatu Ciechanowskiego; Kierownik Wydziału Finansowo – Budżetowego w Urzędzie Miasta Ciechanów - odpowiedzialność za: planowanie i budżetowanie, opracowywanie Wieloletniej Prognozy Finansowej oraz jej zmian w trakcie roku budżetowego, prace przy opracowywaniu budżetu i jego zmian w trakcie roku budżetowego, weryfikacja wniosków do zmian w budżecie składanych przez wydziały merytoryczne oraz kierowników jednostek organizacyjnych, sporządzanie deklaracji VAT, prowadzenie wyodrębnionej ewidencji wydatków projektów współfinansowanych z budżetu Unii Europejskiej, sporządzanie sprawozdań budżetowych (Rb), sprawozdań z zakresu operacji finansowych oraz sprawozdania finansowego (bilans, rachunek zysków i strat), kierowanie pracą wydziału i nadzór nad terminowością wykonywanych przez pracowników zadań.
  13. mgr Barbara Kornatowska - BGŻ Oddział Ciechanów – Główny specjalista ds. ekonomiki banków; WPPT Ciechanów – Dyrektor ekonomiczny – główny księgowy; KRUS O/ Ciechanów – Główny księgowy; Kancelaria Finansowo-Ubezpieczeniowa „Perfect” Barbara Kornatowska – właściciel-główny księgowy;
  14. mgr Urszula Krysiak - Międzynarodowe Centrum Szkolenia i Doradztwa – Polska Akademia Nauk (prowadzenie szkoleń dla wyższej kadry zarządzającej z obszaru statystyki, matematyki finansowej oraz wyceny projektów inwestycyjnych przygotowujących do egzaminów CIMA Certificate in Business Accounting; zajęcia z podstaw Matematyki Biznesowej);
  15. mgr Agnieszka Mysiewicz - egzaminator języka rosyjskiego wpisany do ewidencji egzaminatorów CKE, czynny udział w sprawdzaniu prac maturalnych z języka rosyjskiego od 2008 roku, lektor języka rosyjskiego, koordynator projektów szkolnych wymian młodzieżowych z Ukrainą;
  16. mgr Alicja Olszewska - referent, dysponent, kierownik kredytów, dyrektor; Banku Spółdzielczego; Koordynator Zespołu, Naczelnik Wydziału w Powszechnym Bank Kredytowym, Dyrektor Oddziału, Dyrektor Regionu w Międzybankowym Centrum Gotówki;
  17. mgr Mariola Rzymkowska - główny księgowy jednostek budżetowych oraz małych firm;
  18. mgr Grzegorz Trojanowski - lider zmiany Powszechna Kasa Oszczędności Bank Polski S.A. Centrala, Dyrektor Obsługi Klienta/ Zastępca Dyrektora Oddziału Samodzielnego Powszechnej Kasy Oszczędności Bank Polski S.A w Warszawie, Dyrektor Oddziału Strategicznego w Powszechnej Kasie Oszczędności Bank Polski S.A Warszawie, Dyrektor Placówki Bank

Pocztowy SA w Warszawie, obecnie , Dyrektor Oddziału Banku Ochrony Środowiska SA w Warszawie

Sylwetki naukowe wszystkich pracowników prowadzących zajęcia na kierunku *Ekonomia* w roku akademickim 2019/20 opisano w Załączniku nr 2. *Wykaz materiałów uzupełniających, Cz. I. Dokumenty, które należy dołączyć do raportu samooceny, pkt. 4. Charakterystyka nauczycieli akademickich oraz innych osób prowadzących zajęcia lub grupy zajęć.*

Zainteresowania badawcze pracowników Zakładu Ekonomii i Zarządzania skupiają się na badaniach własnych skutkującymi publikacjami w czasopismach i publikacjach konferencyjnych, które dotyczą obszarów obejmujących tematykę m.in. mikroekonomii i makroekonomii, finansów publicznych, rynków finansowych, rachunkowości, analizy ekonomicznej, wyceny przedsiębiorstw.

Kadra bierze udział w konferencjach i innych formach upowszechniania, weryfikowania i pozyskiwania wiedzy na temat najnowszych odkryć i trendów badawczych, co umożliwia jej stały rozwój i wzbogacanie treści przedmiotowych.

W ramach upowszechniania wyników pracy naukowej pracownicy Zakładu Ekonomii w okresie 2014-2019 zorganizowali 5 ogólnopolskich konferencji o zasięgu krajowym, z których powstały recenzowane publikacje konferencyjne:

1. Gąsiorowska E., Szymańska K., *Dylematy i wyzwania ekonomii w gospodarce rynkowej w XXI w.*, Państwowa Wyższa Szkoła Zawodowa w Ciechanowie, Ciechanów 2019.
2. Gąsiorowska E., Szymańska K., *Nauki ekonomiczne w XXI wieku. Dylematy, wyzwania, perspektywy*, Państwowa Wyższa Szkoła Zawodowa w Ciechanowie, Ciechanów 2017.
3. Gąsiorowska E., Szymańska K., *Ekonomiczne i techniczne instrumenty wspierające funkcjonowanie przedsiębiorstw*, Państwowa Wyższa Szkoła Zawodowa w Ciechanowie, Ciechanów 2016.
4. Gąsiorowska E., Burżacka M., Dzik R., *Współczesne wyzwania z perspektywy nauk ekonomicznych*, Państwowa Wyższa Szkoła Zawodowa w Ciechanowie, Ciechanów 2016.
5. Gąsiorowska E., Burżacka M., Dzik R., *Ekonomia w dobie XXI wieku*, Państwowa Wyższa Szkoła Zawodowa w Ciechanowie, Ciechanów 2014.

Nauczyciele akademicy angażują do działalności naukowej również studentów np. poprzez koła naukowe, czego efektem są m.in. wspólne konferencyjne publikacje naukowe.

Podstawowym założeniem prowadzonej polityki kadrowej jest taki dobór pracowników akademickich, którzy posiadają doświadczenie dydaktyczne, doświadczenie zawodowe oraz odpowiedni dorobek naukowy. Tryb i kryteria obowiązujące przy przeprowadzaniu konkursów, awansach oraz ocenie pracowników określają stosowne dokumenty.

Rekrutacja na stanowisko dydaktyczne odbywa się w trybie jawnym, otwartym, konkursowym w oparciu o aktualne i przyszłe potrzeby wydziału. Poszukiwanie kadry następuje w drodze konkursów ofert na stronie ogłoszeniowej Ministerstwa Nauki i Szkolnictwa Wyższego, w BIP na stronach podmiotowych Uczelni w terminie 30 dni odpowiednio przed konkursem i po jego zakończeniu. Następnie Rektor powołuje komisję konkursową, która rozpatruje kandydatury zgłoszone na konkurs po zapoznaniu się ze złożonymi dokumentami przez kandydata poświadczającymi wykształcenie, staż pracy dydaktycznej, osiągnięcia naukowe w stosunku do potrzeb wynikających z procesu dydaktycznego, doświadczenie zdobyte poza uczelnią. Komisja konkursowa może przeprowadzać rozmowy z wybranymi kandydatami. Po dokonaniu tych czynności Komisja konkursowa zamyka konkurs, przedstawia Rektorowi opinię, w której rekomenduje kandydata do zatrudnienia lub stwierdza, że żaden z kandydatów nie spełnia stawianych wymagań. Decyzję o zatrudnieniu podejmuje Rektor. Rektor może określić szczegółowy regulamin prac komisji konkursowej.

Uczelnia preferuje zatrudnienie osób, które obok stopnia naukowego wykazują zawodowe zaangażowanie w praktyce biznesu. Aktualnie w Zakładzie Ekonomii 7 pracowników pracuje zawodowo na stanowiskach menedżerskich lub prowadzi własne firmy; kolejnych 5 ma w swoim CV udokumentowaną pracę na takich stanowiskach w przeszłości; 2 łączy zawód z aktywnością doradczą,

konsultingową. Jednocześnie pracownicy akademicki prowadzą działalność naukową powiększając swój dorobek naukowy.

Okresowa ocena nauczycieli akademickich dokonywana jest zgodnie z przepisami i zasadami obowiązującymi w Państwowej Uczelni Zawodowej im. Ignacego Mościckiego w Ciechanowie na podstawie Uchwały nr 60/V/2018 Senatu Państwowej Wyższej Szkoły Zawodowej w Ciechanowie z dnia 17 stycznia 2018 roku w sprawie: *przyjęcia Regulaminu oceny okresowej nauczycieli akademickich w Państwowej Wyższej Szkole Zawodowej w Ciechanowie. Jej wzór obejmuje Załącznik nr2 do Regulaminu oceny okresowej nauczycieli akademickich w PWSZ w Ciechanowie przyjętego uchwałą nr 60/V/2018. z dnia 17.01.2018 r. Senatu PWSZ w Ciechanowie oraz Załącznik nr 3 do Regulaminu oceny okresowej nauczycieli akademickich w PWSZ w Ciechanowie przyjętego Uchwałą Nr 60/V/2018 z dnia 17 stycznia 2018 r. Senatu PWSZ w Ciechanowie w sprawie Kryteriów do oceny okresowej nauczyciela akademickiego.* Okresowa ocena pracowników akademickich przeprowadzana jest przez Komisję ds. okresowej oceny nauczycieli akademickich powołaną przez Rektora.

Podstawowymi celami okresowej oceny nauczycieli akademickich jest stymulowanie ich rozwoju dydaktycznego, zawodowego i naukowego oraz zapewnienie wysokiej jakości kształcenia studentów. Nauczyciel akademicki podlega ocenie okresowej, która jest dokonywana nie rzadziej niż raz na cztery lata lub na wniosek Rektora. W przypadku nieobecności pracownika w pracy wynikającej z przebywania na urlopie macierzyńskim, urlopie na warunkach urlopu macierzyńskiego, urlopie ojcowskim, urlopie rodzicielskim, urlopie wychowawczym lub urlopie dla podratowania zdrowia oraz odbywania służby wojskowej lub służby zastępczej, termin dokonywania oceny okresowej ulega przedłużeniu o czas tej nieobecności. Kryteria oceny okresowej dla poszczególnych grup pracowników i rodzajów stanowisk oraz tryb i podmiot dokonujący oceny okresowej określa Rektor. Kryteria przedstawia się nauczycielowi akademickiemu przed rozpoczęciem okresu podlegającego ocenie. Od wyniku oceny przysługuje odwołanie do Rektora. W przypadku oceny negatywnej, kolejna ocena okresowa jest dokonywana nie wcześniej niż po upływie 12 miesięcy od dnia zakończenia poprzedniej oceny. Rektor może rozwiązać za wypowiedzeniem stosunek pracy z nauczycielem akademickim w przypadku otrzymania dwóch negatywnych ocen okresowych.

Podstawą oceny pracownika jest złożony przez niego arkusz samooceny, obejmujący informacje o działalności: dydaktycznej i wychowawczej(I), zawodowej i naukowej (II) oraz organizacyjnej (III). Cechą tak prowadzonej formy oceny pracownika jest kompleksowość i wieloaspektowość.

Ocena działalności dydaktycznej i wychowawczej punktowana jest łącznie i uwzględnia: rodzaje i formy zajęć (prowadzone przedmioty, formy, godziny), przygotowanie programu kształcenia/studiów, prowadzenie prac dyplomowych, recenzje prac dyplomowych, udział w komisjach egzaminów dyplomowych, publikacje dydaktyczne, w tym opracowane podręczniki, skrypty i materiały pomocnicze do zajęć (autorstwo skryptu akademickiego, autorstwo rozdziału podręcznika akademickiego, materiały pomocnicze do zajęć opublikowane na platformie Moodle), podnoszenie własnych kwalifikacji dydaktycznych (kursy, szkolenia), opieka roku, opieka zajęć praktycznych/praktyk zawodowych, opieka Studenckiego Koła Naukowego, opieka na obozie studenckim, prowadzenie grup zainteresowań/sekcji dla studentów - sportowych/artystycznych, inna aktywność w zakresie dydaktyki udokumentowana przez Kierownika zakładu.

Ocena działalności zawodowej i naukowej obejmuje dokonania zawodowe (specjalizacje, studia podyplomowe, szkolenia specjalistyczne (zawodowe), nagrody i wyróżnienia zawodowe ministerialne /ogólnopolskie, nagrody i wyróżnienia zawodowe uczelniane); udział czynny w konferencjach naukowych (czynny lub bierny - wygłoszenie referatu lub prezentacja posteru na konferencji międzynarodowej, wygłoszenie referatu lub prezentacja posteru na konferencji krajowej, przewodniczenie komitetowi naukowemu konferencji, wiceprzewodniczenie komitetowi naukowemu konferencji, członkostwo w komitecie naukowym konferencji, przewodniczenie sesji naukowej; awanse naukowe (otwarcie przewodu doktorskiego, uzyskanie stopnia naukowego); wykaz publikacji naukowych (afiliacja PUZ im. Ignacego Mościckiego w Ciechanowie) za okres podlegający ocenie (autorstwo monografii; redakcja monografii, rozdział w monografii, recenzje naukowe, artykuły w czasopiśmie naukowych znajdujących się w wykazie Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego); projekty badawcze, wdrożenia, ekspertyzy (udział i funkcja ocenianego); członkostwo w komitetach

redakcyjnych i naukowych (uczestnictwo w zagranicznych redakcjach wydawnictw naukowych, uczestnictwo w zagranicznych redakcjach wydawnictw naukowych, uczestnictwo w radach naukowych); nagrody i wyróżnienia (zarówno ministerialne, jak i uczelniane) oraz inna aktywność w zakresie działalności naukowej udokumentowana przez Kierownika zakładu.

Ocena działalności organizacyjnej obejmuje pełnione funkcje w Państwowej Uczelni Zawodowej w Ciechanowie (Rektor, Prorektor, Dziekan, Prodziekan, Kierownik jednostki organizacyjnej/ogólnouczelnianej, Kierownik zakładu, Pełnomocnik Rektora, Pełnomocnik Dziekana); prace w organach uczelni (członek Senatu, członek Rady Wydziału); Udział w komisjach i zespołach problemowych (przewodniczący uczelnianej komisji/zespołu, członek uczelnianej komisji/zespołu, przewodniczący wydziałowej komisji/zespołu, członek wydziałowej komisji/zespołu); udział w organizowaniu konferencji (przewodniczący komitetu organizacyjnego, wiceprzewodniczący komitetu organizacyjnego, członek komitetu organizacyjnego); organizacja nowych kierunków (organizacja nowych specjalności/studiów podyplomowych), uczestnictwo i pełnione funkcje w organizacjach (towarzystwach) naukowych/społecznych krajowych i międzynarodowych - prezes/przewodniczący, wiceprezes/wiceprzewodniczący, członek), nagrody, wyróżnienia oraz inna aktywność w zakresie działalności organizacyjnej udokumentowana przez Kierownika zakładu.

W przypadku oceny negatywnej za działalność dydaktyczną i wychowawczą, ocena końcowa musi być też negatywna. W przypadku wątpliwości, co do uzyskanej oceny istnieje możliwość odwołania w ciągu 14 dni do Odwoławczej Komisji Oceniającej.

Przy dokonywaniu oceny dotyczącej wypełniania obowiązków dydaktycznych zasięga się także opinii studentów ustalonej na podstawie badania ankietowego, z uwzględnieniem zasad zawartych w odnośnych przepisach uczelnianych. Uczelnia umożliwia studentom dokonanie co najmniej raz w roku akademickim oceny nauczyciela akademickiego w zakresie wypełniania przez niego obowiązków związanych z kształceniem. Uwagi zawarte w ankietach są podstawą do indywidualnych rozmów kierowników Zakładu Inżynierii i Ekonomii z nauczycielami akademickimi na temat jakości prowadzonych zajęć, są też jednym z kryteriów polityki kadrowej na Uczelni. Zasady dokonywania tej oceny określa Rektor.

Monitoring jakości realizowanych zajęć prowadzony jest także poprzez hospitacje zajęć oraz raporty z osiągniętych efektów kształcenia składane przez pracowników. Nauczyciele akademicy są hospitowani przez przełożonego co najmniej raz na dwa lata (przy czym hospitacja jest przeprowadzana zawsze po podjęciu pierwszego zatrudnienia - dotyczy umowy o pracę, jak i formy cywilnej, oraz w przypadku powzięcia informacji wskazujących na niezadowalający poziom zajęć), a na koniec każdego semestru składają raporty, wskazując zarówno aspekty wspomagające, jak i negatywnie wpływające na osiągnięcie efektów uczenia się (szerzej w kryterium 3).

Podczas hospitacji ocenia się:

1. przygotowanie zajęć - przygotowanie się do zajęć i ich merytoryczną poprawność, organizację pracy dydaktycznej – metody; formy, zgodność prezentowanych treści z programem przedmiotu – sylabusem; dobór i przygotowanie pomocy/środków dydaktycznych/naukowych;
2. realizację zajęć - spójność i rzetelność prowadzonych zajęć w odniesieniu do celów i efektów kształcenia, jasność, atrakcyjność i merytoryczną poprawność prezentowanych treści, wykorzystanie zsyntetyzowanej wiedzy studentów dla realizacji zajęć, przestrzeganie dyscypliny czasowej;
3. kontakt prowadzącego ze studentami - aktywizowanie i zainteresowanie studentów, komunikatywność i inspirowanie studentów do twórczego myślenia, poprawność językowa prowadzącego, dostosowanie tempa zajęć do możliwości studentów.

W czasie hospitacji uzupełnia się arkusz na którym pojawiają się również wnioski pohospitacyjne i zalecenia osoby hospitującej, z którymi prowadzący się zapoznaje.

Do oceny włącza się także opinie bezpośredniego przełożonego.

Oceny pracowników przechowywane są w aktach osobowych. Ostatnia ocena pracowników akademickich została przeprowadzona w 2018/2019 r. w jej wyniku wszyscy uzyskali ocenę pozytywną.

Nauczyciele akademicki prowadzący zajęcia na kierunku *Ekonomia* poszerzają wiedzę, podnoszą umiejętności z zakresu nowoczesnej dydaktyki, e-learningu i umiejętności informatycznych. Źródła finansowania wymienionych aktywności obejmują nie tylko środki z budżetu Uczelni przeznaczone na działalność statutową (na uczelni prowadzone są kursy językowe dla pracowników przez lektorów języków, szkolenia dla członków wydziałowych komisji ds. jakości kształcenia oraz wydziałowych komisji dydaktycznych; szkolenie z obsługi Jednolitego Systemu Antyplagiatowego JSA); ale ponadto pochodzą również w coraz większym stopniu z projektów celowych współfinansowanych przez UE. Wykładowcy **podnoszą swoje kwalifikacje specjalistyczne i dydaktyczne** uczestnicząc w warsztatach i programach dydaktycznych - w ramach projektu *Kompetentni i Nowocześni PWSZ w Ciechanowie* prowadzone są dla wykładowców szkolenia: *Szkolenia z zakresu postępowania się bazami danych, wykorzystywania narzędzi IT oraz Zarządzania informacją oraz szkolenia z zakresu innowacyjnych umiejętności dydaktycznych*. Nabyte podczas szkoleń kompetencje wykładowcy wdrażają w prowadzone zajęcia.

Uczelnia stwarza warunki do rozwoju naukowego i dydaktycznego także poprzez finansowanie udziału pracowników dydaktycznych w szkoleniach zawodowych, konferencjach naukowych oraz łączenia zainteresowań naukowych kadry z tematyką prac dyplomowych.

Instrumentem zewnętrznym pobudzania motywacji pracowników do podejmowania wymienionych form aktywności jest system prowadzonej co 4 lata oceny okresowej pracowników. Regulamin oceny okresowej uwzględnia (z odpowiednią wagą) udokumentowane osiągnięcia w związku z podejmowaniem aktywności przedstawionych powyżej.

Dziekan i Rektor nagradzają pracowników za uzyskiwane osiągnięcia naukowe, dydaktyczne i organizacyjne w roku poprzedzającym ich przyznanie albo za całokształt dorobku naukowego. Rektor może występować z wnioskami o nadanie orderów, odznaczeń oraz nagród państwowych i medali resortowych wyróżniającym się pracownikom. Stosowane instrumenty motywacyjne są również ukierunkowane na umiędzynarodowienie procesu kształcenia, czego wyrazem jest wspieranie wyjazdów zagranicznych pracowników w celu ich rozwoju naukowego.

Stosowane narzędzia polityki kadrowej motywują nauczycieli akademickich do rozwoju naukowego i dydaktycznego.

Kryterium 5. Infrastruktura i zasoby edukacyjne wykorzystywane w realizacji programu studiów oraz ich doskonalenie

Zajęcia na kierunku *Ekonomia* odbywają się w budynku głównym Państwowej Uczelni Zawodowej w Ciechanowie przy ul. Narutowicza 9 na działce o pow. 1,13 ha, przekazanym Uczelni aktem darowizny przez Starostwo Powiatowe w Ciechanowie. Państwowa Uczelnia Zawodowa im. Ignacego Mościckiego w Ciechanowie dysponuje zespołem obiektów pozwalających na pełną realizację procesu dydaktycznego. Bazę, na której oparte jest kształcenie, uzupełniają pomieszczenia dydaktyczne i laboratoryjne oraz obiekty sportowe (sale do: judo, tenisa stołowego, gimnastyki, zespołowych gier sportowych tj. piłki ręcznej, koszykówki, siatkówki, hala lekkoatletyczna, siłownia, kryta pływalnia, boiska lekkoatletyczne, korty tenisowe) własne i innych podmiotów, zwłaszcza Samorządu Miasta Ciechanów, użyte lub udostępnione Uczelni. Oprócz tego PUZ im. Ignacego Mościckiego w Ciechanowie posiada laboratoria informatyczne, gdzie prowadzone są zajęcia z zakresu informatyki, objęte planem studiów.

Podstawową bazę dydaktyczną WIE, mieszczącą się przy ul. Narutowicza 9, gdzie prowadzone są zajęcia na kierunku *Ekonomia* stanowią następujące pomieszczenia

Nr pomieszczenia	Przeznaczenie pomieszczenia	Powierzchnia użytkowa (m ²) i liczba miejsc
Piwnice		
001	Pomieszczenia gospodarcze	45,49
002	Pomieszczenia gospodarcze	41,70
Razem piwnica		87,19

Parter			
25	Sala wykładowa	183,63	(121)
27	Szatnia	120,23	
28	Sala dydaktyczna	71,40	(36)
29	Sala dydaktyczna	71,40	(36)
30	Sala wykładowa	182,21	(121)
Razem parter		628,87	
I piętro			
109	Sala wykładowo/ćwiczeniowa	111,56	(64)
110	Sala ćwiczeniowa	87,46	
118	Bufet	73,77	
124	Serwerownia	28,73	
125	Sala komputerowa	63,42	(22)
126	Sala komputerowa	61,28	(16)
137	Sala wykładowo/ćwiczeniowa w łączniku	122,31	(68)
Razem I piętro		548,53	
II piętro			
200 i 201	Dziekanat		57,04
218	Pokój dla wykładowców		5,38
212	Pomieszczenie gospodarcze		12,20
Razem II piętro			74,62
Razem budynek			1339,21

Do wspólnego użytkowania wchodzi sale:

- sala wykładowa: Nr 102 – 234 miejsca;
- sala wykładowa: Nr 103 – 120 miejsc;
- sala komputerowa: Nr 108 – 15 miejsc;
- sala ćwiczeniowa: Nr 110 – 34 miejsca;
- sala ćwiczeniowa: Nr 119 – 36 miejsc;
- sala ćwiczeniowa: Nr 128 – 32 miejsca.

Sale wykładowe i ćwiczeniowo – seminaryjne rozmieszczone są na trzech kondygnacjach. Zajęcia teoretyczne realizowane są: w auli wykładowej na 234 i 120 osób, w 2 salach wykładowych posiadających 121 miejsc i w 5 salach seminaryjno-ćwiczeniowych po 36 miejsc każda. Zajęcia dydaktyczne odbywają się w salach wykładowych wyposażonych w podwieszane projektory multimedialne, ekrany, odpowiednie nagłośnienie, system regulacji rolet okiennych oraz dostęp do Internetu. Nauka języka obcego odbywa się w salach ćwiczeń. Studenci i wykładowcy mają do dyspozycji sale wyposażone w sprzęt multimedialny, odtwarzacze CD oraz magnetofony.

Państwowa Uczelnia Zawodowa im. Ignacego Mościckiego w Ciechanowie w obiekcie przy ulicy Narutowicza 9 wyposażona jest w cztery pracownie komputerowe. Dwie z nich, mieszczące się na I piętrze są wykorzystywane przez Zakład Ekonomii (sala 125 oraz sala 126). Pracownie informatyczne wyposażone są w: zestawy komputerowe, projektory multimedialne, biurka pod zestawy komputerowe, fotele do pracy przy komputerze, ekrany projekcyjne itp. Pracownie są przeznaczone do m.in. realizacji objętych planem studiów zajęć, w których standardy narzucają realizację treści kształcenia w zakresie m.in. technologii informacyjnej, przetwarzania tekstów, arkuszy kalkulacyjnych, baz danych, usług w sieciach informatycznych, pozyskiwania i przetwarzania informacji.

Wszystkie kondygnacje budynku są z dostępem do toalet. Budynek główny jest monitorowany, jest w nim szatnia, sieć Wi – Fi oraz stołówka. Studenci mają również dostęp do Internetu bezpośrednio z pokoi w Domu Studenta i w Bibliotece Uczelnianej.

Studenci mają dostęp do około 70 miejsc parkingowych.

Instytucje, w których odbywają się zajęcia terenowe i praktyki dobierane są zgodnie z programem studiów i wybraną przez studentów specjalnością w taki sposób by zdobyta wiedza teoretyczna była wspomagana praktyką. Praktyki zawodowe odbywają się w jednostkach dysponujących odpowiednią infrastrukturą i wyposażeniem umożliwiającym nabycie zakładanych w programie kształcenia umiejętności w: biurach rachunkowych, centrach finansowych, przedsiębiorstwach produkcyjnych oraz usługowych, w bankach, Urzędach Miasta i Gminy, Starostwie Powiatowym, Urzędach Skarbowych, które umożliwiają studentom dostęp do nowych technologii i analizy nowych form organizacji. Weryfikacja infrastruktury, którą dysponują przedsiębiorstwa odbywa się w trakcie wizyt opiekunów uczelnianych przed rozpoczęciem praktyki przez studenta w trakcie ustalania programu praktyki, oraz w trakcie odbywania praktyki weryfikując poprawność realizowania zakładanych efektów. Z prowadzonych przez studenta dzienników praktyk oraz z analizy mini zadań i tworzonych sprawozdań z odbycia praktyk wynika, że infrastruktura i wyposażenie organizatora praktyki pozwalały na jej przeprowadzenie zgodnie z umowami zawartymi pomiędzy Uczelnią, praktykantem a organizatorem praktyki.

Państwowa Uczelnia Zawodowa im. Ignacego Mościckiego w Ciechanowie w obiekcie przy ulicy Narutowicza 9 **wyposażona jest w cztery pracownie komputerowe**. Dwie z nich, mieszczące się na I piętrze są wykorzystywane przez Zakład Ekonomii i Zarządzania (sala 125 oraz sala 126). Wszystkie pracownie komputerowe wyposażone są w komputery klasy PC z systemem operacyjnym Microsoft Windows oraz pakiety ochrony antywirusowej *Eset*, posiadają dostęp do Internetu. Z pracowni komputerowej korzystają studenci dla potrzeb procesu dydaktycznego, jak i dla potrzeb informacyjnych. Gniazda internetowe są dostępne we wszystkich salach wykładowych, pokojach biurowych oraz w każdym pokoju dla wykładowców.

W holach studenci mogą podłączać się do Internetu ze swoimi notebookami za pomocą sieci bezprzewodowej zbudowanej w oparciu o 9 punktów dostępowych marki *Ubiquiti*, którą administrują pracownicy administracyjni Uczelni bądź korzystać ze stacji komputerowych tam zainstalowanych. W budynku Uczelni znajdują się ogólnodostępne stanowiska urządzeń wielofunkcyjnych umożliwiającymi kopiowanie, skanowanie i wydruk materiałów edukacyjnych.

Pracownie posiadają komputery i oprogramowanie zgodne z obowiązującymi standardami. W każdej pracowni komputerowej jest zbudowana sieć LAN z szerokopasmowym łączem do Internetu w oparciu o technologie światłowodowe *Fiber*. Tak zaprojektowana i wykonana sieć, umożliwia w dowolnym miejscu Uczelni przyłączenie się studentów i pracowników do systemu informatycznego, udostępniając tym samym wszystkie istniejące zasoby sieciowe społeczności akademickiej.

W pracowniach komputerowych zainstalowane jest oprogramowanie systemowe: Microsoft Windows (w wersjach 7 i 10), Microsoft Windows Serwer (w wersjach 2008), oraz systemy oparte na jądrze Linux (dystrybucje: *Ubuntu*). Oprogramowanie użytkowe (aplikacyjne) obejmuje zintegrowany pakiet biurowy Microsoft. Ponadto na komputerach zainstalowane są przeglądarki internetowe: Mozilla Firefox, Google Chrome, Opera, Wykaz licencji na oprogramowanie specjalistyczne do celów dydaktycznych w pracowniach komputerowych: Microsoft Office 2010, 2016 (ilość licencji: 80) oraz SYMFONIA (oprogramowanie służące do celów księgowych), PŁATNIK (zapewnia pełną obsługę dokumentów ubezpieczeniowych i elektroniczną wymianę informacji z Zakładem Ubezpieczeń Społecznych). Dostęp do sieci zabezpieczony jest zaporą internetową Firewall (również przez ogólnodostępną sieć WiFi). Serwerownia zaprojektowana jest zgodnie z najnowszymi trendami technologicznymi, wyposażona w źródła prądu stałego zapewniające wielogodzinną pracę systemów komputerowych w przypadku awarii sieci elektrycznej, *switche* 24 i 48 portowe zarządzalne, światłowodowe stałe łącza internetowe o szybkości 300/30 Mbps, serwer *Fujitsu-Simens: Intel Xeon* – pojemność dysku 1 TB, 8 GB RAM, oparty o system *MS Windows Server 2012 R2*.

W sieci funkcjonuje także oprogramowanie obsługi dziekanatu (system Wirtualna uczelnia), system obsługi biblioteki, w tym biblioteka cyfrowa (dostępny ze wszystkich stacji sieci), jak również systemy centralnego zarządzania ochroną antywirusową i kopiami bezpieczeństwa. Elektroniczny system obsługi studiów i studentów (Wirtualna uczelnia) pozwala w pełni na informatyzację administracji

Uczelni poprzez jej wsparcie w procesie obsługi studenta, od rekrutacji, przez obsługę sesji, zaliczanie semestru, planowanie, publikowanie i rozliczanie zajęć, po proces obrony i wydawanie dyplomów. Moduły wdrożone w Wirtualnej Uczelni to między innymi: Dziekanat, Student, Finanse, Stypendia, Tok studiów, Ankiety; dla kadry dydaktycznej - Protokoły, Grupy przedmioty, Prace dyplomowe.

Są to moduły bardzo istotne z punktu widzenia zapewnienia jakości kształcenia. Elektroniczny system obsługi studiów pozwala studentom i wykładowcom na dostęp on-line do najważniejszych informacji, między innymi:

1. podgląd przedmiotów i ocen z bieżącego i poprzednich semestrów,
2. informacje o stanie zaliczenia semestrów wraz ze średnią,
3. monitorowanie wpłat czesnego,
4. sprawdzanie przynależności studentów do danej grupy,
5. sprawdzanie danych osobowych studenta.

Do zdalnej komunikacji pomiędzy wykładowcami i studentami oraz wymiany danych ze studentami na Uczelni wykorzystuje się platformę *Moodle*. Na początku roku akademickiego wszyscy studenci przechodzą szkolenie z jej obsługi, każdy student ma założone na niej konto. Spośród nauczycieli akademickich Zakładu Ekonomii i Zarządzania realizujących zajęcia na kierunku *Ekonomia* 9 osób w roku akademickim 2019/2020 aktywnie korzysta z platformy *Moodle* do wspierania tradycyjnych procesów kształcenia. Na platformie *Moodle* zamieszczane są także przez Dziekanat komunikaty dotyczące zmian w planach zajęć, informacje dotyczące dyplomowania czy informacje o praktykach zawodowych. Integralną częścią platformy jest forum internetowe.

Studenci i pracownicy mają dostęp do elektronicznych bibliotecznych baz danych np. *PATRON* czy *Ibuk Libra*. Na uczelni działa Jednolity System Antyplagiatowy, w którym każda praca dyplomowa jest badana przed zatwierdzeniem do obrony. System po zakończeniu badania przesyła do Promotora raport, na którego podstawie Promotor zwraca pracę do poprawy dyplomantowi lub akceptuje uzyskany raport i podejmuje decyzję o dopuszczeniu lub niedopuszczeniu pracy do obrony.

Budynek, w którym prowadzone są zajęcia na kierunku *Ekonomia* jest przystosowany dla studentów niepełnosprawnych. Budynek Uczelni (w tym Biblioteka mieszcząca się na parterze) jest przystosowany do potrzeb osób niepełnosprawnych, jest wyposażony m.in. w specjalnie wydzielone miejsca parkingowe, podjazdy dla osób poruszających się na wózkach inwalidzkich, windę, ławki z regulowanym blatem przystosowane do wózków inwalidzkich, szerokie korytarze oraz szerokie wejścia do pomieszczeń, które umożliwiają wjazd wózkom inwalidzkim. W Bibliotece Uczelianej jest zainstalowane stanowisko dla osób niepełnosprawnych. Studenci niepełnosprawni nie mają problemu z poruszaniem się po terenie uczelni. Baza dydaktyczna zapewnia realizację zakładanych efektów kształcenia na kierunku EKONOMIA PUZ im. Ignacego Mościckiego w Ciechanowie.

W zależności od rodzaju niepełnosprawności zapewnia się studentom dostęp do specjalistycznych urządzeń, materiałów dydaktycznych i naukowych dostosowanych do potrzeb niepełnosprawnych, umożliwia odpowiednie i bezpieczne warunki odbywania zajęć, pełny udział w procesie kształcenia, a w szczególności ich zaliczania.

Pracownie komputerowe mieszczące się na I piętrze są wykorzystywane przez Zakład Ekonomii i Zarządzania (sala 125 oraz sala 126) do nauczania m.in. technologii informacyjnych, statystyki, ekonometrii, metod wyceny przedsiębiorstwa, komputerowego wspomaganie rachunkowości, administracji i bankowości oraz przedmiotów związanych z rachunkowością (np. rachunkowości w przedsiębiorstwie w praktyce). W pracowniach komputerowych zainstalowane jest oprogramowanie użytkowe (aplikacyjne) obejmujące zintegrowany pakiet biurowy Microsoft. Do celów dydaktycznych w pracowniach komputerowych: jest zainstalowane oprogramowanie SYMFONIA (oprogramowanie służące do celów księgowych) oraz PŁATNIK (zapewnia pełną obsługę dokumentów ubezpieczeniowych i elektroniczną wymianę informacji z Zakładem Ubezpieczeń Społecznych). Studenci i nauczyciele akademicy mają dostęp do platformy *Moodle* wykorzystywanej do komunikacji i współdzielenia zasobów realizowanych na zajęciach.

W Bibliotece dostępna jest literatura podstawowa zawarta w kartach przedmiotów, a także wybrana literatura uzupełniająca oraz normy. Biblioteka dysponuje kompletnym katalogiem elektronicznym,

do którego na bieżąco są wprowadzane nowo zakupione książki, kolejne numery czasopism, normy oraz dokumenty elektroniczne. Katalog elektroniczny pozwala czytelnikom na zalogowanie się do własnego profilu czytelniczego i zdalne zamawianie książek. Biblioteka na wniosek czytelników (studentów i pracowników) udostępnia indywidualne hasła do platformy *Ibuk Libra*, dzięki której studenci mają możliwość korzystania z krajowych zasobów elektronicznych. *Ibuk Libra* zawiera podręczniki i publikacje naukowe - jest dostępny z poziomu Biblioteki Uczelnianej, jak i na osobistym komputerze studenta po otrzymaniu wygenerowanego kodu dostępu. Baza serwisu *ibuk.pl* zawiera pozycje z różnych obszarów i dziedzin nauki np. e-biznes, finanse i bankowość, gospodarka światowa, informatyka w biznesie, marketing, reklama, metody ilościowe, public relations, rachunkowość i controlling, teoria ekonomii, Unia Europejska, usługi, zarządzanie projektami.

Biblioteka Państwowej Uczelni Zawodowej im. Ignacego Mościckiego w Ciechanowie jest ogólnouczelnianą jednostką organizacyjną, której zadaniem jest wspomaganie procesu dydaktycznego uczelni dla kadry i studentów. W skład Biblioteki Uczelnianej Państwowej Uczelni Zawodowej im. Ignacego Mościckiego w Ciechanowie wchodzi: czytelnia i wypożyczalnia umieszczona na parterze. Z zasobów bibliotecznych korzystają głównie pracownicy i studenci PUZ im. Ignacego Mościckiego w Ciechanowie. Wszyscy studenci rozpoczynających naukę na Uczelni odbywają szkolenia biblioteczne, umożliwiające w pełni korzystanie ze zbiorów Biblioteki. Biblioteka jest dostępna również dla studentów i pracowników innych uczelni północnego Mazowsza oraz innych użytkowników i instytucji z powiatu ciechanowskiego.

Biblioteka Uczelniana PUZ im. Ignacego Mościckiego w Ciechanowie obecnie dysponuje księgozbiorem z zakresu prowadzonych kierunków studiów w ilości 35 tys. woluminów, tj.: z zakresu nauk medycznych, społecznych, ekonomicznych, prawnych i technicznych. Biblioteka prowadzi prenumeratę w wersji papierowej 60 czasopism specjalistycznych i ogólnoinformacyjnych. Księgozbiór Biblioteki Uczelnianej liczy obecnie ok. 6 000 tys. woluminów z dziedziny nauk społecznych – dyscyplin: ekonomia i finanse, nauki o komunikacji społecznej i mediach, nauki o zarządzaniu i jakości, nauki socjologiczne oraz nauki prawne oraz prowadzi prenumeratę 9 czasopism fachowych w wersji papierowej. Oprócz podręczników i skryptów kierunkowych z zakresu prowadzonych kierunków, biblioteka dysponuje również pozycjami, z których studenci korzystają przy pisaniu prac zaliczeniowych/semestralnych i dyplomowych (oferowany księgozbiór ma nie tylko wyposażać studiujących w niezbędne zasoby bibliograficzne, ale odpowiedzieć także na potrzeby związane z przygotowaniem prac dyplomowych, jak również przyczynić się do pogłębienia zainteresowań związanych ze studiowanym kierunkiem). Biblioteka dysponuje również zbiorem publikacji informacyjnych, tj.: encyklopedii, leksykonów słowników jak również posiada opracowania regionalne.

Biblioteka pracuje w oparciu o system komputerowy PATRON. Zbiory są dostępne on-line. Każdy czytelnik może korzystać z funkcji całodobowego zamawiania wybranej literatury, posiada również możliwość elektronicznej prolongaty wypożyczeń.

Biblioteka PUZ im. Ignacego Mościckiego w Ciechanowie nieodpłatnie sprowadza książki oraz kserokopie konkretnych artykułów w ramach wypożyczeń międzybibliotecznych z całej Polski na potrzeby pracowników i studentów PUZ im. Ignacego Mościckiego w Ciechanowie korzystając między innymi z systemu KARO. Wypożyczenia takie dotyczą tych dokumentów, których nie ma na terenie Ciechanowa i Mławy. Sprowadzone materiały udostępnia się na miejscu w Czytelni w okresie wyznaczonym przez bibliotekę.

Biblioteka posiada dostęp do Wirtualnej Biblioteki Nauki, w której są gromadzone czasopisma krajowe i zagraniczne. W ramach elektronicznych źródeł informacji naukowej Biblioteka umożliwia korzystanie z 18 baz danych w Internecie m.in. z baz pełnotekstowych, abstraktowych i bibliograficznych, encyklopedii, słowników, bibliotek cyfrowych w Polsce, nauk humanistycznych, ekonomii, norm, nauki, prawa, wydawnictw w pdf, ogólnopolskich czasopism i gazet on-line, prasy lokalnej, lokalnych portali internetowych oraz do zasobów on-line w postaci naukowych baz danych, czasopism elektronicznych oraz e- książek. Studenci oraz pracownicy uczelni mogą bezpłatnie korzystać z Internetu. Dostęp do tych baz przyczynia się do wzbogacania treści dydaktycznych na prowadzonych kierunkach studiów.

Na stronie internetowej biblioteki: <https://puzim.edu.pl/katalogi-i-bazy-danych/bazy-danych-w-internecie> umieszczone są linki do baz danych: encyklopedii, słowników, biblioteki cyfrowej w Polsce, nauk humanistycznych, nauk medycznych, ekonomii, rolnictwa, inżynierii i ochrony środowiska, matematyki i informatyki, techniki, norm, nauki, prawa, wydawnictw w pdf, czasopism - katalogów, czytelni; ogólnopolskich czasopism i gazet, prasy lokalnej i lokalnych portali internetowych.

Bazy danych z dziedziny ekonomii obejmują:

1. BAZEKON - *adnotowaną bibliografię zagadnień ekonomicznych i pokrewnych opartą na zawartości wiodących polskich periodyków naukowych, gospodarczych oraz naukowych serii wydawniczych uczelni ekonomicznych;*
2. EBOR - *katalog wydawnictw (monografii, serii, dokumentów elektronicznych i czasopism) Europejskiego Banku Odbudowy i Rozwoju;*
3. EKONOMIA ON-LINE - *serwis ekonomiczny, kierujący czytelnika do internetowych źródeł informacji polskich i zagranicznych;*
4. BANKOWOŚĆ*FINANSE*SAMORZĄD - *bankowość, finanse, zarządzanie;*
5. e-FINANSE - *kwartalnik wydawany w języku angielskim;*
6. SPOŁECZEŃSTWO I POLITYKA - *pismo Edukacyjne;*
7. EUROSTAT – *baza statystyczna Unii Europejskiej;*
8. FINANSE - *czasopismo Komitetu Nauk o Finansach PAN – dostęp pełnotekstowy;*
9. D-FINANSE/WORTAL - *dydaktyka finansów w szkołach wyższych;*
10. STUDIA EKONOMICZNE - *czasopismo Instytutu Nauk Ekonomicznych PAN - wersja pełnotekstowa;*
11. HANDEL WEWNĘTRZNY - *czasopismo Instytutu Badań Rynku, Konsumpcji i Koniunktur - dostęp pełnotekstowy;*
12. GOSPODARKA NARODOWA - *czasopismo Kolegium Analiz Ekonomicznych SGH – archiwum;*
13. SYNABA – *wielotematyczna, zawiera informacje o pracach naukowo-badawczych, rozwojowych, rozprawach doktorskich i habilitacyjnych oraz ekspertyzach naukowych wykonywanych w polskich jednostkach naukowych i badawczo-rozwojowych;*
14. Sejm ISAP – *internetowy system polskich aktów prawnych od 1918 roku;*
15. e-PUBLIKACJE NAUKI POLSKIEJ – *wielodziedzinowa;*
16. Czytelnia Czasopism – *wielodziedzinowa;*
17. e-WYDAWNICTWO – *wielodziedzinowa;*
18. KATALOG POLSKICH NORM;
19. WIRTUALNA BIBLIOTEKA NAUKI – *zasoby tworzone przez Interdyscyplinarne Centrum Modelowania Matematycznego i Komputerowego Uniwersytetu Warszawskiego. Dostępne bazy ze strony ICM: Elsevier, Springer i Web of Knowledge.*

Biblioteka Uczelniana wykupiła dostęp online do **platformy IBUK Libra**, do wybranych publikacji akademickich i naukowych w języku polskim. Studenci w Bibliotece Uczelnianej uzyskują unikalny kod dostępu do tej platformy, dzięki któremu mają możliwość korzystania literatury właściwej dla prowadzonych kierunków studiów. Udostępnienie zasobów bibliotecznych w formie *on line* spowodowało rozszerzenie dostępu studentów do literatury, (studenci posiadają do niej dostęp z komputerów osobistych z dowolnego miejsca, także poza siedzibą Uczelni).

Strona internetowa Biblioteki jest pełnym, na bieżąco aktualizowanym źródłem informacji o Bibliotece i jej zasobach.

W Bibliotece PUZ im. Ignacego Mościckiego w Ciechanowie znajduje się również 16 stanowisk komputerowych dla użytkowników oraz do obsługi procesu bibliotecznego uczelni i jedno miejsce dla osoby niepełnosprawnej, stwarzających dogodne warunki do pracy naukowej tak dla osób studiujących, jak i dla kadry akademickiej. Dla podnoszenia jakości świadczonych usług biblioteka funkcjonuje w oparciu o program PATRON. Oprogramowanie umożliwi czytelnikowi poprzez Internet zdalne przeglądanie katalogu, wyszukanie, rezerwację i zamówienie wybranych egzemplarzy na indywidualne konta czytelników oraz tworzenie własnych zestawień bibliograficznych. Indywidualne internetowe konta biblioteczne, dają możliwość zamawiania przez Internet książek i monitorowania swojego stanu wypożyczeń oraz dokonywania prolongaty. Własne bazy danych

i katalogi dostępne przez Internet, pozwalają na szybkie i kompleksowe uzyskanie informacji o zbiorach i lokalizacji – nie tylko w budynku głównym w Ciechanowie, ale również w Filii PUZ im. Ignacego Mościckiego w Mławie oraz w innych uczelniach w kraju.

Biblioteka dysponuje czytelnią z wolnym dostępem do półek oraz stanowiskami komputerowymi dającymi dostęp do Internetu. Dzięki swobodnemu dostępowi do półek, czytelnia jest przyjazna czytelnikom również z niepełnosprawnością ruchową. W wypożyczalni część księgozbioru jest z wolnym dostępem do półek. Część księgozbioru zgromadzona jest w magazynie. Biblioteka jest dostępna przez sześć dni w tygodniu. Studenci mają możliwość wykonywania kopii kserograficznych z własnych nośników (sprzężenie stanowisk komputerowych z ksero).

Księgozbiór Biblioteki Uczelnianej oraz zasoby dostępne w formie elektronicznej są stale rozbudowywane zgodnie z potrzebami zgłaszanymi przez nauczycieli akademickich.

Władze Uczelni w sposób ciągły **monitorują i doskonalą bazę dydaktyczną i naukową**. W zakresie stanowisk komputerowych na bieżąco jest prowadzona analiza wydajności i zasobów poszczególnych komputerów. W przypadku obniżenia wydajności sprzętu dokonywane są modernizacje typu: wymiana dysków na szybsze i/lub o większej pojemności, zwiększenie pamięci operacyjnej, montaż dedykowanych kart graficznych. Zużyty lub uszkodzony sprzęt jest wymieniany. Wszystkie uwagi dotyczące działania sprzętu komputerowego i programowania są zgłaszane do działu informatyków mieszczącego się w budynku głównym Uczelni. Przynajmniej raz w roku, najczęściej w trakcie wakacji dokonywany jest gruntowny przegląd wszystkich stanowisk obejmujący wymianę wadliwie działających podzespołów, reinstalację lub rekonfigurację systemów operacyjnych oraz oprogramowania użytkowego i narzędziowego. Przegląd laboratoriów komputerowych obejmuje też stan okablowania sieciowego i jakość dostępu do Internetu. Przynajmniej raz do roku odbywa się również przegląd pracy wszystkich wideoprojektorów obejmujący ocenę jakości obrazu, kalibrację obrazu oraz odczytanie liczby godzin pracy lampy. Jednocześnie, oprócz bieżącej, w okresie wakacyjnym dokonywana jest ocena stanu podłóg, ścian i sufitów, oświetlenia sal dydaktycznych, laboratoriów komputerowych, ciągów komunikacyjnych, oświetlenia, sanitariatów. Na podstawie wyników oceny przeprowadzane są niezbędne prace konserwacyjne i remontowe lub podejmowane inwestycje. W procesie monitorowania, oceny i doskonalenia bazy dydaktycznej i naukowej również studenci mogą wskazywać na potrzeby uzupełnienia/poprawy istniejącego stanu infrastruktury, ponieważ dostęp do tej infrastruktury, w tym stanowisk komputerowych, Internetu, materiałów dydaktycznych stwarza im możliwość realizacji zadań wynikających z programu studiów w ramach pracy własnej.

Bieżącemu monitorowaniu podlega także system biblioteczny oraz jego zasoby. Księgozbiór biblioteczny, podobnie jak prenumerata bieżących czasopism naukowych i popularnonaukowych, rozwijany jest w oparciu o potrzeby wynikające z procesu nauczania na prowadzonych w Uczelni kierunkach studiów (literaturę weryfikuje się na podstawie kart przedmiotowych oraz konsultacji z prowadzącymi zajęcia, dzięki czemu do księgozbioru trafiają najnowsze i najważniejsze pozycje bibliograficzne.). W procesie monitorowania, oceny i zwiększania zasobów biblioteki odgrywają studenci, przedstawiając sugestie związane z zakupem literatury. Wydział mając na uwadze zwiększenie dostępu do literatury już w tym roku akademickim planuje zakupić kolejne aktualne podręczniki na potrzeby kierunku ekonomia (uzupełnienie zbiorów).

Kryterium 6. Współpraca z otoczeniem społeczno-gospodarczym w konstruowaniu, realizacji i doskonaleniu programu studiów oraz jej wpływ na rozwój kierunku

Wydział Inżynierii i Ekonomii wpisując się w strategię rozwoju Uczelni oraz realizując program studiów o profilu praktycznym, kładzie duży nacisk na kształtowanie relacji i ich wartości dla interesariuszy w całym cyklu kształcenia. Relacje interesariuszy wewnętrznych Wydziału z otoczeniem społeczno-gospodarczym (wchodzącym w krąg interesariuszy zewnętrznych) mają wpłynąć na rozwój kierunku *Ekonomia* oraz przyczynić się do konstruowania, realizacji i doskonalenia programu studiów na tym kierunku.

Kształtowanie relacji i ich wartości dla interesariuszy Wydział wraz z całą Uczelnią zaczął tworzyć w 2016 roku, zgodnie z wytycznymi zawartymi w koncepcyjnym projekcie Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego do którego przystąpiła Uczelnia pt. „**Program Praktyk Zawodowych w Państwowych Wyższych Szkołach Zawodowych**” realizowanym w ramach działania 3.1 Kompetencje w szkolnictwie wyższym, *Podniesienie kompetencji osób uczestniczących w edukacji na poziomie wyższym, odpowiadających potrzebom gospodarki, rynku pracy i społeczeństwa*, Program Operacyjny Wiedza Edukacja Rozwój, który był współfinansowany ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego.

W ciągu trzech lat intensywnej współpracy z otoczeniem społeczno – gospodarczym, w trakcie realizacji czterech naborów (tur) projektu, 191 razy w 117 zakładach pracy, w latach 2016 – 2019, około 40% wszystkich studentów Uczelni (633 studentów), uczestniczyło w programie rozszerzonych 6 miesięcznych, dobrowolnych praktyk zawodowych, realizując trzy miesiące obowiązkowych praktyk przewidzianych tokiem studiów i dodatkowo trzy miesiące praktyk pilotażowych. 40 Opiekunów Uczelnianych na bieżąco współpracowało z 266 Opiekunami Zakładowymi.

W trakcie realizacji projektu na kierunku *Ekonomia* z 47 zakładami pracy, będącymi potencjalnym rynkiem pracy przyszłych absolwentów podpisano 63 umowy, na mocy których 141 studentów odbywało sześciomiesięczne praktyki zawodowe. Kadra dydaktyczna Zakładu Ekonomii 20 razy pełniła rolę opiekuna uczelnianego, sprawując opiekę merytoryczną średnio nad 7 studentami w jednym naborze. Pracownicy zakładów pracy, w których odbywały się praktyki, 105 razy pełnili funkcję opiekuna zakładowego, przeciętnie w jednym naborze mieli pod opieką jednego studenta. Kształtowanie relacji i ich wartości dla interesariuszy Wydziału odbywało się w trakcie bieżącej realizacji zadań w ramach projektu. Główne działanie dotyczyło nowatorskiej formy współpracy opiekunów uczelnianych i zakładowych. Ustalanie dla każdego z praktykantów indywidualnych programów praktyki odbywało się w zakładzie pracy. Nauczyciel akademicki, pełniący rolę opiekuna, zapoznawał się z działalnością zakładu, opiekun zakładowy zapoznawał się z programem realizowanym na kierunku *Ekonomia*. Następnie opiekunowie wypracowywali program i harmonogram praktyki, by student mógł zrealizować zakładane efekty uczenia się, ustalali weryfikację efektów poprzez realizację mini zadań dla studenta, formy współpracy, monitoringu praktyk, kontaktu.

Na praktyce pilotażowej oprócz kompetencji czysto zawodowych praktykant doskonalił swoje kompetencje miękkie oraz zapoznawał się z funkcjonowaniem całego zakładu, w tym z jego infrastrukturą informatyczną. Opiekunowie ze strony zakładu byli przeszkoleni przed praktyką w zakresie realizacji procesu praktyki, by student nabył jak najwięcej umiejętności i tak doskonalił swoje kompetencje zawodowe i osobiste (miękkie) dotyczące umiejętności zachowania się w zespole, przestrzegania etyki zawodowej, itp., by miał potem jak największe szanse na zatrudnienie, jako przyszły pełnowartościowy pracownik na rynku pracy. Opiekunowie uczelniani również zostali przeszkoleni we wspomaganiu studenta w jego pierwszych krokach na realnym rynku pracy.

Kształtowanie wartościowych relacji w trakcie indywidualnych spotkań, przeprowadzanie ankiet wśród interesariuszy, zgłaszane potrzeb pracodawców, sugestie dotyczące programu studiów na kierunku *Ekonomia* wpływały na doskonalenie programu i rozwój kierunku.

Efekty i wnioski z pilotażowego wdrożenia 6 – miesięcznych praktyki zawodowych w PWSZ w Ciechanowie w latach 2016-2019, opracowane na podstawie badań ankietowych przeprowadzonych wśród studentów i pracodawców, przedstawiono w dniu 23 października 2019 roku, na I Kongresie Interesariuszy Państwowej Uczelni Zawodowej im. Ignacego Mościckiego w Ciechanowie p.t. „*Rola i cele studenckich praktyk zawodowych z trzech perspektyw: Pracodawców, Studentów i Uczelni*”.

Jakość współpracy z otoczeniem społeczno – gospodarczym w trakcie realizacji projektu w Wydziale i całej Uczelni została zweryfikowana i wysoko oceniona przez dwa audyty zlecone przez MNISW. Raporty z audytów: RAPORT Z AUDYTU nr 2018/MN43/WCI-1 z dnia 08.02.2018 oraz RAPORT Z AUDYTU nr 2018/MN43/WCI-2 z dnia 24.04.2018 do wglądu na Uczelni.

Dzięki programowi pilotażowych praktyk zawodowych wykształciła się na Wydziale praca zespołowa z interesariuszami zewnętrznymi przy opracowywaniu programów i harmonogramów, tworząc

wartościowe relacje na przyszłość. Przedstawiciele otoczenia społeczno – gospodarczego zauważyli, że zajęcia prowadzone przez praktyków przygotowują studentów nie tylko w zakresie wiedzy teoretycznej, ale także praktycznej, wykształcając umiejętności i kompetencje przydatne na rynku pracy. W odpowiedzi na potrzeby społeczności lokalnej utworzono studia II stopnia na kierunku Zarządzanie, w zakresie „Zarządzanie finansami” i „Zarządzanie przedsiębiorstwem”, na podstawie Decyzji MNISW nr DSW.WNP.5014.13.2019.3. MR z dnia 09.05.2019 roku. W 2019r. sformalizowano także wpływ otoczenia społeczno – gospodarczego na rozwój kierunków Wydziału w konstruowaniu, realizacji i doskonaleniu programu studiów - utworzono Radę Konsultacyjną Wydziału Inżynierii i Ekonomii.

Przedstawiciele otoczenia gospodarczego są zapraszani do współprowadzenia wybranych wykładów lub ćwiczeń w trakcie semestru (np. przy omawianiu funduszy unijnych zapraszany jest Przedstawiciel z Mazowieckiej Jednostki Wdrażania Programów Unijnych, który omawia wytyczne dotyczące projektów, sposobów ich oceny itd., podczas prowadzenia zajęć z seminariów dyplomowych czy metodologii pisania pracy licencjackiej organizowane są spotkania z przedstawicielami Urzędu Statystycznego, którzy omawiają i pokazują gromadzone i tworzone bazy danych, uczą specjalistycznego wyszukiwania danych). Obszar współdziałania z interesariuszami zewnętrznymi obejmuje ponadto konferencje naukowe, sympozja, Targi Pracy, Dni Otwarte. Na cyklicznej Konferencji poświęconej kwestiom związanym z polityką regionalną oraz ekonomią organizowanej przez Zakład Ekonomii i Zarządzania prelegentami byli między innymi przedstawiciele: Zakładu Ubezpieczeń Społecznych, Inspektoratu w Ciechanowie oraz Mazowiecki Ośrodek Wsparcia Ekonomii Społecznej w subregionie ciechanowskim.

Kryterium 7. Warunki i sposoby podnoszenia stopnia umiędzynarodowienia procesu kształcenia na kierunku

Uczelnia z roku na rok przykłada większą wagę do procesu umiędzynarodowienia zarówno programów nauczania na poszczególnych kierunkach, w szczególności ekonomii, jak i zaangażowania studentów i wykładowców w projekty międzynarodowe. Dbłość o umiędzynarodowienie Uczelni wpisana została w statut PUZ im. Ignacego Mościckiego w Ciechanowie. Duży nacisk kładziony jest na naukę języków obcych - na ekonomii do wyboru: angielskiego, niemieckiego lub rosyjskiego.

Program kształcenia na kierunku ekonomia obejmuje szereg przedmiotów uwzględniających zagadnienia międzynarodowe i akcentuje szczególnie stosunki międzynarodowe, ekonomiczne aspekty procesu umiędzynarodowienia czy bardziej praktyczne elementy funkcjonowania w globalnej gospodarce. Wśród ww. przedmiotów szczególnie wymienić należy: *Międzynarodowe stosunki gospodarcze, Gospodarkę Regionalną, Ekonomię Integracji Europejskiej, Prawo bankowe i dewizowe w Polsce i UE w praktyce czy wreszcie Programy i fundusze strukturalne Unii Europejskiej w praktyce.*

Stopień przygotowania studentów do uczenia się w języku angielskim zależy od ich indywidualnego poziomu znajomości języka i jest zróżnicowany. Studenci rozpoczynający studia legitymują się znajomością języka na poziomie minimum B1 (poziom matury) i kontynuują naukę przez okres 2 lat studiów. Studenci kończą studia na poziomie B2, co oznacza, w skali CEFR, iż „*Osoba posługująca się językiem na tym poziomie rozumie znaczenie głównych wątków przekazu zawartego w złożonych tekstach na tematy konkretne i abstrakcyjne, łącznie z rozumieniem dyskusji na tematy techniczne z zakresu jej specjalności. Potrafi porozumiewać się na tyle płynnie i spontanicznie, by prowadzić normalną rozmowę z rodzimym użytkownikiem języka, nie powodując przy tym napięcia u którejkolwiek ze stron. Potrafi - w szerokim zakresie tematów - formułować przejrzyste i szczegółowe wypowiedzi ustne lub pisemne, a także wyjaśniać swoje stanowisko w sprawach będących przedmiotem dyskusji, rozważając wady i zalety różnych rozwiązań.*” Poziom taki jest wystarczającym do uczestnictwa w wykładach w języku obcym. Poziom opanowania języka jest sprawdzany regularnie, nie rzadziej niż raz w semestrze przez lektora. Wyniki oceny są podstawą zaliczenia semestru nauki.

Uczelnia stale podnosi poziom współpracy z jednostkami zagranicznymi. Na ocenianym kierunku studiów wykładowcy wdrażają elementy wzorców i sposobów realizacji programów kształcenia wyniesione z wyjazdów szkoleniowo- studyjnych do uczelni kształcących między innymi na

kierunkach ekonomicznych. Zaimplementowane elementy, włączone do programów zajęć *case studies* i przykłady z jednostek zagranicznych dają świadectwo bezpośredniego przełożenia zaobserwowanych elementów w innych jednostkach naukowo- dydaktycznych.

Uczelnia posiada umowy z Uniwersytetami w ramach programu Erasmus +. Do Uczelni współpracujących z PUZ im. Ignacego Mościckiego w Ciechanowie w ramach wymiany studentów, wykładowców, organizacji staży oraz wspólnych projektów należą:

- Spiru Haret University (Bukareszt, Rumunia);
- Uniwersytet w Oviedo (Oviedo, Hiszpania);
- University of Wurzburg (Wurzburg, Niemcy);
- Vasil Levski National Military University (Veliko Tarnovo, Bułgaria);
- Assen Zlatarov University (Bourgas, Bułgaria);
- Marijampoles Kolegija (Marjampole, Litwa);
- Universitat de les Iles Balears (Palma, Hiszpania);
- Žilinska Univerzita v Žilinie (Zilina, Słowacja);
- Universidad de Jaen (Jaen, Hiszpania);
- Kilis 7 Aralik University (Kilis, Turcja);
- Vilniaus Kolegija/University of Applied Sciences (Wilno, Litwa);
- Czech University of Life Sciences Prague (Praga, Czechy).

Podstawowymi narzędziami realizacji polityki mobilności w Ramach programu Erasmus + są projekty KA 103 – *Akcja 1. Mobilność edukacyjna pracowników i studentów z krajami programu*.

Czynnikami umiędzynarodowienia procesu kształcenia jest uczestnictwo pracowników Zakładu Ekonomii i Zarządzania w programie Erasmus+ (*Teaching Mobility Staff*). W czasie pobytu w uczelni zagranicznej pracownicy zyskują szereg nowych umiejętności tj. rozwój kompetencji językowych, poznanie systemu kształcenia i metod nauczania w innym kraju, poznanie innych kultur, a także poprawę umiejętności podejmowania decyzji i rozwiązywania problemów (tzw. kompetencje miękkie). Pracownicy wymieniają się doświadczeniami, doskonalą własne kompetencje, poznają system kształcenia w innych krajach i w efekcie wdrażają dobre rozwiązania do swojej aktywności. W ostatnich latach wśród pracowników Zakładu Ekonomii i Zarządzania w roku 2016 i 2018 r. jedna osoba odbyła wyjazd szkoleniowy do Barcelony. W ramach tego samego programu kolejny pracownik prowadził zajęcia na *Faculty of Management Science and Informatic, Zilinska Univerzita v Ziline* w Słowacji. W roku 2019 jedna osoba brała udział w wyjeździe studyjnym do Asturii w ramach projektu międzynarodowego *Adults' teachers implementing successful and innovative models for employment and social inclusion; enhancing our European educational heritage and their consolidated values*, którego efekty – elementy studiów przypadków są wdrażane na ocenianym kierunku.

W 2019 r. pracownik Zakładu Ekonomii i Zarządzania był członkiem wizyty studyjnej organizowanej przez Ministerstwo Nauki i Szkolnictwa Wyższego, która miała na celu poprawienie kompetencji zarządczych kadry zarządzającej polskich uczelni dzięki poznaniu dobrych praktyk w zakresie: konsolidacji uczelni; współpracy z otoczeniem społeczno-gospodarczym; rozwoju nowych metod edukacyjnych i kompetencji studentów oraz kadry akademickiej; współpracy uczelni i instytutów badawczych; internacjonalizacji uczelni; komercjalizacji wyników badań; modeli uczelni oraz rozwoju kluczowych kompetencji uczelni. Wizyta odbyła się w ramach projektu *Liderzy w Zarządzaniu Uczelnią (Leaders in University Management)*, była organizowana przez UCLC w Londynie.

Zarówno studenci, jak i wykładowcy na ocenianym kierunku mają możliwość wyjazdów w ramach programu Erasmus + (projekty dla szkolnictwa wyższego – *Akcja 1. Mobilność edukacyjna*). Z możliwości tej skorzystały w roku 2016 - 2 studentki (2-miesięczne wyjazdy stażowe do Hiszpanii). Na rok 2020 zaplanowane jest przeprowadzenie międzynarodowych warsztatów dla uczestników z Hiszpanii, Włoch i Finlandii w ramach projektu międzynarodowego *Adults' teachers implementing successful and innovative models for employment and social inclusion; enhancing our European educational heritage and their consolidated values* w ramach programu Erasmus+. Wydarzenia te zaplanowane zostały dla grupy 8 - osobowej na dni 20-21 kwietnia, a następnie dla grupy

12 osobowej w dniach 11-15 maja. Wydarzenia dotyczą zarówno kierunku Ekonomia jak i innych prowadzonych na Uczelni.

Kierunek Ekonomia w swojej ofercie dla studentów zagranicznych ma pakiet zajęć prowadzonych przez pracowników Zakładu Ekonomii i Zarządzania w języku angielskim. Proponowane przedmioty to: *Enterprises finances, Banking and foreign exchange law in Poland and EU, Management, Marketing and marketing studies, Social security, Banking operations and services of financial institutions, Accountancy of enterprises, English, Physical Education, Microeconomics, Strategic Management* oraz *Business plan*.

Aktywność naukowa Zakładu Ekonomii i Zarządzania międzynarodowej jest również prowadzona w formie udziału pracowników w radach naukowych konferencji międzynarodowych np. *International Scientific Conference Economic and Social Development*, która jest na stronie *Web of Science*, recenzowania artykułów i opracowań naukowych dla czasopism naukowych zagranicznych.

Kryterium 8. Wsparcie studentów w uczeniu się, rozwoju społecznym, naukowym lub zawodowym i wejściu na rynek pracy oraz rozwój i doskonalenie form wsparcia

Opieka i wsparcie udzielane studentom w procesie uczenia się oraz osiągnięcia efektów uczenia się ma charakter różnorodny oraz wielopoziomowy i obejmuje: poziom ogólnouczelniany, poziom wydziału, poziom zakładu.

Na poziomie ogólnouczelnianym studenci korzystają z bezpośredniego wsparcia i pomocy:

1. Działu Kształcenia i Spraw Studenckich (obsługa studentów w zakresie pomocy materialnej; pomocy w związku z przyznawaniem miejsc w domach studenckich dla studentów; działania dotyczące wypłat stypendiów);
2. Biuro Karier (prowadzenie indywidualnego poradnictwa zawodowego do spersonalizowanych potrzeb każdego studenta), organizowanie szkoleń m.in. z prawa pracy, aktywnego poszukiwania pracy oraz warsztaty rozwijające umiejętności interpersonalne (metody rekrutacji i selekcji, marketing własnej osoby, samozatrudnienie drogą do sukcesu), organizacja warsztatów, szkoleń rozwijających kompetencje społeczne i zawodowe; współpraca z pracodawcami w zakresie organizacji różnych form edukacyjnych; dostarczanie studentom informacji o rynku pracy i możliwościach podnoszenia kompetencji i kwalifikacji, stwarzanie możliwości partnerom rynku pracy zaprezentowania się studentom jako atrakcyjni pracodawcy podczas organizowanych w Uczelni Akademickich Targów Pracy; kreowanie współpracy z pracodawcami i podmiotami rynku pracy; badanie losów zawodowych absolwentów w celu doskonalenia programów studiów;
3. Działu współpracy z otoczeniem społeczno-gospodarczym (obsługa studentów w zakresie organizacji praktyk studenckich; nawiązywanie kontaktu z instytucjami w celu pozyskania ofert praktyk);
4. Samorządu Studenckiego (obrona praw i interesów studenckich na szczeblu wydziałowym i uczelnianym; reprezentowanie studentów w organach Uczelni; dbanie o rozwój studenckiej działalności kulturalnej i naukowej, wspomaganie kół naukowych i organizacji akademickich; występowanie do władz Uczelni z wnioskami i postulatami dotyczącymi studentów; dysponowanie środkami finansowymi przeznaczonymi na działalność studencką; udział w przyznawaniu stypendiów i miejsc w akademikach).

Na opiekę i wsparcie udzielane studentom w procesie uczenia się i osiągnięcia efektów uczenia się na poziomie Wydziału Inżynierii i Ekonomii składają się działania podejmowane przez:

1. władze Wydziału (szczególnie Prodziekana – w jego zakresie jest bieżąca obsługa poszczególnych spraw i zgłoszeń studenckich dotyczących realizowanego toku studiów oraz prawidłowej realizacji procesu kształcenia);
2. pracowników Dziekanatu (stanowią pierwszy kontakt ze studentem, zajmują się bieżącą obsługą studentów i spraw studenckich w trakcie procesu kształcenia); obsługę dziekanatu wspiera system Wirtualna uczelnia.

Wsparcie i opieka na poziomie Zakładu Ekonomii i Zarządzania obejmuje działania:

1. Kierownika Zakładu (inicjowanie i koordynacja działań dotyczących dydaktyki; organizacja i prowadzenie okresowych spotkań informacyjnych dla studentów);
2. opiekunów poszczególnych grup (roczników) studenckich (rozwiązywanie podstawowych problemów zgłaszanych na bieżąco przez studentów; udzielanie podstawowych informacji na temat przebiegu procesu kształcenia; sygnalizowanie władzom Zakładu sytuacji problemowych, w tym również zapisu na zajęcia fakultatywne, czy grupy seminaryjne; opiekun danego roku powoływany jest z grona nauczycieli akademickich, prowadzących zajęcia na kierunku; ma obowiązek stałego kontaktu z określonym rocznikiem studiów, dostarczania mu odpowiednich informacji oraz pośredniczy w kontaktach studentów z władzami Wydziału);
3. nauczycieli akademickich kierunku *Ekonomia* (prowadzenie zajęć dydaktycznych; dostępność dla studentów w ramach konsultacji; inicjowanie i wspieranie udziału studentów w prowadzonych badaniach naukowych; wsparcie merytoryczne studentów podejmujących działalność naukową, np. przy okazji udziału w konferencjach naukowych, w przygotowywaniu tekstów, prezentacji i wystąpień naukowych itp.);
4. opiekuna koła naukowego (koordynacja, nadzór i wsparcie merytoryczno-organizacyjne działalności członków koła);
5. opiekunów praktyk zawodowych.

Ponadto:

1. na I roku studiów organizowane są spotkania informacyjne dla studentów mające na celu wprowadzenie studentów w system studiów i przekazanie im informacji na temat procesu kształcenia, zasad obowiązujących na Wydziale oraz możliwych form aktywności i wsparcia, połączone ze szkoleniami BHP oraz obsługą platformy *Moodle*;
2. uczelnia oferuje również **wsparcie w sytuacjach niestandardowych, wymagających indywidualnego podejścia** w związku ze specjalnymi potrzebami studentów lub mających związek z pojawieniem się określonych grup problemów, w tym dotyczących bezpieczeństwa:
  - a. studenci studiujący dwa kierunki studiów, pracujący lub wychowujący dzieci mogą korzystać z **indywidualnej organizacji studiów**, dającej możliwość ustalenia z nauczycielami akademickimi odrębnych terminów i form realizacji wybranych zajęć dydaktycznych, a także ich zaliczania; istnieje też możliwość realizacji programu kształcenia według indywidualnego planu studiów;
  - b. **odpowiednie warunki kształcenia mają również studenci niepełnosprawni** - wejście do budynku, korytarze oraz wejścia do sal zajęciowych umożliwiają wjazd wózkom inwalidzkim; zgodnie z procedurą funkcjonującą na Wydziale WIE osoby o różnych typach niepełnosprawności mogą się ubiegać o indywidualną organizację studiów, o dostosowanie terminów i formy egzaminów do możliwości studenta, o zmianę warunków uczestnictwa w zajęciach i inne udogodnienia zapewniające jego pełny udział w procesie kształcenia;
  - c. studenci otrzymują wsparcie w zakresie:
    - rozwoju osobowego – tematyka szkoleń, warsztatów rozwijających ich umiejętności i dostosowujących do warunków rynkowych dobierana jest według zapotrzebowania ze strony studentów.

Studenci Wydziału Inżynierii i Ekonomii stanowią społeczność zróżnicowaną pod względem płci, wieku, sprawności. Każdy student ma zapewnione wsparcie w obszarze dydaktycznym, naukowym, praktycznym i finansowym.

W zakresie dydaktycznym wsparcie studentów polega m.in. na udostępnianiu materiałów, prezentacji, próbnych testów, za pośrednictwem platformy e-learningowej, konsultacji z wykładowcami (kontakt bezpośredni; mailowy; przez platformę *Moodle* – fora dyskusyjne, czat), zapewnieniu dostępu do zbiorów bibliotecznych (biblioteka stacjonarna, biblioteka cyfrowa). Studenci mają na terenie Wydziału zapewniony dostęp do Wi-Fi, sale wyposażone w sprzęt dydaktyczny, laboratoria komputerowe. Wsparcie ze strony nauczycieli akademickich polega przede wszystkim na pomocy w doborze własnej ścieżki naukowej, oraz opieki nad tworzeniem pracy dyplomowej. Proces dydaktyczny, w szczególnych przypadkach, ułatwia system indywidualnej

organizacji studiów. Szczegółowe udogodnienia w procesie uczenia się dla studentów o różnym stopniu niepełnosprawności są określone w Regulaminie studiów.

W zakresie naukowym Wydział zachęca studentów do podejmowania różnorodnych form aktywności, w celu stałego poszerzania kompetencji specjalistycznych, związanych ze kierunkiem oraz zdobywania doświadczeń sprzyjających rozwojowi osobowemu i podnoszących konkurencyjność na rynku pracy. Instrumentem pomocnym w realizacji tych założeń jest funkcjonujące w Zakładzie Ekonomii i Zarządzania Studenckie **Koło Naukowe Ekonomii**, w którym zrzeszonych jest 48 studentów.

Celem działalności Koła jest:

1. pogłębianie wiedzy z zakresu ekonomii;
2. rozwijanie umiejętności tworzenia warsztatu badawczego;
3. wyrabianie umiejętności samodzielnej i twórczej pracy indywidualnej i zbiorowej;
4. reprezentowanie Wydziału Inżynierii i Ekonomii wewnątrz i na zewnątrz Uczelni;
5. realizacja projektów badawczych na rzecz PUZ im. Ignacego Mościckiego w Ciechanowie;
6. współpraca z otoczeniem gospodarczym, innymi organizacjami studenckimi, instytucjami i towarzystwami naukowymi.

Cele te realizowane są poprzez: rozwijanie wiedzy z zakresu ekonomii; projektowanie i przeprowadzenie badań naukowych, pisanie artykułów naukowych oraz rozpowszechnianie ich wśród studentów, czynne uczestnictwo w konferencjach, seminariach, warsztatach badawczych; integrację wiedzy ekonomicznej z innymi dyscyplinami nauki; prowadzenie badań naukowych w zakresie wyznaczonym problematyką Koła. Formy działalności Koła: badania naukowe; sesje naukowe; seminaria wewnętrzne oraz z zaproszonymi Gośćmi; wyjazdy integracyjne studentów i warsztaty naukowe; współpraca z innymi organizacjami i kołami naukowymi w kraju; wyjazdy na konferencje naukowe i targi kół naukowych. Udział w pracach Koła uczy studentów współpracy i podejmowania odpowiedzialności; tolerancji i szacunku dla innych punktów widzenia; ułatwia wejście na rynek pracy poprzez naukę pracy w zespole, radzenia sobie w stresujących sytuacjach oraz efektywnego zarządzania własnym czasem.

W zakresie naukowym wsparcie studentów polega na zapewnieniu możliwości publikowania artykułów i prac badawczych (recenzowanych przez ekspertów) w monografii *Forum Studenckie*, a także uczestniczenia w badaniach naukowych i projektach realizowanych na Uczelni. Członkowie Koła Naukowego wraz z rozpoczęciem roku akademickiego ustalają przewodni temat pracy, którym zajmują się w danym roku akademickim. Są to zazwyczaj aktualne i ważne społecznie zagadnienia. Obecnie jest to: *Konsumpcjonizm jako przyczyna nadmiernego zadłużania się*. W latach poprzednich tematami prac były: *Program 500+ w opinii beneficjentów i pracodawców* oraz *Młodość na rynku pracy*. Badania dotyczące programu 500+ przeprowadzono w pow. ciechanowskim na 300 beneficjentach i 40 pracodawcach, a wyniki porównano z badaniami ogólnopolskimi. Badania zatytułowane *Młodość na rynku pracy* obejmowały problematykę zawodów poszukiwanych przez pracodawców; pracy jako wartości w opinii absolwentów szkół średnich i wyższych oraz wejścia młodych na rynek pracy. Oprócz wiodącego tematu członkowie Koła podejmują indywidualne badania (zgodnie ze swoimi zainteresowaniami) przy wsparciu naukowym opiekuna Koła - projektują je, przeprowadzają, poddają analizie zebrane informacje i opracowują wyniki. Wyniki badań prezentują na Seminarium Kół Naukowych Uczelni oraz publikują je w monografii (*Forum Studenckie*). Ostatnie seminarium miało miejsce 29 maja 2019 r. Wygłoszone referaty oraz opublikowane badania Koła w postaci artykułów są następujące:

1. Anna Chodup, Paweł Słupski, *Problemy młodzieży związane z bezrobociem*,
2. Anna Chodup, *Korzystanie z usług bankowych przez studentów PWSZ w Ciechanowie*,
3. Tomasz Włodarczyk, *Rynek pracy w rolnictwie a profil i wielkość gospodarstwa*,
4. Tomasz Włodarczyk, *Straty związane z zakazem hodowli organizmów transgenicznych oraz poziom wiedzy konsumentów na temat żywności GMO*,
5. Anna Chodup, *Użytkowanie kart płatniczych wśród mieszkańców Ciechanowa*,
6. Renata Nawrocka, *Przekształcenia własnościowe przedsiębiorstw na przykładzie firmy METALTECH w Ciechanowie*.

Ponadto w ramach Koła w wyniku badań własnych powstały artykuły wygłoszone na Konferencji Kół Naukowych Kujawskiej Szkoły Wyższej we Włocławku 13 maja 2019 r., opublikowane w czasopiśmie *Debiuty Naukowe KSW*, t. XIII, Włocławek 2019:

1. Tomasz Włodarczyk, *Powody zadłużania się młodych Polaków*,
2. Jolanta Kilijańska, *Aktywność zawodowa mieszkańców Ciechanowa w latach 2005- 2017*,

Członkowie Koła czynnie włączali się w wydarzenie organizowane na uczelni i w mieście, takie jak:

1. Dzień otwarty w PUZ im. Ignacego Mościckiego w Ciechanowie;
2. cykliczna wydziałowa konferencja naukowa;
3. Seminarium Kół Naukowych organizowane na Uczelni pt. *Aktywność naukowa młodzieży akademickiej*;
4. opracowanie i przeprowadzenie badań ankietowych wśród studentów III roku PWSZ na temat ich dalszych planów edukacyjnych po zakończeniu studiów licencjackich; w badaniach szukali odpowiedzi na pytanie – *czy zamierzają podjąć naukę na nowoutworzonym kierunku?*; wyniki badań wykorzystano przy składaniu wniosku dotyczącego utworzenia studiów magisterskich na kierunku Zarządzanie w Zakładzie Ekonomii i Zarządzania;
5. współpraca z Parkiem Nauki w Ciechanowie – z Klubem Młodego Odkrywcy - członkowie Koła prowadzą zajęcia (w formie zabawowej) z dziećmi w wieku przedszkolnym w zakresie szeroko pojętej edukacji ekonomicznej; pierwsze spotkanie zatytułowane „*Od handlu wymiennego do banknotu*” odbyło się 29 listopada 2019 roku i uzyskało bardzo pozytywne recenzje uczestników i kadry dydaktycznej; kolejne spotkanie przewidziane jest w miesiącu grudniu, którego przewodnim tematem będzie pytanie „*Skąd się biorą pieniądze?*”.

Koło Naukowe Ekonomii ma przyznawany corocznie **budżet** na prowadzenie badań, udział w konferencjach itd. W ramach przyznanego budżetu (7 500 zł na rok 2018/19) Koło Naukowe Ekonomii zorganizowało dwa wyjazdy naukowe: do **Wrocławia** (20-23 listopada 2018 r.) oraz do **Karpacza i Pragi** (10-13 czerwca 2019 r.). we Wrocławiu prowadzono badania dotyczące *Wrocławskiego rynku pracy w opinii mieszkańców a możliwości zatrudnienia*. W Karpaczu badano *Planowane wydatki urlopowe mieszkańców Karpacza i Pragi* – były to badania porównawcze. Wyniki badań z wyjazdów zostaną zaprezentowane na tegorocznej konferencji studenckiej organizowanej w ramach Uczelni i opublikowane w monografii *Forum Studenckie*. Z budżetu Koła sfinansowano także wyjazd na konferencję kół naukowych we Włocławku.

Działalność w kole naukowym jest premiowana **dodatkowymi punktami za działalność naukową** w stypendium Rektora dla najlepszych studentów.

W zakresie praktycznym procesu uczenia się, studenci otrzymują wsparcie ze strony nauczycieli akademickich i Akademickiego Centrum Kształcenia. Wsparcie to obejmuje takie formy, jak: wykłady otwarte z ekspertami w dziedzinie ekonomii i biznesu, realizację praktyk w firmach, z którymi Wydział podpisał stosowne porozumienia. O działalności Biura Karier studenci dowiadują się na spotkaniu inauguracyjnym na I roku studiów. Do podstawowych zadań Biura należy prowadzenie szkoleń w zakresie doradztwa zawodowego, organizacja Targów Pracy oraz badanie losów absolwentów i wspieranie na rynku pracy. Uczelnia w konkursie realizowanym przez Narodowe Centrum Badań i Rozwoju, dotyczącym wspierania świadczenia wysokiej jakości usług przez Akademickie Biura Karier, otrzymała dofinansowanie ze środków UE na projekt pt. *Dobry start – Akademickie Biuro Karier „PARTNER” PWSZ w Ciechanowie*. Celem projektu jest rozwój działalności uczelni w zakresie wspomaganie studentów i absolwentów we wchodzeniu na rynek pracy poprzez wzmocnienie potencjału jednostek uczelni - m.in. akademickich biur karier - zajmujących się aktywizacją zawodową studentów i absolwentów, zwłaszcza w zakresie poradnictwa zawodowego. W ramach projektu oferowane jest: diagnoza kompetencji i predyspozycji zawodowych, indywidualne doradztwo zawodowe i/lub doradztwo w zakresie przedsiębiorczości, warsztaty rozwijające kompetencje, warsztaty kształtujące postawy przedsiębiorcze, wydarzenia integrujące studentów i przyszłych pracodawców, doradztwo zawodowe oraz pomoc studentom w przygotowaniu do procedur rekrutacyjnych w celu pozyskania zatrudnienia. Grupa docelowa projektu to 240 studentów studiów Państwowej Uczelni Zawodowej im. Ignacego Mościckiego w Ciechanowie. Ze szkoleń i doradztwa zawodowego skorzystało już w ramach tego projektu 80 osób (**w tym 29 studentów kierunku**

Ekonomia). Na uczelni prowadzony jest także Projekt: *Program Operacyjny Wiedza Edukacja Rozwój* w ramach POWR. 03.05.00-IP.08-00-PZ1/17, pt. *Kompetentni i nowocześni PWSZ w Ciechanowie* – w formie warsztatów z: *Rachunkowości jednostek budżetowych oraz jednostek samorządu terytorialnego oraz Księgi przychodów i rozchodów w praktyce z którego może skorzystać 60 studentów kierunku Ekonomia*; (z projektu skorzystało już 20 studentów, 20 jest w trakcie szkolenia).

Przy wspólnej organizacji Zakładu Ekonomii i Zarządzania z Biurem Karier w listopadzie 2019 r. odbyło się szkolenie zatytułowane: *Jak korzystać z lokalnej bazy danych statystycznych*, prowadzone przez pracowników Urzędu Statystycznego w Ciechanowie. Szkolenie szczególnie przydatne było dla **studentów piszących prace dyplomowe**.

Biuro Karier zorganizowało 6 grudnia 2019 r. *Akademickie Targi Pracy* z udziałem 20 firm z Regionu Ciechanowskiego oferujących zatrudnienie dla studentów i absolwentów Państwowej Uczelni Zawodowej im. Ignacego Mościckiego w Ciechanowie. Stoiska z ofertami pracy zaprezentowały: Wojewódzki Urząd Pracy w Warszawie Filia w Ciechanowie, Powiatowy Urząd Pracy w Ciechanowie, Centrum Edukacji i Pracy Młodzieży w Ciechanowie (Ochotnicze Hufce Pracy), Państwowa Inspekcja Pracy, Urząd Statystyczny w Warszawie Oddział w Ciechanowie, V Mazowiecka Brygada Obrony Terytorialnej, Metaltech-Piasecki Sp. J., Skoda Jarzyński - Auto Serwis Sp. z o.o., Komenda Powiatowa Policji w Ciechanowie, Urząd Skarbowy wraz z Izbą Administracji Skarbowej, Wojskowa Komenda Uzupełnień, Zakład Ubezpieczeń Społecznych, Firma Lubas oraz Firma Sofidel.

Co roku (w maju) organizowany jest *Dzień Przedsiębiorczego Studenta*, w którym prezentują się pracujący absolwenci - dzielą się swoimi doświadczeniami.

Dzięki wielopoziomowemu oraz kompleksowemu systemowi wsparcia studentów uzyskują oni, adekwatnie do bieżących potrzeb szybką i skuteczną pomoc w rozwiązywaniu problemów i trudności pojawiających się w trakcie realizacji procesu kształcenia. Dodatkowymi narzędziami służącymi do realizowania wsparcia studentów oraz sprawnej komunikacji ze studentami w zakresie załatwiania spraw i rozwiązywania problemów pojawiających się w trakcie realizacji procesu kształcenia są: tzw. Wirtualna Uczelnia, umożliwiająca elektroniczne zgłaszanie standardowych spraw i problemów do dziekanatu; system powiadamiania studentów drogą elektroniczną o m.in. zmianach w planach i terminach zajęć, bieżących ogłoszeniach, dodatkowych wydarzeniach związanych z prowadzoną dydaktyką (komunikaty na platformie *Moodle*); opracowane w formie elektronicznej pomoce dla studentów, dotyczące: informacji dla studentów I roku i nowo przyjętych; praw i obowiązków studenta; trybu załatwiania najważniejszych spraw w dziekanacie; wewnętrznego systemu antyplagiatowego JSA.

Na uczelni działa 13 Kół Naukowych i Organizacji Studenckich, do których mogą należeć studenci wszystkich kierunków(mogą rozwijać swoje umiejętności interdyscyplinarnie): Koło Naukowe Ekonomii, Naukowe Koło Studenckie Chemików, Koło Inżynierii Materiałowej, Koło Naukowej Informatyki Stosowanej, Koło Naukowe Przyszłych Inżynierów, Koło Naukowe „HUMANUS”, Koło Naukowe „Elektroda”, Uczelniana Organizacja Strzelecka, Uczelniane Koło Turystyczne „TRAPER” Koło Naukowe „LOGISTYK”, Studenckie Koło Naukowe Pedagogiki „EDUCANDI”, Organizacja sportowa Bezpieczeństwa Wewnętrznego.

Umiejdzynarodowienie studiów jest zapisane w *Strategii Uczelni na lata 2012 – 2020 - Wzrost umiejdzynarodowienia w procesie kształcenia poprzez rozszerzenie zakresu wykorzystania ERASMUS* w ramach CI.4: *Otwartość i innowacyjność w obszarze kształcenia* w Uchwale nr 12/IV/2012 Senatu PWSZ w Ciechanowie z dnia 12 października 2012 r., która zakłada m.in.

1. zwiększanie liczby przyjazdów i wyjazdów studentów w ramach programów międzynarodowych i umów dwustronnych,
2. poprawa jakości nauczania języków obcych w formie lektoratów w szczególności związanych z zagadnieniami praktycznymi,
3. zwiększanie liczby umów partnerskich z uczelniami i jednostkami zagranicznymi,

Działania Uczelni w zakresie umiejdzynarodowienia skupiają się w dużym stopniu na współpracy w ramach Programu Erasmus +. O możliwościach wyjazdu na studia i praktyki w ramach programu

Erasmus+ studenci są na spotkaniach informacyjnych w sprawie wyjazdów, za pomocą Uczelnianej strony internetowej Erasmus +, na której znajdują się zasady rekrutacji i finansowania wyjazdów, oraz lista uczelni partnerskich. Szczegóły zostały opisane w *kryterium 7*.

Procesowi uczenia się w Państwowej Uczelni Zawodowej im. Ignacego Mościckiego w Ciechanowie sprzyja **system motywowania studentów** działający poprzez: stypendium Rektora, stypendium socjalne, stypendium dla osób niepełnosprawnych, stypendium ministra za wybitne osiągnięcia, zapomoga, udział w pracach badawczych i konferencjach, po których publikuje się artykuły studentów, własny fundusz stypendialny. Wszelką pomoc oferowaną studentom na Uczelni reguluje *Regulamin świadczeń dla studentów Państwowej Uczelni Zawodowej im. Ignacego Mościckiego w Ciechanowie wprowadzony Zarządzeniem Rektora nr 26 dnia 11.09.2019r. oraz Zarządzenie nr 35/2019 Rektora PWSZ w Ciechanowie z dnia 30.09.2019 r. w sprawie zmiany regulaminu świadczeń dla studentów Państwowej Uczelni Zawodowej im. Ignacego Mościckiego w Ciechanowie na rok 2019/2020, który stanowi załącznik do Zarządzenia Rektora PWSZ w Ciechanowie nr 26/2019 z dnia 11.09.2019.*

Stypendium socjalne, stypendium dla osób niepełnosprawnych, zapomogę, przyznaje, cofa, zawiesza bądź wznawia Komisja Stypendialna a odwołania od jej decyzji rozpatruje Odwoławcza Komisja Stypendialna. Stypendium Rektora dla najlepszych studentów przyznaje, cofa, zawiesza bądź wznawia Odwoławcza Komisja Stypendialna, a wniosek o ponowne rozpatrzenie sprawy rozpatruje Odwoławcza Komisja Stypendialna. Komisję Stypendialną i Odwoławczą Komisję Stypendialną powołuje Rektor spośród studentów delegowanych przez uczelniany organ Samorządu Studenckiego i pracowników Uczelni. Przewagę składu osobowego Komisji Stypendialnej stanowią studenci.

Stypendia socjalne przyznawane są na wniosek studenta, a warunkiem ich przyznania jest udokumentowana, trudna sytuacja materialna. Zapomoga może być przyznana na wniosek studenta, który z przyczyn losowych znalazł się przejściowo w trudnej sytuacji życiowej. Nie wyklucza to też studenta z prawa do innych świadczeń pomocy materialnej, w tym przyznawanych przez organy samorządu terytorialnego oraz pracodawców, a także pochodzących ze środków funduszy strukturalnych Unii Europejskiej.

Dochód uprawniający studenta do stypendium socjalnego w roku akademickim 2019/2020 wynosi do 1 050 zł na jednego członka rodziny. Osoby niepełnosprawne również mogą korzystać ze stypendiów dla osób niepełnosprawnych.

Liczba studentów kierunku EKONOMIA otrzymująca stypendium w roku akademickim 2019/2020 (z podziałem na rodzaje stypendiów):

Wyszczególnienie	Liczba studentów otrzymujących stypendium		
	Studia stacjonarne	Studia niestacjonarne	Ogółem
Stypendia socjalne	44	25	69
Stypendia Rektora dla najlepszych studentów	7	6	13
Stypendium dla osób niepełnosprawnych	4	2	6
Zapomogi	0	0	0
RAZEM	55	33	88

Wysokość i rodzaj przyznanych stypendiów w roku akademickim 2019/2020:

1. Stypendium socjalne w kwocie:
  - a) 700 zł - dochód do 600 zł na jednego członka rodziny;
  - b) 600 zł - dochód od 601 zł do 1050 zł na jednego członka rodziny;
  - c) dodatkowo 400 zł jako zwiększenie do stypendium socjalnego dla osób zamieszkujących

w Domu Studenta lub innym obiekcie.

2. Stypendium Rektora dla najlepszych studentów – 800zł (30% najlepszych studentów z kierunku; 600 zł (70% najlepszych studentów z roku);
3. Stypendium dla osób niepełnosprawnych w kwocie:
  - a) 400 zł -lekki stopień niepełnosprawności;
  - b) 600 zł- umiarkowany stopień niepełnosprawności;
  - c) 850 zł- znaczny stopień niepełnosprawności.

Stypendia zostały przyznane na różną ilość miesięcy w zależności od ważności dokumentów potwierdzających niepełnosprawność. Zapomogi przyznawane były jednorazowo w kwocie od 100 zł do 4000 zł.

Powyższe formy motywowania dają studentom wymierne poczucie bycia podmiotem i partnerem oraz realnego wpływu na własne sprawy, co motywuje do czynnego udziału w procesach uczelnianych. Prace prowadzone w kołach naukowych tworzą przestrzeń do samorozwoju, zdobywania praktyki zawodowej i kształtowania predyspozycji istotnych na rynku pracy i kształtowania absolwenta przy wyraźnym wsparciu Uczelni i z zapewnieniem zaplecza dla tegoż rozwoju.

Informacje dotyczące toku studiów oraz spraw studenckich, w tym różnorodnych form wsparcia **udostępniane są na stronie internetowej Uczelni**, w zakładce DLA STUDENTA, w tematycznych zakładkach, bądź w postaci ogłoszeń dedykowanych konkretnym zagadnieniom lub kierunkom studiów a w przypadku osób niepełnosprawnych – dodatkowo w zakładce – *Wsparcie niepełnosprawnych studentów*. Istotnym kanałem informacyjnym dla studentów w tym zakresie jest na bieżąco Wirtualna Uczelnia, coroczne spotkanie informacyjno-organizacyjne dla studentów I roku studiów, bezpośredni kontakt z dziekanatem i pracownikami działu księgowości.

Wnioski studentów związane z przebiegiem studiów, wymienione w Regulaminie Studiów, kierowane do Dziekana Wydziału mogą być składane przez studentów w formie pisemnej w Dziekanacie w godzinach urzędowania lub przesyłane pocztą. Studentom przysługuje prawo do składania wniosków i skarg w sprawach związanych z organizacją i przebiegiem procesu kształcenia, obsługą administracyjną studenta oraz w innych kwestiach bezpośrednio lub pośrednio dotyczących studentów. Studenci mogą składać wnioski dotyczące ulepszenia organizacji procesu kształcenia, usprawnienia pracy, zaspokojenia potrzeb społeczności akademickiej, bezpieczeństwa i higieny pracy, a przede wszystkim doskonalenia jakości kształcenia. Spory w sprawach studenckich rozstrzyga Dziekan. Studentowi służy prawo odwołania do Rektora. W razie potrzeby do rozstrzygnięcia sprawy włączani są: opiekun roku, przedstawiciel samorządu studentów, rzecznik dyscyplinarny, właściwa komisja dyscyplinarna. Samorząd Studencki działający w Uczelni stanowi reprezentację wszystkich studentów i zabiera głos w imieniu studentów, zwłaszcza w sytuacjach spornych. Spotkania opiekuna roku ze studentami pozwalają na unikanie sytuacji konfliktowanych na Uczelni, a w przypadku ich powstania do szybkiego ich rozwiązywania.

System obsługi administracyjnej w PUZ im. Ignacego Mościckiego w Ciechanowie obejmuje: Dziekanat, Bibliotekę Uczelnianą. Dziekanat zapewnia kompleksową obsługę studentów i stanowi najważniejsze ogniwo informacyjne. W Dziekanacie są zatrudnione cztery osoby. Kontakt studentów z pracownikami Dziekanatu jest w części z informatyzowany poprzez serwis internetowy Wirtualna Uczelnia, który umożliwia:

1. podgląd przedmiotów i ocen z bieżącego i poprzednich semestrów,
2. informacje o stanie zaliczenia semestrów wraz ze średnią,
3. monitorowanie wpłat czesnego,
4. sprawdzanie przynależności studentów do danej grupy,
5. sprawdzanie danych osobowych studenta.

Dziekanat pracuje w dniach od poniedziałku do piątku w godz. 8.00-16.00 i w soboty zjazdowe w godz. 8.00-13.00.

Biblioteka Uczelniana jest ogólnouczelnianą jednostką organizacyjną, w której są zatrudnione trzy osoby. Stanowi istotne miejsce dla rozwoju naukowego studentów, pracownicy biblioteki prowadzą szkolenia biblioteczne dla studentów pierwszego roku. Biblioteka pracuje w dniach od poniedziałku do piątku w godz. 8.00-16.00 i w soboty zjazdowe w godz. 8.00-14.00 (poniedziałek jest dniem wewnętrznym).

Wraz z rozpoczęciem każdego roku akademickiego Władze Wydziału uczestniczą w spotkaniu ze studentami rozpoczynającymi studia w PUZ im. Ignacego Mościckiego w Ciechanowie. W trakcie spotkania studentom zostają przekazane informacje dotyczące między innymi monitorowania przez Władze Uczelni sytuacji **w zakresie bezpieczeństwa i poczucia bezpieczeństwa studentów**. Studenci zobowiązani są do informowania Władz Wydziału o wszelkich zdarzeniach naruszających ich bezpieczeństwo, o przejawach przemocy i dyskryminacji. Osobom zwracającym się o pomoc zapewniona jest dyskrecja. Osobami pierwszego kontaktu z poszkodowanym studentem są najczęściej opiekunowie roku i starości grup. W przypadku zaistnienia jednej z w/w sytuacji student zostanie objęty opieką, w tym również psychologiczną.

Władze Wydziału ściśle **współpracują z samorządem studenckim**, zarówno w obszarze bezpośrednio związanym z procesem studiowania, jakością i doskonaleniem kształcenia, jak i w obszarze wsparcia w podejmowanych inicjatywach na rzecz integracji społeczności studenckiej. Przedstawiciele samorządu studenckiego są członkami Senatu - współdecydują z Senatem w sprawach związanych z działalnością dydaktyczną uczelni, Przewodniczący Samorządu Studentów obligatoryjnie wchodzi w skład siedmioosobowej Rady Uczelni. Do kompetencji Samorządu Studenckiego należy ochrona praw i interesów studentów, reprezentowanie studentów wobec władz Uczelni oraz wyrażanie opinii w ich imieniu, reprezentowanie studentów Uczelni w organizacjach studenckich i młodzieżowych, prowadzenie działalności w zakresie spraw socjalno-bytowych i kulturalnych studentów, inicjowanie i popieranie aktywności studentów w zakresie działalności naukowej, kulturalnej, turystycznej i sportowej, współdecydowanie o podziale funduszy pomocy materialnej studentów, współpraca z Biurem Karier wspierając organizację warsztatów praktycznych i spotkań z praktykami. Samorząd Studencki uczestniczy czynnie w życiu Uczelni. Dla studentów organizowanych jest wiele wydarzeń kulturalno - rozrywkowych takich jak Juwenalia, Otrzęsiny, Andrzejki, Wybory Miss i Mistera imprezy integracyjne itp. Samorząd Studentów działa w oparciu o ustawę *Prawo o szkolnictwie wyższym* (Dz. U. 2018 poz. 1668) oraz w oparciu o Regulamin Rady Uczelnianej Samorządu Studenckiego PUZ im. Ignacego Mościckiego w Ciechanowie, który określa organizację i tryb działania samorządu.

Monitorowanie, ocena i doskonalenie systemu wsparcia oraz motywowania studentów, ocena kadry wspierającej proces kształcenia prowadzone jest za pomocą anonimowych ankiet wypełnianych przez studentów, dotyczących realizacji zajęć dydaktycznych tj. zapoznanie studentów z programem przedmiotu, przekazywanie treści w sposób jasny i przystępny, umiejętności zainteresowania przedmiotem, jasne określenie warunków zaliczenia, życzliwość i kultura w kontaktach ze studentami, punktualność. Z przeprowadzonej ankietyzacji przygotowany jest raport dla władz uczelni. Wyniki ankiet są udostępniane nauczycielom akademickim, a z wykładowcami otrzymującymi niskie oceny są przeprowadzane rozmowy.

Na ocenę programu studiów, treści programowych, pracowników dydaktycznych i praktycznego przekazywania wiedzy mają wpływ także opiekunowie praktyk zawodowych z otoczenia społeczno-gospodarczego.

Kryterium 9. Publiczny dostęp do informacji o programie studiów, warunkach jego realizacji i osiągniętych rezultatach

Zakres, sposoby zapewnienia aktualności i zgodności z potrzebami różnych grup odbiorców, w tym przyszłych i obecnych studentów, udostępniane publicznie informacje o warunkach przyjęć na studia, programie studiów, jego realizacji i osiągniętych wynikach uwarunkowany jest zarówno jej

charakterem, jak również rodzajem adresata, do którego jest ona kierowana (potencjalnych kandydatów na studia, studentów, absolwentów, pracowników i pracodawców).

Dostęp do informacji o kierunku *Ekonomia* jest możliwy **dzięki różnym kanałom komunikacyjnym** - prowadzona strona internetowa, BIP, systemy dedykowane (Wirtualna Uczelnia), platforma *Moodle*, tablice informacyjne w budynku Wydziału, materiały informacyjne udostępniane podczas wydarzeń, imprez edukacyjnych. Dostęp do informacji zapewniają kanały informacyjne organizowane na poziomie Uczelni oraz Wydziałów prowadzących kształcenie kierunkowe (Wydział Inżynierii i Ekonomii).

Na stronie internetowej PUZ im. Ignacego Mościckiego w Ciechanowie na poziomie Uczelni w zakładce *Dla kandydata* zamieszczono podstawowe informacje dotyczące studiów w Uczelni, opisano poszczególne kroki rekrutacji, wskazano, kto może zostać studentem uczelni, przedstawiono terminarz akademicki na bieżący rok, zasady kryteria i warunki przyjęć w nowym roku akademickim, scharakteryzowano studiowanie w trybie stacjonarnym i niestacjonarnym, studia podyplomowe oraz zasady przyjmowania na studia obcokrajowców. **Do promocji uczelni i kierunku studiów** udostępniono filmy promocyjne, dostępne na stronie głównej i na platformie YouTube oraz informatory promocyjne. Na głównej stronie internetowej PUZ im. Ignacego Mościckiego w Ciechanowie w zakładce *Dla studenta* można znaleźć informacje dotyczące pomocy socjalnej, stypendiów, regulaminu studiów, terminarza akademickiego, Informacji o programie ERASMUS +, informacji o działaniach Biura Karier - informacji o możliwości zatrudnienia w trakcie studiów i po ich ukończeniu, organizacji studenckich działających na uczelni, kołach naukowych, Wirtualnej uczelni i platformy *Moodle*, praktykach zawodowych czy wsparciu osób niepełnosprawnych.

Najszerzy zakres informacji dotyczących kierunku *Ekonomia* można uzyskać na **stronie Wydziału Inżynierii i Ekonomii**. Strona wydziałowa służy za jeden z kanałów informacyjnych dotyczących procesu kształcenia, w tym: planów studiów, kart przedmiotów, efektów uczenia się, specyfiki kierunku oraz możliwości przyszłej pracy. Na stronie internetowej Uczelni oraz Wydziału zamieszczane są także bieżące informacje dotyczące np. szkoleń i warsztatów dla studentów oraz informacje dotyczące wydarzeń (konferencji naukowych, spotkań z przedstawicielami otoczenia społecznego i gospodarczego, Dni otwartych, imprez kulturalnych).

Wszystkie uczelniane strony internetowe zawierające informacje na temat oferty dydaktycznej, rekrutacji, prezentacji kierunków, osób prowadzących zajęcia, planowanych wydarzeń są na bieżąco aktualizowane. Na bieżąco uwzględniane są uwagi zainteresowanych stron o aktualności, kompletności i przejrzystości prezentowanych informacji.

Wirtualna Uczelnia – umożliwia studentom bieżący dostęp do ocen uzyskiwanych w procesie kształcenia w ramach poszczególnych przedmiotów oraz podgląd dokonanych płatności za studia oraz umożliwia komunikację pomiędzy pracownikami akademickimi i studentami. Ważnym elementem systemu jest również możliwość oceny zajęć przez studentów. Wszyscy studenci posiadają dostęp do Wirtualnej Uczelni, dzięki czemu mają wszystkie bieżące informacje i komunikaty oraz kontakt z pracownikami Uczelni.

Platforma zdalnego nauczania (Moodle) uruchomiona w 2008 r. stwarza warunki do wspomagania nauczania tradycyjnego na wszystkich wydziałach Uczelni, umożliwia komunikację nauczycieli ze studentami i studentów między sobą, zamieszczanie materiałów dydaktycznych dla studentów, planów, informacji o praktykach i dyplomowaniu. Wśród nauczycieli akademickich i praktyków realizujących zajęcia na kierunku około 50% ma swoje aktywne konta na platformie.

Podstawowe informacje dotyczące studiów są umieszczone także w gablotach informacyjnych znajdujących się obok dziekanatu dla studentów. Dodatkowe informacje można uzyskać od pracowników Dziekanatu oraz nauczycieli akademickich prowadzących zajęcia.

Okazjonalnie informacje na temat studiów w PUZ im. Ignacego Mościckiego w Ciechanowie były publikowane m.in. w regionalnym czasopiśmie **Tygodnik Ciechanowski** (nakład ok. 20 tys. egzemplarzy) we wkładce *Tygodnik studencki* oraz udostępniane podczas regionalnych targów edukacyjnych organizowanych w różnych miastach. Na Uczelni działa również **Telewizja Uczelniana** zajmująca się nagrywaniem materiałów promocyjnych i dokumentujących wydarzenia odbywające się na Uczelni, wrzucanych systematycznie na Uczelniany kanał *Youtube*.

Wszystkie informacje zamieszczane na stronie Internetowej są dostępne dla wielu adresatów - potencjalnych kandydatów na studia, studentów, absolwentów, pracowników i pracodawców.

W zakładce *Współpraca z otoczeniem społeczno - gospodarczym* można znaleźć informacje o naborach do projektów, praktyk zawodowych, współpracy wydziałowej, międzywydziałowej oraz wydziałów z zewnętrznymi instytucjami.

Dział współpracy z otoczeniem społeczno-gospodarczym na bieżąco monitoruje potrzeby otoczenia odnośnie informacji i kierunkach prowadzonych studiów, udziela odpowiedzi na zapytania telefoniczne i mailowe oraz wysyła informacje zainteresowanym.

System informacyjny, w celu jego dostosowywania do potrzeb odbiorców, podlega cyklicznej ocenie. Uczelnia pozyskuje opinie studentów dotyczące zakresu przekazywanych informacji. Studenci systematycznie dokonują oceny dostępności informacji na temat kształcenia poprzez badanie ankietowe. Ewaluacja ma pomóc ocenić przydatność systemu informacji, jego zakres, aktualność publikowanych treści oraz wiarygodność. W przeprowadzonym badaniu, studenci oceniają m.in. stopień swojego zadowolenia z dostępności informacji związanych z tokiem studiów: składające się z oceny zajęć punktualność prowadzącego, zgodności prowadzonych zajęć z planem przedstawionym na pierwszych zajęciach, zgodności omawianej problematyki z ich tematem, jasności i zrozumiałości przekazywanej wiedzy, atrakcyjność i innowacyjność stosowanych metod, stosowanie pomocy dydaktycznych adekwatnych do tematyki, wskazania studentom zalecanej literatury do przedmiotu, precyzyjność w określaniu stawianych wymagań, przejrzystość i jasności kryteriów zaliczania przedmiotu, komunikatywności prowadzącego zajęcia, kultury osobistej prowadzącego zajęcia, inspirowania do poszerzania wiedzy, dostępności w godzinach dyżurów i konsultacji, studenci mogą również dopisać własne uwagi dotyczące całego toku studiów. Studenci mogą dodatkowo proszeni są o wypełnienie dwóch ankiet od Pełnomocnika Rektora ds. jakości kształcenia: *Opinie studentów na temat jakości kształcenia* oraz *Procesu obsługi administracyjnej w Uczelni*. Ewaluacji podlega także zakres użyteczności, funkcjonalności oraz wiarygodności zamieszczanych informacji.

Informacje dotyczące wydarzeń odbywających się na terenie Uczelni, szkoleń i warsztatów dla studentów są także zamieszczane na portalu społecznościowym Facebook.

Uczelnia zamierza poszerzyć zakres informacji adresowany do interesariuszy zewnętrznych, w tym w szczególności do pracodawców współpracujących z Uczelnią, uwzględniając prezentacje uzyskiwanych przez studentów efektów uczenia się, osiągnięcia studentów i możliwości współpracy Wydziału Inżynierii i Ekonomii z instytucjami i przedsiębiorstwami w których odbywają się praktyki zawodowe.

Dodatkowe informacje, które uczelnia uznaje za ważne dla oceny kryterium 9:

Poza publiczną komunikacją internetową informacje o ofercie studiów są prezentowane podczas **ogólnouczelnianych wydarzeń edukacyjnych** (np. Dni otwarte, Konkursy ekonomiczne, konferencje zakładowe), wydziałowych (Targi pracy) oraz innych imprezach branżowych. Strony oficjalne są na bieżąco aktualizowane, a ocena i propozycje zmian są analizowane są przez pracowników administrujących nimi. W komisji programowej ds. kierunku *Ekonomia* biorą udział przedstawiciele studentów, którzy zgłaszają uwagi co do zawartości i użyteczności informacji. Zwłaszcza strona dedykowana kierunkowi, portale społecznościowe mają bardzo szybki *feedback* — uwagi i informacje są analizowane i wprowadzane na bieżąco.

Kryterium 10. Polityka jakości, projektowanie, zatwierdzanie, monitorowanie, przegląd i doskonalenie programu studiów

Państwowa Uczelnia Zawodowa im. Ignacego Mościckiego w Ciechanowie kładzie duży nacisk na zapewnienie jak najwyższej jakości kształcenia w Uczelni. Od początku istnienia zadania związane z podnoszeniem jakości kształcenia prowadzone są w sposób sformalizowany, tj. w oparciu o zewnętrzne i wewnętrzne uregulowania prawne w tym zakresie.

Wydział Inżynierii i Ekonomii działając zgodnie z wizją i misją Uczelni, zawartą w jej *Strategii Rozwoju na lata 2012 - 2020*, służy przede wszystkim społeczności lokalnej, poprzez działalność dydaktyczną młodzieży i dorosłych, wychodzącą swoim ukierunkowaniem na potrzeby rynku pracy, dostosowującą

w sposób elastyczny swoją ofertę do wymagań studentów. Zapewnienie wysokiej jakości kształcenia na kierunku *Ekonomia* jest celem strategicznym Wydziału.

Na Uczelni Zarządzeniem Rektora Nr 48/2019 z dnia 13 listopada 2019 r. Państwowej Uczelni Zawodowej im. Ignacego Mościckiego w Ciechanowie wprowadzono **Uczelniany System Zapewnienia Jakości Kształcenia**, zwany USZJK. Do roku akademickiego 2018/2019 działał Uczelniany System Zapewnienia Jakości Kształcenia, zwany USZJK, wprowadzony Uchwałą Senatu nr 18/IV/2012 z dnia 7 listopada 2012 r. Po wejściu w życie Konstytucji dla Nauki, nastąpiła zmiana nazwy Uczelni, i dostosowano proces kształcenia do obecnych przepisów prawa. Uczelniany System Zapewnienia Jakości Kształcenia (USZJK) powstał w trosce o wysoki poziom jakości kształcenia, jego stałe podnoszenie i doskonalenie.

USZJK obejmuje swoim działaniem całą społeczność akademicką, w tym nauczycieli akademickich i studentów i wymaga ich zaangażowania się w działania na rzecz jakości kształcenia. USZJK zawiera: elementy instytucjonalne i proceduralne funkcjonujące na poziomie ogólnym oraz podstawowych jednostek organizacyjnych, mechanizmy wewnętrznej i zewnętrznej oceny jakości kształcenia oraz mechanizmy oceny i doskonalenia Systemu. USZJK ma charakter ciągły i otwarty, a jego poszczególne elementy mogą być systematycznie modyfikowane, doskonalone i powinny służyć zapobieganiu nieprawidłowościom oraz przeciwdziałaniu zjawiskom niepożądanym w Uczelni.

Na szczeblu Uczelni Pełnomocnik Rektora ds. Jakości Kształcenia jest zarazem Przewodniczącym Uczelnianej Komisji ds. Jakości Kształcenia, w skład której wchodzi również Dziekani wydziałów, przedstawiciel Uczelnianego Samorządu Studentów oraz Kierownik Działu Kształcenia.

Realizacją zadań USZJK na szczeblu Wydziału Inżynierii i Ekonomii zajmuje się Wydziałowa Komisja ds. Jakości Kształcenia.

Zakres działania USZJK w szczególności obejmuje:

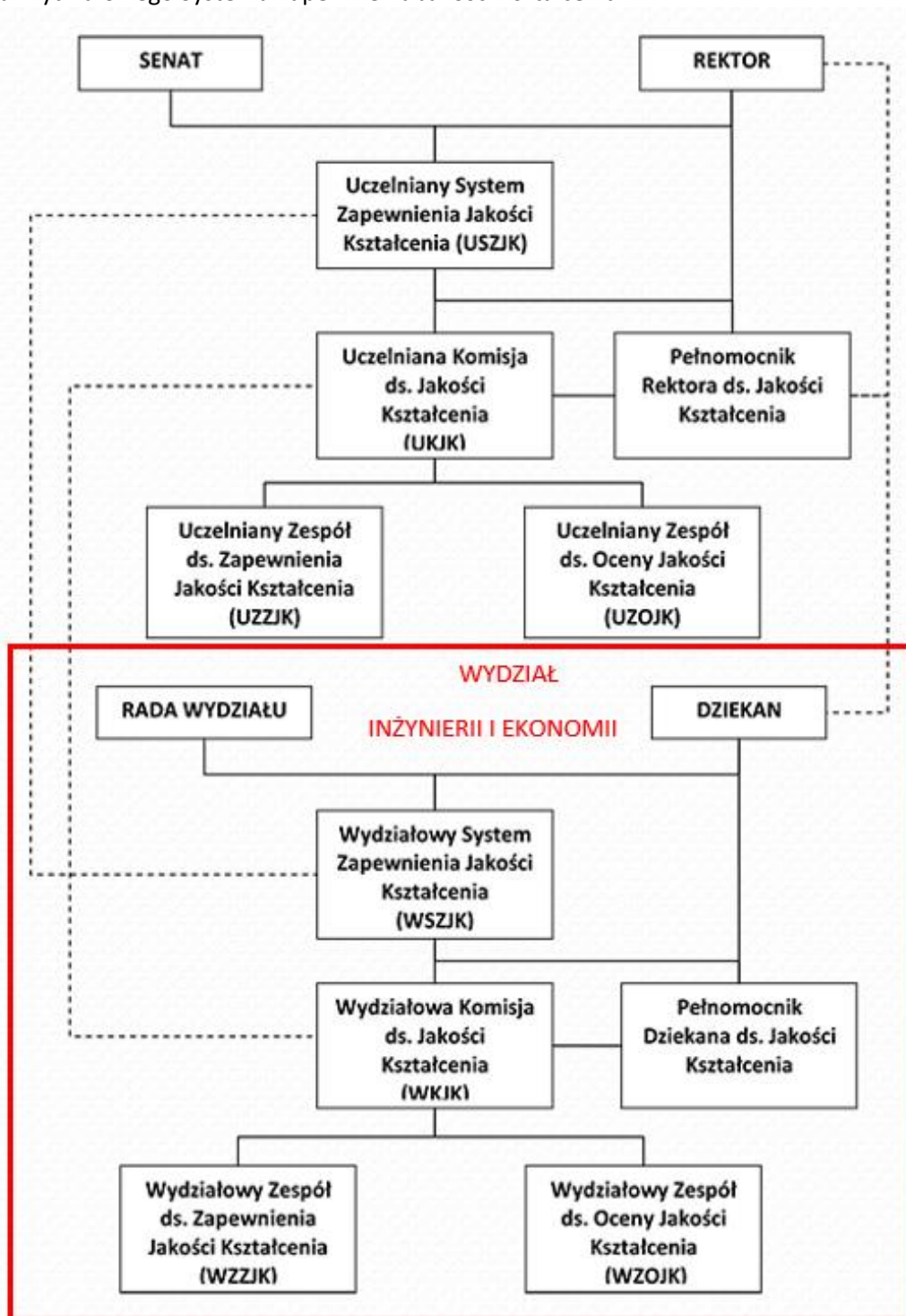
1. ocenę i monitorowanie kwalifikacji nauczycieli akademickich oraz możliwości i warunków ich rozwoju;
2. ocenę jakości zajęć dydaktycznych i warunków ich prowadzenia;
3. ciągłe monitorowanie i systematyczne doskonalenie programów studiów;
4. okresową, systematyczną weryfikację założonych efektów kształcenia, od roku akademickiego 2019/2020 efektów uczenia się;
5. ocenę jakości, przejrzystości i dostępności informacji na temat oferty kształcenia;
6. monitorowanie warunków kształcenia i ich poprawianie;
7. ocenę mobilności studentów;
8. monitorowanie losów absolwentów oraz badanie opinii pracodawców w zakresie ich przygotowania do pracy;
9. analizowanie współpracy z otoczeniem społeczno – gospodarczym w zakresie odpowiedzialności Uczelni;
10. analizę i ocenę Biura Karier;
11. wdrażanie planów naprawczych za pomocą odpowiedniej procedury.

System zarządzania jakością kształcenia w Uczelni jest strukturą hierarchiczną obejmującą dwa, wzajemnie ze sobą powiązane poziomy. Pierwszy poziom to poziom strategiczny obejmujący całą Uczelnię. Na tym poziomie realizowane są zadania Uczelnianego Systemu Zapewnienia Jakości Kształcenia. Drugi poziom systemu to poziom wydziałowy (taktyczny), gdzie realizowane są zadania Wydziałowego Systemu Zapewnienia Jakości Kształcenia. Zarządzanie systemem jakości na poziomie wydziałowym przypisane jest do poszczególnych kierunków studiów prowadzonych przez Wydział.

Wydziałowy System Zapewnienia Kształcenia określają stosowne dokumenty uczelniane i wydziałowe, które precyzują: strukturę i sposób funkcjonowania systemu w uczelni i w jednostce prowadzącej studia; harmonogram działań związanych z zapewnianiem i doskonaleniem jakości kształcenia; sposoby monitorowania systemu. Elementami wspomagającymi funkcjonowanie systemu są przyjęte procedury ogólnouczelniane i wydziałowe oraz zarządzenia dotyczące m.in.: określania i weryfikowania efektów uczenia się, w tym procesu dyplomowania; zasad rekrutacji; toku studiów; oceny nauczycieli akademickich; pomocy udzielanej studentom w trakcie kształcenia;

przeprowadzania hospitacji zajęć dydaktycznych; przebiegu egzaminu dyplomowego; przeprowadzania ankiety oceny zajęć dydaktycznych.

Struktura Wydziałowego Systemu Zapewnienia Jakości Kształcenia

Integralną częścią Wydziałowego Systemu Zapewnienia Jakości Kształcenia na Wydziale Inżynierii i Ekonomii są wydziałowe procedury zapewnienia jakości na Wydziale Inżynierii i Ekonomii: Każda z procedur ma wzór dokumentu/ów do wypełnienia, ewidencjonujący badanie z osiągnięcia efektów kształcenia:

1. Wydziałowa procedura analizy i oceny osiągania efektów uczenia się (WP_01) (tworzy ją: *Raport nauczyciela z osiągnięcia efektów uczenia się oraz Raport Kierownika zakładu z osiągnięcia efektów uczenia się na prowadzonym kierunku studiów*);
2. Wydziałowa procedura analizy i oceny weryfikacji efektów uczenia się, w odniesieniu do prac zaliczeniowych, projektowych i egzaminacyjnych (WP_02) - *Protokołu analizy i oceny weryfikacji efektów uczenia się*;
3. Wydziałowa procedura analizowania sylabusów (WP_03) - *Protokół analizy sylabusów*;
4. Wydziałowa procedura oceny jakości weryfikacji efektów uczenia się w odniesieniu do prac dyplomowych (WP_04) - *Protokół z przeglądu i analizy pracy dyplomowej*;
5. Wydziałowa procedura w sprawie zasad przechowywania dokumentacji poświadczającej dokonanie weryfikacji osiąganych efektów uczenia się dla przedmiotów (WP_05) - *Protokół imienny egzaminu przeprowadzanego w formie ustnej*;
6. Wydziałowa procedura w sprawie dostępności opisu efektów uczenia się, systemu ich oceny i weryfikacji (WP_06) - *Ankieta weryfikująca dostępność dla studentów opisu efektów uczenia się*;
7. Wydziałowa procedura naprawcza dotycząca osiągania efektów uczenia się (WP_07).

System zarządzania jakością na poziomie wydziału

Wydziałowy System Zapewnienia Jakości Kształcenia na Wydziale Inżynierii i Ekonomii zapewnia Dziekan Wydziału Inżynierii i Ekonomii oraz Wydziałowa Komisja ds. Jakości Kształcenia.

Wydziałowa Komisja ds. Jakości Kształcenia (WKJK) podejmuje i realizuje zadania Uczelnianej Komisji ds. Jakości Kształcenia i Wydziałowego Systemu Zapewnienia Jakości Kształcenia (WSZJK) na rzecz zapewniania i doskonalenia jakości kształcenia na pięciu kierunkach Wydziału Inżynierii i Ekonomii.

Wydziałowa Komisja ds. Jakości Kształcenia (WKJK) na Wydziale Inżynierii i Ekonomii w ramach swojego składu tworzy: Wydziałowy Zespół ds. Zapewnienia Jakości Kształcenia (WZZJK) i Wydziałowy Zespół ds. Oceny Jakości Kształcenia (WZOJK). Wydziałowe Zespoły w ramach swojego składu tworzą po pięć kierunkowych zespołów, adekwatnych do pięciu kierunków studiów realizowanych na Wydziale Inżynierii i Ekonomii.

Za proces dydaktyczny na kierunku odpowiada kierownik zakładu, w skład którego wchodzi dany kierunek.

Wypełniając cele operacyjne strategii Uczelni Wydział Inżynierii i Ekonomii dąży do zapewnienia studentom każdego kierunku wykształcenia na najwyższym poziomie, a pracodawcom - absolwentów wyposażonych w odpowiednie kompetencje.

Głównymi elementami procesu kształcenia dla zapewnienia jakości są:

1. właściwa obsada kadry dydaktycznej i jej stały monitoring,
2. właściwa baza lokalowa, pozwalająca na realizację założonych celów kształcenia,
3. opracowanie programu nauczania, programu realizacji poszczególnych przedmiotów (sylabusy) na podstawie obowiązujących standardów kształcenia z uwzględnieniem efektów uczenia się,
4. dobór metod kształcenia oraz mierników efektów uczenia się i wynikający z tego spójny system kryteriów ocen studentów,
5. system ocen pracowników i oceny prowadzonych przez nich zajęć w postaci arkuszy ocen, hospitacji i systemu ankiet,
6. dbanie o systematyczny rozwój nauczycieli akademickich poprzez szkolenia z zakresu dydaktyki oraz prowadzenie ewaluacji oceny ich pracy z określeniem mocnych i słabych stron,
7. budowanie warsztatu pracy nauczyciela uwzględniającego wszystkie aspekty pracy ze studentami,
8. wprowadzenie jasnych zasad archiwizacji prac zaliczeniowych i egzaminacyjnych.

System zapewnienia jakości kształcenia na kierunku *Ekonomia* stanowi integralny element Wydziałowego Systemu Zapewnienia Jakości Kształcenia i odnosi się do:

1. oceny wiedzy, umiejętności i postaw studentów,
2. oceny nauczycieli akademickich,
3. oceny organizacji procesu dydaktycznego.

Na proces ewaluacji zakładanych efektów uczenia się składają się:

1. analiza wyników prac studenckich (kolokwia, projekty, egzaminy) w trakcie i po zakończeniu cyklu kształcenia przedmiotu;
2. ocena poziomu prac dyplomowych oraz wyników egzaminu dyplomowego;
3. ankietyzacja wśród studentów;
4. hospitacje zajęć pracowników dydaktycznych - w semestrze zimowym 2019/20 zrealizowano 4 hospitacje zajęć (planowane są kolejne 4 w semestrze letnim);
5. ocena realizacji praktyk zawodowych.

Weryfikacja efektów uczenia się odbywa się na poziomie przedmiotu w trakcie jego realizacji, po jego zakończeniu, w trakcie realizacji praktyk zawodowych oraz na poziomie egzaminu dyplomowego. Forma i warunki zaliczenia przedmiotu (egzaminy/zaliczenia) są określone w karcie przedmiotu odrębnie dla każdej formy zajęć (wykład, ćwiczenia, laboratoria, seminaria, lektoraty, warsztaty). Sposoby weryfikacji efektów uczenia się powinny zapewniać obiektywną ocenę wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych i są przedstawiane studentom na poszczególnych zajęciach na początku każdego semestru. Dokumentacją potwierdzającą weryfikację efektów uczenia się są w szczególności: wszystkie prace pisemne powstałe w toku studiów (dyplomowe, końcowe, zaliczeniowe, egzaminacyjne), dokumenty potwierdzające ustną weryfikację - pytania, sprawozdania z przebiegu praktyki zawodowej, dokumentacja egzaminu dyplomowego.

Doskonalenie planu studiów na kierunku Ekonomia, oraz jego realizacji, opiera się na wielu przesłankach i analizach, takich jak:

1. opinie studentów i absolwentów Wydziału,
2. opinie i sugestie interesariuszy Wydziału,
3. analiza potrzeb lokalnego rynku pracy,
4. analiza lokalnego rynku edukacyjnego.

Bliskie związki z otoczeniem społeczno-gospodarczym są stałą praktyką w dziewiętnastoletniej historii Uczelni. W ciągu tych lat nawiązano współpracę i bliskie relacje z wieloma firmami i instytucjami, z którymi konsultowano programy studiów, dostosowywano kierunki uruchamianych studiów oraz bardzo często podpisano stosowne porozumienia o wzajemnej współpracy. Przedstawiciele otoczenia społeczno – gospodarczego corocznie dla studentów z najwyższymi wynikami na poszczególnych kierunkach przygotowują nagrody np. studenci zamieszkali w Ciechanowie, Mławie, gm. Ciechanów, gm. Opinogóra otrzymali w czasie rozpoczęcia roku akademickiego 2019/2020 nagrody: Nagrodę Prezydenta Miasta Ciechanów (3 osoby), Nagrodę Burmistrza Miasta Mława (1 osoba), Nagrodę Wójta Gminy Ciechanów (1 osoba), Nagrodę wójta gm. Opinogóra (1 osoba) oraz Nagrodę Dyrektora LG Electronics (1 osoba). Uczelnia realizuje także bliską współpracę ze szkołami średnimi z powiatu ciechanowskiego.

Część II. Perspektywy rozwoju kierunku studiów

Analiza SWOT programu studiów na ocenianym kierunku i jego realizacji, z uwzględnieniem szczegółowych kryteriów oceny programowej

	POZYTYWNE	NEGATYWNE
Czynniki wewnętrzne	<p>Mocne strony</p> <ul style="list-style-type: none"> - szeroka atrakcyjna oferta dydaktyczna studiów stacjonarnych i niestacjonarnych; - skoncentrowane, dobrze zlokalizowane budynki uczelni i akademik, niedaleko centrum miasta oraz profesjonalnie wyposażone pracownie dydaktyczne w sprzęt audiowizualny i specjalistyczne laboratoria; - jedyna Uczelnia publiczna w regionie północnego Mazowsza; - stosowany system punktów ECTS ułatwiający studia równoległe i wymianę międzynarodową studentów; - propagowanie problematyki europejskiej w kształceniu połączone z dobrze funkcjonującymi programami unijnymi dla studentów np. „Kompetentni i nowocześni w PWSZ w Ciechanowie”, „Dobry start – Akademickie Biuro Karier ‘PARTNER’”, „Innowacyjni z MOTO POWER” ; "Młodzi - Ambitni - Kompetentni" 	<p>Słabe strony</p> <ul style="list-style-type: none"> - niska pozycja PUZ im. Ignacego Mościckiego w Ciechanowie w popularnych rankingach uczelni; - niedostosowanie (w opinii studentów oraz pracodawców) oferty dydaktycznej do potrzeb rynku; - niedostateczna promocja wydziału – brak broszur reklamowych informacji o sukcesach wydziału oraz jej studentów i absolwentów; - mały udział pracowników z regionu i miasta w kształtowaniu polityki badawczo-dydaktycznej wydziału; - ciągle za mało aktywne zaangażowanie wydziału w realizację strategii rozwoju regionu;
Czynniki zewnętrzne	<p>Szanse</p> <ul style="list-style-type: none"> - względnie niskie koszty utrzymania w Ciechanowie; - możliwość istotnego uelastycznienia i lepszego dopasowania do potrzeb rynku pracy oferty dydaktycznej wykorzystując nisze gospodarcze regionu (przemysł rolno-spożywczy) i jego potencjału turystycznego; - możliwość monitorowania karier zawodowych absolwentów; - konieczność ściślejszej współpracy z innymi uczelniami lub filiami działającymi w regionie wynikającej ze zmian demograficznych; - współpraca z władzami miasta Ciechanów i powiatem ciechanowskim; 	<p>Zagrożenia</p> <ul style="list-style-type: none"> - niezadowalający poziom wiedzy kandydatów na studia, wynikający z niedostatecznego poziomu kształcenia na niższych poziomach edukacyjnych oraz odpływ najzdolniejszych uczniów do innych uczelni do innych większych miast; - możliwy silny spadek liczby kandydatów na studia w skutek zmian demograficznych oraz migracje lepszych kandydatów na studia poza region do większych miast; - konkurencja ze strony uczelni niepublicznych poprzez zlokalizowanie filii w Ciechanowie; - niewystarczająca aktywność władz lokalnych w promowaniu uczelni w regionie i na forum krajowym; - niewielkie zainteresowanie przedsiębiorstw lokalnych w zamawianiu badań;

(Pieczęć uczelni)

.....

.....

(podpis Dziekana/Kierownika jednostki)

(podpis Rektora)

....., dnia .....

(miejscowość)